

Докторска дисертација – избор теме и преглед литературе

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Одабир теме и припрема тематског оквира за израду докторске дисертације; спецификација тематског подручја и конкретних истраживачких задатака на докторској дисертацији.

- Упућивање студената у информацијске системе и базе података релевантне за проблематику и тему дисертације.

Исход предмета

-Конкретизација тематског поља истраживања и формулисање истраживачких задатака у концепту припреме за израду докторске дисертације.

- Сналажење у информацијским системима и коришћење различитих база података релевантних за проблематику докторске дисертације.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад.

Садржај предмета је дефинисан методичким подручјем којем планирана тема докторске дисертације припада, као и конкретним парадигматским могућностима које се отварају у истраживачком пољу теме дисертације.

Препоручена литература

Докторанд, у сарадњи са ментором, врши избор литературе која је предвиђена за саму профилацију концепта теме за докторску дисертацију, из одговарајуће методичке области, као и литературе која непосредно покрива одабрану тему.

Учешће на научном скупу са рефератом

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Оспособљавање за самостални научно-истраживачки и ауторски рад и презентовање рада.

Исход предмета

-Презентовање израђеног научног рада/реферата на научном скупу.

Садржај предмета

-Студијски истраживачки рад.

-Овладавање компетенцијама за презентовање рада/реферата на научном скупу при чему је акценат на излагању смисла и суштине рада уз позиционирање властитог критичког мишљења или односа према представљеној теми.

Препоручена литература

-Целокупна литература предвиђена концептом докторске дисертације.

Докторска дисертација – израда пројекта истраживања и пријава докторске дисертације

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Израда студијског пројекта истраживања докторске дисертације на дефинисану тему у зависности од метатеоријске концепције и парадигме истраживања.

- Оспособљавање студената за критички и етички приступ научној и стручној литератури;

Исход предмета

-Утврђивање структуре студијског пројекта и инструмента за методичко истраживање на дефинисану тему докторске дисертације.

-Студенти ће оснажити компетенције за планирање, програмирање и истраживање у области васпитања и образовања.

Садржај предмета

Сагледавање и утврђивање истраживачке теме путем елемената студијског пројекта истраживања, као и конципирање инструмената за истраживање дефинисане теме дисертације.

Препоручена литература

У сагласности са општим списком литерартуре која је утврђена за целину докторске дисертације врши се одабир литературе према конкретним методолошким захтевима за израду студијског пројекта истраживања.

Израда и објављивање првог научног рада

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

- Оспособљавање за самостални научно-истраживачки и ауторски рад.
- Развој компетенција за имплементацију и креативну примену истраживачких резултата, способност критичког и етичког праћења научне и стручне литературе.

Исход предмета

- Упознавање класификације научних часописа, импакт фактора, цитата, рангирања, избора часописа, услова (квалитета), организације часописа, рада рецензената.
- Публиковање израђеног научног рада у публикацијама или часописима одговарајућег научног ранга.

Садржај предмета

- Студијски истраживачки рад.
- Избор одговарајуће истраживачке теме, студирање релевантне литературе и израда самог научног рада.
- Етика истраживачког процеса и академског писања;

Препоручена литература

- Одабрана релевантна литература којом се апсолвира истраживачки задатак на чијој је изради конципиран научни рад.

Докторска дисертација – истраживање на теми

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Оспособљавање студената за критички и етички приступ научној и стручној литератури, за проналажење, вредновање, истраживање, интерпретацију и примену методичких сазнања у реалном авспитно-образовном окружењу.

-Темељни истраживачки рад докторанда на конципирању основне структуре докторске дисертације, на профилисању посебних одељака и тематских целина дисертације, као и писање појединих текстова из склопа тематских задатака дисертације.

Исход предмета

-Утврђивање основне структуре докторске дисертације, њене унутрашње организације на посебна истраживачка подручја и тематске задатке.

Садржај предмета

-Студијски истраживачки рад.

-Елаборација основне истраживачке идеје докторске дисертације.

-Рашчлањивање истраживачке идеје на посебне истраживачке темате.

-Рашчлањивање истраживачких темата на посебне текстуалне целине.

Препоручена литература

У сагласности са утврђеним општим списком литературе која је утврђена за целину докторске дисертације врши се селекција литературе према конкретним истраживачким задацима.

Писање докторске дисертације

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 20

Услов:

Циљ предмета

-Применом основних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних знања, метода и најновијих знања из рецентне научне и стручне литературе (монографије и периодика) докторанд приступа решавању конкретних проблема у оквиру теме докторске дисертације чији је циљ писање и одбрана завршног рада.

Исход предмета

-Оспособљеност докторанда да, применом одговарајуће методологије, самостално повезује стечена знања из предмета докторских студија, примењује стечена знања и усваја нова, ради постављања проблема истраживања у оквиру теме докторске дисертације и сагледавања структуре задатог проблема, те његове систематске анализе у сврху извођења закључака о могућим начинима и правцима његовог решавања. Оспособљеношћу да се самостално служи релевантном литературом, докторанд проширује своја знања, а коришћењем нове методологије и нових метода самостално и креативно примењује стечена и нова сазнања у решавању задатих проблема у раду на докторској дисертацији.

Садржај предмета

-Садржај односно структура докторске дисертације формира се појединачно у складу са темом и потребама даљег рада. Докторанд проучава стручну и теоријску литературу, врши анализу у циљу изналажења решења конкретног задатка који му је поставио ментор и приступио писању завршног рада. Ваљане теоријске основе представљају услов за успешан рад на писању докторске дисертације.

Препоручена литература

--

Израда и објављивање другог научног рада

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Оспособљавање за самостални научно-истраживачки и ауторски рад.

Исход предмета

Публиковање израђеног научног рада у публикацијама или часописима одговарајућег научног ранга који захтевају рецензиран рад.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад

Избор одговарајуће истраживачке теме, студирање рецентне литературе и израда самог научног рада.

Препоручена литература

Одабрана рецентна литература којом се апсолвира истраживачки задатак на чијој је изради конципиран научни рад.

Писање докторске дисертације

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 20

Услов:

Циљ предмета

-Применом основних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних знања, метода и најновијих знања из рецентне научне и стручне литературе (монографије и периодика) докторанд приступа решавању конкретних проблема у оквиру теме докторске дисертације чији је циљ писање и одбрана завршног рада.

Исход предмета

-Оспособљеност докторанда да, применом одговарајуће методологије, самостално повезује стечена знања из предмета докторских студија, примењује стечена знања и усваја нова, ради постављања проблема истраживања у оквиру теме докторске дисертације и сагледавања структуре задатог проблема, те његове систематске анализе у сврху извођења закључака о могућим начинима и правцима његовог решавања. Оспособљеношћу да се самостално служи релевантном литературом, докторанд проширује своја знања, а коришћењем нове методологије и нових метода самостално и креативно примењује стечена и нова сазнања у решавању задатих проблема у раду на докторској дисертацији.

Садржај предмета

-Садржај односно структура докторске дисертације формира се појединачно у складу са темом и потребама даљег рада. Докторанд проучава стручну и теоријску литературу, врши анализу у циљу изналажења решења конкретног задатка који му је поставио ментор и приступио писању завршног рада. Ваљане теоријске основе представљају услов за успешан рад на писању докторске дисертације.

Препоручена литература

--

Одбрана докторске дисертације

Статус предмета: обавезан предмет

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Јавно усмено, односно мултимедијално предсатвљање докторандовог познавања и систематског разумевања одабране и писмено обрађене теме докторске дисертације; способност самосталног и аргументованог образлагања примењене методологије и резултата оригиналног научног истраживања у области методике, уз неопходан степен академског интегритета; давање концизних, јасних и аргументованих одговора на сва питања која постављају чланови комисије за одбрану докторске дисертације.

Исход предмета

-Способност да се оригиналним истраживањем постигну научно-истраживачки резултати којима се проширују границе досадашњих знања у области методике наставе. Јавна потврда докторандовог познавања и систематског разумевања одабране теме докторске дисертације; способност да се научној јавности самостално и аргументовано образлаже примењена методологија и резултати оригиналног научног истраживања у области методике наставе.

Садржај предмет

-Јавна одбрана докторске дисертације у складу је са Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Новом Саду. Пошто је завршио писање докторске дисертације, и у договору с ментором, докторанд предаје најмање 8 примерака дисертације Наставно-научном већу Факултета, које формира Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације од најмање 3 члана. Комисија (позитиван) извештај о оцини доставља Наставно-научном већу Факултета које тај извештај разматра и прослеђује Сенату Универзитета на усвајање. Позитиван, а од стране Сената Универзитета усвојен, извештај о оцини докторске дисертације доставља се Факултету и Комисији која, заједно са деканом и кандидатом, заказује термин усмене одбране докторске дисертације. На усменој одбрани докторске дисертације докторанд најпре излаже кратак експозе о својој тези, резултатима

својих истраживања и доприносу своје дисертације области из које је теза писана, а затим одговара на питања која му постављају чланови Комисије. Одбрана се сматра завршеном кад сви чланови Комисије ицрпе предвиђена питања и докторанд на њих да задавољавајуће одговоре. После повлачења Комисије и састављања записника са одбране, Комисија докторанду саопштава резултат одбране. Записник са одбране прослеђује се администрацији Факултета и Универзитета. Позитиван исход одбране докторске дисертације води ка свечаном промовисању докторанда у доктора наука, што се уприличује за све нове докторе наука на Универзитету у Новом Саду.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Фонолошки аспекти усвајања језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: курс из области фонетике и фонологије на ранијим нивоима студија

Циљ предмета

Овладавање појмовима везаним за фонолошке аспекте усвајања говора из перспективе теоријске фонологије. Оспособљавање студената за самосталан истраживачки рад на пољу усвајања фонологије матерњег и страног језика.

Исходи предмета

Студенти стичу знања и овладавају методологијом теоријског проучавања фонолошког развоја говора. Студенти су у стању да примене теоријска знања у истраживању конкретних проблема у усвајању фонологије језика. Студенти овладавају осталим специфичним методама фонетско-фонолошког истраживања, као и методама прикупљања података релевантних за област усвајања фонолошког система језика. Креирање истраживачког пројекта.

Садржај предмета

Теоријска настава: На овом курсу проучава се развој језика на фонетско-фонолошком нивоу у матерњем и страном језику. Обухваћен је развој прозодијске и сегменатске структуре у говору. Курс повезује теоријске основе фонетско-фонолошког развоја, који се посматра са становишта савремених фонолошких теорија и конкретна истраживања развоја фонетско-фонолошког система код говорника. Теоријски оквир у ком се посматра развој фонологије јесте *теорија оптималности* – теорија фонолошке граматике у којој се лингвистичка компетенција посматра као скуп хијерархијски организованих ограничења. Са становишта истраживања, студенти се обучавају да прате савремену литературу и најновија истраживања из области усвајања фонологије матерњег и страног језика. Теме: преглед фонолошких процеса у усвајању фонолошког система, сегментална и прозодијска структура, теорија оптималности и проблеми усвајања језика, хијерархија ограничења, фонолошка маркираност у усвајању језика – усвајање слоговне структуре, фонотактичка правила, перцепција и продукција, фонолошко усвајање језика као основ језичких промена.

Практична настава: Студенти се обучавају и за проучавања методама лабораторијске фонологије, уз коришћење програма *Praat* за акустичку анализу говора. Дискусија о задатим радовима. Пројекти.

Препоручена литература

Boersma, P. and D. Weenink (2005). *Praat: doing phonetics by computer* [Computer program].

Carr, Philip (1993). *Phonology*. London: MacMillan.

Goldsmith, John (1995). *Phonological Theory*. New York: Blackwell.

Gussenhoven, C. and Jacobs H. (2005). *Understanding Phonology*. London: Hodder Arnold.

Harris, John (1994). *English Sound Structure*. Oxford UK and Cambridge US: Blackwell.

Kager, R., Pater, J., & Zonneveld, W. (Ur.) (2004). *Constraints in phonological acquisition*. Cambridge, CUP.

Lacy, P. de (Ur.). (2007) *Handbook of phonological theory*. Cambridge, England: Cambridge University Press.

Lust, Barbara and Claire Foley (Ur.). (2004). *First Language Acquisition: The Essential readings*. Blackwell P.

Експериментално истраживање језика – акустичка анализа гласовних низова

I

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са основама акустичке фонетике.

Исход предмета

Студенти познају физичка својства гласова и у стању су да разликују тонске и шумне, звучне и безвучне гласовне реализације на спектралним сликама гласовних низова.

Садржај предмета

Теоријска настава

Општи и биолошки модели говорне комуникације. Однос артикулационе и акустичке фонетике. Гласовни канал и моделовање звука. Физичка својства гласа. Униформна цев и Хелмхолцови резонатори (једноструки и двоструки). Артикулационо-акустичке особине гласова. Појам основног тона. Појам форманта.

Студијски истраживачки рад

Распознавање спектралних слика вокала и сугласника на унапред припремљеном материјалу.

Препоручена литература

Гудурић, Снежана (2004). *О природи гласова*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Ивић П, Лехисте И, (1996). *Прозодија речи и реченице у српскохрватском језику*. Нови Сад-Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Јовичић, Слободан (1999). *Говорна комуникација, физиологија, психоакустика и перцепција*. Београд: Наука.

Ладефогед П. (1996). Ladefoged P, *The Sound of the World's Languages*. Blackwells.

Фант, Гунар (1960). Fant G, *Acoustic theory of speech production*. The Hague: Mouton.

Фланеган Ј.Л. (1972). Flanagan J.L, *Speech analysis, synthesis and perception*. Berlin: Springer-Verlag.

Француска лингвистика XX века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са најзначајнијим теоријама у француској лингвистици XX века: структуралном, депенденцијалном, формалном, функционалном, психосистематиком.

Исход предмета

Студенти познају најзначајније теорије у француској лингвистици и успешно их примењују у својим анализама.

Садржај предмета

Теоријска настава

Структурализам после Ф. де Сосира.

Грамматика зависности Лисјена Тенијера.

Формална синтакса и формална семантика.

Функционална грамматика.

Психосистематика.

Студијски истраживачки рад

Анализа корпуса на основу једне од обрађених теорија.

Препоручена литература

Béchaud H.-D. (1986). *Syntaxe du français moderne et contemporain*. Paris: Puf.

Benveniste E. (1974). *Problème de linguistique générale*, Paris: Gallimard.

Chomsky, N. (1987). *La Nouvelle Syntaxe*. Paris: Seuil.

Gross, M. (1975). *Méthodes en syntaxe*. Paris: Hermann. Laenzlinger, C. (2003). *Initiation à la syntaxe formelle du français*. Peter Lang.

Leeman-Bouix D. (1994). *Grammaire du verbe français. Des formes au sens*. Paris: Nathan.

L. Tesnière (1965). *Éléments de syntaxe structurale*. Paris: Klincksieck.

Le Goffic, P. (1993). *Grammaire de la phrase française*. Paris: Hachette.

Martinet A. (1998). *Grammaire fonctionnelle du français*. Paris: Didier.

Транслатологија: лингвистичка концепција превођења

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Студенти треба да продубе знања која су стекли на мастер студијама из предмета *Транслатологија : књижевно превођење*, да увиде комплементарност лингвистичке и књижевне концепције превођења, да се упознају са свим особеностима лингвистичке концепције превођења и да стечена знања примене у писменом и усменом превођењу у оба смера (са француског на српски и са српског на француски). Студенти такође треба да буду оспособљени да се баве научноистраживачким радом из области транслатологије.

Исход предмета

Познавање природе и предмета транслатологије као посебне дисциплине, и примена стечених знања у писменом и усменом превођењу у оба смера (са француског на српски и са српског на француски). Оспособљеност студената да се баве научноистраживачким радом из области транслатологије.

Садржај предмета

Комплементарност лингвистичке и књижевне концепције превођења. Замена лингвистичких једи језика поласка (језика оригинала) адекватним јединицама језика доласка (језика превода). Ана превода на фонолошком, морфолошком, синтаксичком и семантичком нивоу. Успостављање сис модификације који, у домену принципа функционалне еквивалентности, остварује различите изм граматичке структуре. Хијерархија елемената оригиналног текста. Преводиоачеве трансформа редистрибуција, комутација, додавање, омисија. У току семестра студент докторанд треба да у један семинарски рад који подразумева анализу књижевног превода на фонолошком, морфолош синтаксичком и семантичком нивоу. Рад треба да буде базиран на теоријској поставци лингвист концепције превођења.

Препоручена литература

Бабић, Сава (1986). *Разабрати у плетиву*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада.
Човић, Бранимир (1986). *Уметност превођења или занат*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада.
Ивир, Владимир (1985). *Теорија и техника превођења*, Нови Сад: Центар “Карловачка гимназија”, Сремски Карловци и Завод за уџбенике у Новом Саду, друго издање.
Крстић, Ненад (1999). *Француска књижевност у српским преводима (1775-1843)*. Нови Сад: Светов
L’Admiral, Emile. (1979). *Traduire: Théorèmes pourtraduction*. Paris:Gallimard.
Рајић, Љубомир (1981). *Теорија и поетика превођења*. Београд: Научна књига.
Сибиновић, Миодраг (1990). *Нови оригинал. Увод у превођење*. Београд: Научна књига.
Крстић, Ненад (2008). *Француски и српски у контакту – структура просте реченице и превођење*. Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Деривациони системи мађарског и српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је оспособљавање студената да схвате разлику деривационог система мађарског и српског језика који и генеолошки и типолошки припадају двома групама.

Исход предмета

Студенти ће бити оспособљени да препознају суфиксе за грађење речи и да истражују њихово понашање у мађарском и српском језику.

Садржај предмета

Сегменти речи у мађарском и српском језику. Место суфикса међу осталим наставцима. Подела суфикса на основу тога којим севрстама речи додају. Подела суфикса на основу тога шта се добија као резултат деривације. Начин прикључивања суфикса основама речи. Семантика суфикса за грађење глагола од глагола у мађарском и њихови еквиваленти у српском. Семантика суфикса за грађење глагола од имениских речи и њихови еквиваленти у српском. Семантика суфикса за грађење именица од глагола. Суфикси за грађење именица од именских речи. Суфикси за грађење придева. Суфикси за грађење броја. Суфикси за грађење инфинитива и партиципа.

Препоручена литература

Kiefer, Ferencszerk. *Strukturálismagyarnyelvtan 3. – Morfológia* Budapest: Akadémiai Kiadó 2000

Мразовић, Павица – Вукадиновић, Зора. *Граматика српскохрватског језика за странце* Ср. Карловци: И.К. Зорана Стојановића 1990

Стевановић, Михајло. *Савремени српскохрватски језик* Београд: Научна књига 1991

Семантичко-деривациони речник српског језика, Свеска 1. Нови Сад: Одсек за српски језик Филозофског факултета 2003

Семантичко-деривациони речник српског језика, Свеска 2 Нови Сад: Одсек за српски језик Филозофског факултета 2006

Tompai, Józsefszerk. *A mai magyar nyelv rendszere I* Budapest: Akadémiai Kiadó 1961

Сложене синтагме у мађарском језику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Да се студенти оспособе за препознавање могућности повезивања речи са другим речима у сложене синтагме ради вршења одређених функција у реченици, и да схвате природу синтагматских односа.

Исход предмета

Студенти ће бити оспособљени да препознају и да употребљавају облике сложених синтагми у мађарском језику.

Садржај предмета

Синтагме и реченице. Просте и сложене синтагме. Зависно сложене ланчане синтагме. Групе зависних и независних синтагми. Низови независно сложених синтагми. Нивелирање синтагми. Синтагматски блокови. Употреба сложених синтагми у реченици. Сложене синтагме у угрофинским и индоевропским језицима

Препоручена литература

É. Kiss Katalin 1983.: *A magyar mondat szerkezet generatív leírása*. Nyelvtudományi Értekezések 116., Budapest

G. Varga, Györgyi 1977.: *A szó szerkezetbokr vizsgálata*, in: Tanulmányok a mai magyar nyelv mondatana köréből, Tankönyvkiadó, Budapest, 95-109.

Gombocz Zoltán 1949.: *Syntaxis*, издање аутора, Budapest

Károly Sándor 1962.: *Az egyszerű mondat szerkezeti egységei*, Magyar Nyelvőr 87., 438-456

Deme, László 1966.: *Szinteződés és tömbösödés az egyszerű mondatban*, Magyar Nyelvőr 90.: 275-87

Molnár Csikós, László 1978.: *A jelzői értékű hátravetett határozós, a vonatkozó és a melléknévi igeneves szerkezet használata a jugoszláviai magyar köznyelvben*, Hung. Közlemények 44.: 59-88.

Molnár Csikós, László 1988.: *A melléknévi igeneves szerkezet transzformjai a magyarban*, Hungarológiai Intézet, Novi Sad – Újvidék

Molnár Csikós, László 1977.: *A szerbhorvát nyelvről magyarra való fordítás mondatnani problémái*, Hungarológiai Közlemények 39-40.: 95-106

Simonyi Zsigmond 1907.: *Igenévi szerkezetek*, Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt, Budapest

Rácz Endre és Szathmári István, szerk. 1977.: *Tanulmányok a magyar nyelv mondatnani köréből*, Tankönyvkiadó, Budapest

Fejes B., Katalin 1994.: *A szintagmabokr harmadik fajtája*, Magyar Nyelvőr 118. 4. 437-444. Bánréti, Zoltán 2006.: *A kötőszói fej kettős jellege a mellérendelő főnévi szerkezetekben*, Magyar Nyelv 102. 1. sz. 43-56., 2. sz. 16-175.

Kiss, Margit 2007.: *Ismét a főnévi alaptagú szintagmáról*, Magyar Nyelv 103. 3. sz. 338-343.

Peredy, Márta 2008. : *A kötelező határozók aspektuális szerepe*. Magyar Nyelv 104. 1. sz. 39-50., 2. sz. 143-153.

Текстуална лингвистика мађарског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Оспособљавање за преглед најважнијих теоријских питања текста у оквиру когнитивне науке и лингвистике, као и функционалне граматике и приказивање карактеристичких текстлингвистичких форми у мађарском језику.

Исход предмета

Докторанди су упознали терминологију савремене текстуалне лингвистике, стекли теоријско знање о тексту као динамичниј појави, који има сложене комуникационе циљеве, и о најважнијим појавама мађарских текстова. Оспособљеност за разумевање и анализу текстова из аспекта текстуалне лингвистике.

Садржај предмета

Теоријски основи текстуалне лингвистике. Историјат текстуалне лингвистике и мађарске текстуалне лингвистике (филозофски основи, први модели, когнитивна наука у текстуалној лингвистици). Називи дисциплина у мађарском језику. Структурална и процедурална објашњења текста. Модуларни и холистички погледи. Текстуална лингвистика као интердисциплинарна и мултидисциплинарна научна дисциплина. Фипичка манифестација текста: вехикулум.

Комуникација и текст. Статични и динамични модели. Гранатика и текстуална лингвистика.

Микро, мезо и макро нивои текста. Граматичке и текстлингвистичке форме текста у мађарском језику на микро нивоу. Кореференција. Текстлингвистичке форме текста у мађарском језику на мезо нивоу. Топик и фокус, улога појма и метафора. Структура текста на мезо нивоу. Свет текста и његови фактори: перспектива, фокус и топик. Означавање места и времена у мађарском језику.

Општа структура текста. Смисаона структура текста. Стили као саставни компонент смисла текста.

Тумачење теоријских текстова и анализа текстова разних жанрова.

Препоручена литература

Békési, Imre (1986): *Agondolkodásgrammatikája*, Budapest: Tankönyvkiadó.

Beaugrande, de Robert-Alain, Dressler, Wolfgang (2000): *Bevezetés a szövegnyelvészetbe*. Budapest: Corvina

Daneš, František (1970/1982): A szövegstruktúra nyelvészeti elemzéséhez. In. *Tanulmányok* 15.

Újvidék: A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, 45–50.

Dániel Ágnes (1990): *Szó – szöveg – szer – szervez. A szöveg szerveződésének vizsgálata*. Budapest: Akadémiai kiadó

Láncz Irén (1994): *Szó, szöveg, jelentés*. Újvidék: Forum Könyvkiadó

Officina Textologica, Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó, 1–14.

Szemiotikai szövegtan, Szeged: Jgytf Kiadó, 1–15.

Tolcsvai Nagy Gábor (2001): *Amagyar nyelv szövegtana*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó

Комуникативна перспектива дискурса

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

СТИЦАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА ТЕОРИЈСКО, АНАЛИТИЧКО И КРИТИЧКО САГЛЕДАВАЊЕ, ОДНОСНО СТВАРАЛАЧКО ОСМИШЉАВАЊЕ И ОСТВАРЕЊЕ ОПТИМАЛНОГ РАСПОРЕДА СТРУКТУРАЛНО-ФУНКЦИОНАЛНИХ СЕГМЕНАТА И КОМПОНЕНАТА УНУТАР РЕЧЕНИЧКОГ ИСКАЗА, У ЦИЉУ ПРЕПОЗНАВАЊА И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ИНФОРМАТИВНО-КОМУНИКАТИВНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У РАЗЛИЧИТИМ ОБЛИЦИМА ДИСКУРСА.

Исход предмета

СТИЦАЊЕ ТЕОРИЈСКОГ ЗНАЊА И НЕОПХОДНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА САМОСТАЛНУ КРИТИЧКУ АНАЛИЗУ КОМУНИКАТИВНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У РАЗЛИЧИТИМ ОБЛИЦИМА ДИСКУРСА, КАО И СПОСОБНОСТ СВЕСНЕ ПРИМЕНЕ СТЕЧЕНОГ ЗНАЊА И ИСКУСТВА У ПРАКСИ.

Садржај предмета

Појам комуникативне перспективе и историја њеног истраживања (психолошки, логички, функционани, структурални, генеративни, когнитивни, контрастивни приступ). Комуникативна перспектива и језичке функције. Комуникативна перспектива и језичка типологија. Генеративни модел реченице у мађарском језику. Комуникативни модел и традиционална граматичка структура реченице. Комуникативна перспектива и ред речи у српском језику. Позициона хијерархија реченичких конституената (наглашене и ненаглашене позиције, предикат, фокус, енклиза и проклиза,). Улога интонације у обликовању комуникативне перспективе. Модалитет и перспектива. Прагматички чиниоци. Говорни чинови и перспектива. Маркери дискурса. Улога врста речи у конституцији комуникативне перспективе. Валенција глагола и перспектива. Повезаност падежа и тематских функција са комуникативном перспективом. Перспектива текста дужине једног параграфа. Комуникативна перспектива у психолингвистици (перцепција и продукција говора). Комуникативна перспектива у примењеној лингвистици (теорија и пракса превођења, комуникативна перспектива у публицистици, редакција и коректура, методика предавања матерњег и страних језика, неуролингвистика и медицинска рехабилитација итд.)

Препоручена литература

Dezső, L.: Tipológiai vizsgálatok. *Nyelvészeti Füzetek, Szerbhorvát–magyar kontrasztív nyelvtan* / I., Újvidék: A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, BTK 1971.

É. Kiss, K.: A magyar mondat szerkezet generatív leírása. *Nytud. Ért.* 116. Bp: Akadémiai Kiadó. 1983.

É. Kiss – Kiefer – Siptár: *Új magyar nyelvtan*. Bp: Osiris Kiadó. 1998.

Ivić, M.: Problem perspektivizacije u sintaksi. *Južnoslovenski filolog.* XXXII, 1976. 29–46.

Keszler, B. – Tátrai, Sz. (ed.): *Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban*. Bp.: Tinta Könyvkiadó. 2009.

Kiefer, F. (ed.): *Strukturális magyar nyelvtan I. Mondattan*. Bp: Akadémiai Kiadó. 1992.

Klaudy, K.: Fordítás és aktuális tagolás. *Nytud. Ért.* Bp: Akadémiai Kiadó. 1987.

Pléh, Cs.: A mondatmegértés a magyar nyelvben. *Pszicholingvisztikai kísérletek és modellek*. Bp: Osiris Kiadó. 1998.

Tolcsvai, G.: *A magyar nyelv szövegtana*. Bp: Nemzeti Tankönyvkiadó. 2001.

Varga, L.: A magyar beszéd dallamok fonológiai, szemantikai és szintaktikai vonatkozásai. *Nytud. Ért.* 135., Bp: Akadémiai Kiadó. 1993.

Основи аспектологије

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са функционисањем категорије глаголског вида у руском, српском и другим словенским језицима, с различитим средствима помоћу којих се реализује структурирање глаголских радњи, с повезаношћу вида и ширег аспектуалног контекста, као и с појмовно-терминолошком апаратуром која се користи у истраживањима језика на овом нивоу.

Исход предмета

Студент је способан да схвати законитости везане за избор глаголског вида у различитим условима његовог функционисања. Способан је да сагледа категорију вида као универзалну и типолошки релевантну језичку категорију

Садржај предмета

Предмет аспектологије. Опште (лексичко-граматичке) карактеристике глаголског вида. Вид као граматичка категорија. Дефиниција категорије вида. Творбени аспекти глаголског вида. Видска опозиција као граматичка супротстављеност видских (инваријантних и варијантних) значења глагола. Типови видских парова. Семантички типови глагола без видске опозиције (једновидски глаголи). Двовидски глаголи. Начини (врсте) глаголске рање (временски, квантитативни, резултативни). Употреба глаголског вида. Класификација видских значења с обзиром на тип ситуације-контекста. Повезаност вида с другим граматичким категоријама. Однос категорија вида и времена. “Конкурентност” и неутрализација свршеног и несвршеног вида у руском језику у поређењу са српским и другим словенским језицима. Функционално-граматички аспекти категорија вида и времена и њихово структурирање у функционално-семантичка поља (ФСП). Семантичка категорија (СК) аспектуалности као део аспектуално-темпоралног комплекса. Вид и модалност. Типолошки аспекти категорије вида: глаголски вид у руском језику у поређењу са српским и другим словенским (и несловенским) језицима.

Препоручена литература :

Бондарко А. В. (2007). Принципы функциональнойграмматики и вопросы аспектологии. Москва: ЛКИ.

Бондарко А.В. (ред.) (2013). Теория функциональной грамматики: Введение. Аспектуальность. Временная локализованность. Таксис. Санкт-Петербург: УРСС Эдиториал.

Войводич Д. (2012). Об аспектуально-темпоральном комплексе как предикативной основе предложения—высказывания. Русистика: язык, культура, перевод. София: Изток—Запад:142—150.

DickeyS. M. (2000). ParametersofSlavicAspect: ACognitiveApproach. Stanford: CSLI.

Зализняк Анна А., Шмелев А. Д. (2000). Введение в русскую аспектологию. Москва: Школа „Языки русской культуры“.

Карпучин С. А. (2011). Семантика русского глагольного вида. Самара: Изд-во „Самарский университет“.

NovakovP. (2005). Glagolskividitipglagolskesituacijeuengleskomisrpskomjeziku. NoviSad: Futurapublikacije.

Падучева Е.В. (2010). Семантические исследования: Семантика времени и вида в русском языке. Семантика нарратива. Москва: Языки славянской культуры.

Петрухина Е. В. (2009). Русский глагол: категории вида и времени. Москва: МАКС Пресс.

Синтакса и семантика стандардног српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене мастер академске студије српске филологије/одговарајуће групе

Циљ предмета: Проширивање и продубљивање знања о устројству и функционисању синтаксичко-семантичког система, његових подсистема и микросистема, стандардног српском језику, упознавање с актуелним теоријским приступима и могућим перспективама посматрања.

Исход предмета: Стицање способности за самостални истраживачки рад у области синтаксе и семантике стандардног српског језика.

Садржај предмета: Теоријска настава: Нивои језика и нивои лингвистичке анализе. Место семантике и прагматике у структури језичког система. Синтаксичко-семантички ниво као вишеделни ниво, његови поднивои и њихова хијерархија. Синтаксичко-семантичке јединице. Синтагматски и парадигматски односи. Опозициони и градуелни односи. Денотација. Референција. Конотација. Конгруенција. Рекција. Валенција. Колокација. Лексичка и граматичка семантика у синтаксичко-семантичким јединицама. Минимални синтаксичко-семантички контекст. Основни теоријски приступи. Могуће перспективе посматрања. Метајезик. Реченица и пропозиција. Формализована и базична структура. Екстензија. Кондензација. Номинализација. Вербидизација. Редукција. Корелација. Кореференција. Субординација. Координација. Интеграција субординације и координације. Парцелација. Кооптација. Синтаксичко-семантичка категоријална полља. Негација. Предлог. Везник. Кореферент. Корелатив. Дистрибуција синтаксичко-семантичких елемената и функционално-комуникативна перспектива. Понашање енклитика. **Практична настава:** Дескриптивна и критичка интерпретација литературе из области синтаксе и семантике превасходно стандардног српског језика, али и стране литературе која презентује истраживања на материјалу српског језика или другог језика / других језика, првенствено словенских, али и несловенских, а која су за област синтаксе и семантике од теоријског значаја, с циљем да се уочавају још неразрешена питања, спорна решења или да се, кроз призму друкчијег теоријског приступа од раније примењеног, сагледају одређена језичка факта. Упознавање са могућим изворима грађе, типовима и начинима формирања корпуса језичких факата саобразно изабраном истраживачком задатку.

Препоручена литература:

Antonić, Ivana 2001. *Vremenska rečenica*. Sremski Karlovci–Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Z. Stojanovića.

Ivić, Milka 1983/1995–2008. *Lingvistički ogledi I–VI*. Beograd: Biblioteka XX vek.

Klikovac, Duška 2004. *Metafore u mišljenju i jeziku*. Beograd: XX vek.

Piper, Predrag. 1997¹ / 2001². *Jezik i prostor*. Beograd: Biblioteka XX vek.

Пипер, П., И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Људ. Поповић, Б. Тошовић 2005. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. У редакцији академика Милке Ивић. Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска.

Radovanović, Milorad 1990. *Spisi iz sintakse i semantike*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

Радовановић, Милорад 2007. *Стари и нови списи. Огледи о језику и уму*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижевна Зорана Стојановића.

Ружић, Владислава 2006. Допунске реченице у савременом српском језику (I), (II). *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, XLIX/1–2.

Танасић, Срето 2005. *Синтаксичке теме*. Београд: Београдска књига.

Танасић, Срето 2012. *Из синтаксе српске реченице*. Београд.

Теорија валентности: начела и примена

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: завршене мастер академске студије: Српски језик и лингвистика

Циљ предмета: Усвајањенових теоријских знања из областисинтаксе и семантике стандардног српског језика како би имала примену у даљимлингвистичким истраживањима.

Исход предмета Оспособљавање полазника за примену усвојених знања у научноистраживачком раду.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појмовно-терминолошке одређење валентности у лингвистици. Вербоцентризам, моноцентризам у синтаксичкој теорији / бицентрична концепција реченице. Депенденцијална или граматика зависности. Дефинисање реченице и основни видови синтаксичких односа у простој реченици српског језика. Семантичко-синтаксички и прагматички аспекти валентности. Формална структура реченице и валентност предиката. Модели просте реченице с глаголским, копулативно-именским и прилошким предикатским изразом. Међуусловљеност предикатског и аргументског израза. Семантичке улоге реченичних чланова. Творбено-семантичке класе именица и њихова валентност. Валентност придевских израза. Валентност прилошких израза. Представљање валентности у синтаксичко-семантичким реченицима.

Практична настава:

Провера усвојених теоријских знања. Рад на различитим типовима текста са примерима. Ексерпција, презентација и систематизација примера. Разговор о задатим темама.

Препоручена литература

- Алановић, Миливој (2010). Основни валентни принципи у структурирању реченице. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. LIII/1: 125–142.
- Алановић, Миливој (2012). Допуне и додаци: између обавезности и испутивости. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*. XXXVII/2: 145–162.
- Апресјан, Ју. Д. (1974) *Лексическая семантика. Синонимические средства в языке*. Наука. Москва.
- Valin Van, R.W.D. (1996). *Concise Encyclopedia of Sintactic Theories*. Cambridge: 90–100.
- Гортан-Премк, Даринка (1989). О семантичкој позицији као месту реализације једне лексеме. *Јужнословенски филолог* XLVII: 13–23.
- Деже, Ласло (1997). Граматика и лексика у проучавању валенце глагола. *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 26/2: 25–33.
- Енгел, Улрих и Павао Микић (1982). Валентност глагола у реченицима. *Зборник радова Института за стране језика и књижевност*. 4: 287–291.
- Золотова, Г.А. (1988) *Синтаксический словарь*. Наука. Москва.
- Ивић, Милка (1995). *О зеленом коњу. Нови лингвистички огледи*. Београд: Библиотека XX век.
- Ивић, Милка (2005). *О речима. Когнитивни, граматички и културолошки аспекти српске лексике. Лингвистички огледи, пет*. Београд: Библиотека XX век.
- Мразовић, Павица (2009). *Граматика српског језика за странце*. Нови Сад – Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.
- Петровић [Ружић], Владислава (1992). Прилог класификацији допунских адвербалних конструкција. *Зборник МС за филологију и лингвистику*. XXXV/2: 115–132.
- Петровић [Ружић], Владислава (1990). Глаголска фраза као лексикографски и граматички проблем. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. XXXIII: 353–363.
- Пипер, Предраг и др. (2005). *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд – Нови Сад: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска.
- Радовановић, Милорад (1990). *Номинализација и негација*. Зборник Матице српске за филологију и

лингвистику. XXXIII: 407–416.

Радовановић, Милорад (2007) *Стари и нови списи: Огледи о језику и уму*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Самарџија, Марко (1987). Четири питања о бити валентности. *Радови Завода за славенску филологију*. 22: 85–107.

Тополињска, Зузана (1996). "Падеж" и "глаголски род" - две стратегије граматикализације односа између предиката" и његових "аргумената". *Јужнословенски филолог*. LII: 1–9.

Примењена лингвистика словачког језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Овладавање методологијом истраживања примењене лингвистике, теоријским приступима, општим принципима, законитостима и узроцима промена.

Исход предмета

Студенти су способни да самостално презентирају резултате словачке лингвистике у области примењене лингвистике и примењују ове резултате у пракси. Лингвистичка истраживања повезују са практичним проблемима и употребом језика у друштвеном окружењу. Овладавају теоријским поставкама и емпиријским поступцима у проучавању везе између варијације и промене у језику.

Студенти су способни да самостално конципирају и изводе емпиријска истраживања у вези са неком од тема која сеобрађује у оквирима курса, као и да приказују добијене резултате у виду саопштења и стручних и научних реферата.

Садржај предмета

Предмет и циљеви примењене лингвистике. Вишејезичност и језички контакти. Језичко раслојавање и језичка стандардизација. Професионална комуникација. Језици струке. Језик и пол. Језик и медији. Језик у наставном процесу. Језик и уџбеници.

Препоручена литература

Myjavcová, M.: Slovenčina v jazykovej enkláve. Báčsky Petrovec, Nadlak : Kultúra, Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2001.

Myjavcová, M.: State o našj slovenčine Báčsky Petrovec : Kultúra, 2006

Myjavcová, M.: Slovenská jazyková čítanka. Báčsky Petrovec: SVC, 2009.

Sociolingvistica Slovaca 1. Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny. Bratislava : VEDA, 1995.

Sociolingvistica Slovaca 2. Sociolingvistika a areálová lingvistika. Bratislava : VEDA, 1996 Sociolingvistica Slovaca 3. Slovenčina na konci 20. storočia, jej normy a perspektívy. Bratislava : VEDA, 1997.

Sociolingvistica Slovaca 4. Slovenčina v kontaktoch a konfliktoch s inými jazykmi. Bratislava : VEDA, 1999.

Sociolingvistica Slovaca 5. Mesto a jeho jazyk. Bratislava : VEDA, 2000.

Týr, M.: Slovenčina v praxi. Nový Sad : Futura publikacije, 2004.

Zbornici radova Primenjena lingvistika

Zborníky Spolku vojvodinských slovakistov 1 – 18/ Slovakistický zborník 1 - 6

Енглеско-српска когнитивна семантика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: завршене дипломске академске студије (мастер) Енглеског језика и књижевности

Циљ предмета

Да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из когнитивне семантике и контрастивне лингвистике, на основу којих ће моћи самостално да анализирају сличности и разлике у појмовним системима енглеског и српског језика и да стекну увид у то како се у ова два језика концептуализује и сегментира ванјезичка стварност.

Исход предмета

Теоријски аспекти – усвојеност релевантних знања, појмова и термина; практични аспекти – активна примена усвојених знања у конкретним задацима с подацима на енглеском и српском језику; способност вршења самосталног истраживања.

Садржај предмета:

Теоријска настава: Контрастивна анализа Л1 (енглеског) и Л2 (српског); терцијум компарационис (ТЦ). Појмовни и лексички ниво контрастирања. Когнитивна семантика: семантичка и појмовна структура, енциклопедијско знање, конструисање значења. Метафора и метонимија као когнитивни и когнитивно-културолошки феномени (културни симболи, обрасци и стереотипи). Универзалност и варијација у метафоричкој концептуализацији у различитим културама. Лексичко значење у когнитивној семантици: лексички појам и когнитивни модели. Речи као радијалне мреже – полисемија; дословно и пренесено значење; централно значење (прототипичност, истакнутост). Појмовна метафора и метонимија као механизми проширења лексичког значења. Контрастирање енглеског и српског језика по следећим димензијама: појмовни домени и лексичка поља, појмови и њихова лексикализација (нпр. појмова боја, емоција, рођачких односа, важности и сл.), лексичке и појмовне празнине.

Практична настава: Утврђивање градива; излагање резултата самосталних истраживачких пројеката.

Препоручена литература:

- Evans, Vyvyan & Green, Melanie. (2006). *Cognitive Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd.
- Evans, Vyvyan. (2009). *How Words Mean: Lexical Concepts, Cognitive Models, and Meaning Construction*. Oxford: Oxford University Press.
- Goatley, Andrew. (2007). *Washing the Brain Metaphor and Hidden Ideology. Discourse Approaches to Politics, Society and Culture*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Goddard, Cliff. (2011). *Semantic Analysis. A Practical Introduction*. 2nd edition. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Klikovac, Duška. (2004). *Metafore u mišljenju i jeziku*. Beograd: Biblioteka XX vek: Knjižara Krug.
- Krzyszowski, Tomasz P. (1990). *Contrasting Languages. The Scope of Contrastive Linguistics*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Kövecses, Zoltán. (2005). *Metaphor in Culture. Universality and Variation*. Cambridge, New York: Cambridge University Press.
- Kövecses, Zoltán. (2006). *Language, Mind and Culture. A Practical Introduction*. Oxford, New York: Oxford University Press.
- Kövecses, Z. (2010). *Metaphor. A Practical Introduction*. 2nd edition. Oxford: Oxford University Press.
- Taylor, John R. (2003). *Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory*. 3rd edition. Oxford: Clarendon Press.
- Wierzbicka, Anna. (1997). *Understanding Cultures through their Key Words. English, Russian, Polish, German, and Japanese*. New York, Oxford: Oxford University Press

Текстика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Детаљније упознати студенте с проблематиком текстике, теорије текста и дискурса.

Исход предмета

Способност тумачења садржаја текстике у светлу основних теоријко-методолошких поставки дисциплине као и способност теријског и практичног тумачења текстичких категорија и принципа.

Садржај предмета:

Из историје развоја мисли о текстици. Интердисциплинарни карактер текстике. Аспекти текстике. Текстуални ниво у односу на остале језичке нивое. Елементарне текстичке јединице. Карактеристика текстуалности. Кохезивност текста. Кохерентност текста. Референцијалност. Рецептивност. Информативност. Интенционалност текста. Ситуативност текста. Интертекстуалност. Семантичко-синтагматски односи у тексту. Повезивање тексталних јединица. Хоризонтално рачлањивање текста. Вертикално расчлањивање текста. Тематска сукцесивност. Текстуални поступци и процедуре. Хибридизација текста у масмедијалној комуникацији.

Препоручена литература

Dolník Juraj – Bajžíková Eugénia, 1998. *Textová lingvistika*. Bratislava: Univerzita Komenského.

Dudok Miroslav, 1988. *Glutinácia textu v slovenčine a srbčine*. Novi Sad: Obzor.

Dudok Miroslav 1999. Aspekty tektiky – Aspects of the Textics. In: *Pange Lingua*. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akademie vied s. 215 – 230.

Dudok Miroslav, 2005. Inovačné atraktory a bifurkačné procesy v jazyku. In: *Jazyk a komunikácia v súvislostiach*. Bratislava, Univerzita Komenského, s. 123 – 130.

Dudok Miroslav, 1998. *Úvod do textiky*. Petrovec: Kultúra.

Savić Svenka, 1993. *Diskurs analiza*. Novi Sad: Univerzitet u Novom Sadu, Filozofski fakultet.

Компаративна лингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Владање словачким језиком

Циљ предмета

Овладање методологијом истраживања компаративне лингвистике, теоријским приступима, општим принципима, законитостима, механизмима и узроцима промена.

Исход предмета

Способност тумачења појава у компаративној лингвистици у светлу основних теоријско-методолошких поставки дисциплине.

Садржај предмета

Предмет и циљеви компаративне лингвистике са посебним освртом на релацији словачки језик – српски језик. Извори и грађа. Теорија језика у контакту. Упоредна фонологија. Лексичка семантика. Творба речи са конформационог аспекта. Компаративна морфолошка истраживања. Интерферентне синтаксичке промене. Традиције и перспективе компаративних истраживања у Војводини.

Препоручена литература

Dolník, J.: *Základy lingvistiky*. Bratislava: FF UK, 2001.

Dudok, M.: *Glutinácia textu v slovenčine a v srbochorvátčine*. Nový Sad: OBZOR, 1987.

Dudok, M.: *Zachránený jazyk*. Nadlak: Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2008.

Đorđević, R.: *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, 1987.

Filipović, R.: *Teorija jezika u kontaktu*. Zagreb: Školska knjiga, 1986.

Marićová, A.: *Slovesné predpony v slovenčine a srbčine*. Báčsky Petrovec: SVC, 2008.

Morfológia slovenského jazyka. Bratislava: SAV. 1966.

Myjavcová, M.: *Slovenčina v jazykovej enkláve*. Báčsky Petrovec – Nadlak: Kultúra – Vydavateľstvo Ivan Krasko, 2001.

Myjavcová, M.: *Slovenská jazyková čítanka*. Báčsky Petrovec: SVC, 2007.

Стевановић, М.: *Савремени српскохрватски језик 1*. Београд: Научна књига, 1981.

Стевановић, М.: *Савремени српскохрватски језик 2*. Београд: Научна књига, 1979.

Тýr, М.: *Číslovky v spisovnej slovenčine a v spisovnej srbochorvátčine*. Nový Sad – Bratislava: OBZOR – TVORBA, 1991.

Лева периферија клаузе - контрастивна анализа

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Да студенти овладају научним апаратом неопходним за препознавање и проучавање језичких појава које се тичу леве периферије клаузе, пре свега у енглеском у односу на друге језике, посматрано са становишта генеративне граматике.

Исход предмета:

Да студенти усвоје неопходне термине и појмове, као и теоријско-методолошке поставке које ће им омогућити да самостално истражују појаве у језику.

Садржај предмета

Појам леве периферије клаузе, функцијска пројекција фразе комплементизатора. Негативна инверзија, тематизација и фокализација. Раздвојена пројекција фразе комплементизатора. Упитне речи и синтагме. Функцијске пројекције на левој периферији.

Препоручена литература

- Bošković, Ž., Nunes, J. (2007). "The copy theory of movement: A view from PF". U Corver, N., Nunes, J. (ur.): *The Copy Theory of Movement*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins. 13–74.
- Chomsky, N. (2000) "Minimalist Inquiries: The Framework". U Martin, R., Michaels, D., Uriagereka, J. (ur.): *Step by Step: Essays on Minimalist Syntax in Honor of Howard Lasnik*. Cambridge/London: MIT Press. 89-155.
- Chomsky, N. (2001) "Derivation by Phase". U Kenstowicz, M. (ur.): *Ken Hale: a life in language*. Cambridge, MA: MIT Press. 1-52.
- Cinque, G., Rizzi, L. (2010). "The Cartography of Syntactic Structures". U Heine, B., Narrog, H. (ur.): *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford: OUP. 51-66.
- Haegeman, L., Guéron, J. (1999). *English Grammar, a Generative Perspective*. Oxford: Blackwell.
- Haegeman, L. (2006). *Thinking Syntactically*. Oxford: Blackwell.
- Hudson, R. (2003). "Trouble on the left periphery". *Lingua* 113 (7): 607-642.
- Rizzi, L. (1997). "The fine structure of the left periphery." U Haegeman, L. (ur.): *Elements of Grammar*. Dordrecht: Kluwer, 281-337.
- Samek-Lodovici, V. (2006). "When right-dislocation meets the left-periphery. A Unified analysis of Italian non-final focus". *Lingua* 116 (12): 836-873.
- Winkler, S., Schwabe, K. (2007). *On Information Structure, Meaning and Form: Generalizations across Languages*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Примењена когнитивна лингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: знање енглеског језика на нивоу Б2

Циљ предмета

Упознавање студената са основним појмовима, начелима и питањима примењене когнитивне лингвистике. Развијање компетенција неопходних за самосталан истраживачки рад на пољу примењене когнитивне лингвистике.

Исход предмета

Студенти поседују теоријска, научна и методолошка знања из области примењене когнитивне лингвистике и способни су за самостални истраживачки рад у овом пољу.

Садржај предмета

Теоријска настава.

Основни појмови, принципи и поставке когнитивне лингвистике. Комуникативна и метафоричка компетенција у матерњем и страном језику. Когнитивни процеси у усвајању и учењу страног језика. Улога знања о свету и енциклопедијског знања у усвајању и учењу страног језика. Појмовна метафора и усвајање вокабулара и граматике. Појмовна метонимија и њена контекстуална условљеност. Улога метонимије у кохезији дискурса на страном језику. Стратегије за развијање метафоричке компетенције у страном језику. Адаптација и израда наставног материјала по принципима примењене когнитивне лингвистике.

Практична настава.

Методологија когнитивнолингвистичких и примењено-когнитивнолингвистичких истраживања. Етичност у истраживању. Квантитативно и квалитативно истраживање. Кодирање података. Обрада и тумачење података.

Препоручена литература

- Achard, M. and S. Niemeier. 2004. *Cognitive Linguistics: Second Language Acquisition and Foreign Language Teaching*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Boers, F. and S. Lindstromberg. eds. 2008. *Cognitive Linguistic Approaches to Teaching Vocabulary and Phraseology*. Amsterdam: Mouton de Gruyter.
- Kristiansen, G. ed.. 2006. *Cognitive Linguistics: Current Applications And Future Perspectives*. Berlin: Walter de Gruyter,
- Littlemore, J. 2009. *Applying Cognitive Linguistics to Second Language Learning and Teaching*. Basingstoke/New York: Palgrave Macmillan.
- Littlemore, J. and Low, G. 2006. *Figurative Thinking and Foreign Language Learning*. Basingstoke/New York: Palgrave Macmillan.
- Niemeier, S. and R. Dirven. eds. 2001a. *Applied Cognitive Linguistics: Language Pedagogy*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Niemeier, S. and R. Dirven. eds. 2001b. *Applied Cognitive Linguistics: Theory and Language Acquisition*. Berlin: Walter de Gruyter.
- Putz, M. and L. Scola. eds. 2010. *Cognitive Processing in Second Language Acquisition*. Amsterdam: John Benjamins.

Експериментално истраживање језика – акустичка анализа гласовних низова

II

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Оспособљавање студената за самосталну припрему и акустичку анализу гласовних низова.

Исход предмета

Студенти су научили да врше основну акустичку анализу гласовних низова, у стању су да на основу спектрограма дају текстуални запис гласовног низа.

Садржај предмета

Теоријска настава

Коартикулација фонема: самогласници у контакту. Разлика између самогласника у контакту и дифтонга. Карактеристике дифтонга. Самогласници у контакту са сугласницима. Сугласници у контакту. Утицај назалног тракта на спектралну слику гласа. Утицај прозодије на акустичка обележја гласова.

Самостални истраживачки рад

Самостална припрема корпуса и његова акустичка анализа у програму PRAAT.

Препоручена литература

Гудурић, Снежана (2004). *О природи гласова*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Ивић П, Лехисте И, (1996). *Прозодија речи и реченице у српскохрватском језику*. Нови Сад-Сремски Карловци: Издавачка књижарница Зорана Стојановића.

Јовичић, Слободан (1999). *Говорна комуникација, физиологија, психоакустика и перцепција*. Београд: Наука.

Ладефогед П. (1996). Ladefoged P, *The SoundsoftheWorld`sLanguages*. Blackwells.

Фант, Гунар (1960). FantG, *Acoustictheoryofspeechproduction*. TheHague: Mouton.

Фланаган Ј.Л. (1972). FlanaganJ.L, *Speechanalysis, synthesisandperception*. Berlin: Springer-Verlag.

Романско-српске лексиколошке теме

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Изучавање лексичко-семантичке структуре романских језика у односу на српски са синхронијског и дијахронијског становишта.

Исход предмета

Познавање лексичко-семантичке структуре романских језика у односу на српски са синхронијског и дијахронијског становишта.

Садржај предмета

Основне типолошке карактеристике романских језика у односу на српски.

Лексичка морфологија романских језика у односу на српски: афиксална деривација, неафиксална деривација, композиција. Речи страног порекла у романским и српском језику. Романске позајмљенице у српском језику. Упоредна фразеологија романских и српског језика.

Лексичка семантика романских језика у односу на српски: лексички односи (хиперонимија, хипонимија, хомонимија, полисемија, синонимија, антонимија). Лексичка поља. Промена значења.

Препоручена литература

Драгићевић, Р. (2010). *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике.

Дробњак, Д. (2011). *Француски и српски у контакту и контрасту*. Београд: Задужбина Андрејевић.

Ђорђевић, Р. (2002). *Увод у контрастирање језика*. Београд: Филолошки факултет.

Escandell Vidal, V. (2007). *Apuntes de semántica lexica*. Madrid: UNED.

Grevisse, M. (1993). *Le bon usage : grammaire française*. Paris : Duculot.

Клајн, И. (2000). *Esercizi di lessicologia e fraseologia italiana*. Beograd : Univerzitetska štampa.

Lehmann, A, Martine-Berthet, F. (1998). *Introduction à la lexicologie. Sémantique et morphologie*. Paris : Dunod.

Otaola Olano, C. (2003). *Introducción a la lexicología de la lengua española*, Madrid : UNED.

Papini, G. (2000). *Parole e cose : lessicologia italiana*. Milano : C.U.S.L : Humanae litterae 2.

Picoche, J. (1977). *Précis de lexicologie française*. Paris : Nathan.

Поповић, М. (2005). *Речи француског порекла у српском језику*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Прћић, Твртко (1997). *Семантика и прагматика речи*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића.

Самарџић, М. (2011). *Поглед на речи*. Београд: Филолошки факултет Универзитета.

Ulmann, S. (1959). *Précis de sémantique française*. Berne : A. Francke.

Дијахрона фразеологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање кандидата са настајањем фразема из историјског аспекта. Разрада семантичких и морфолошких питања код различитих типова фразема.

Исход предмета

Дијахрони приказ фраземе као језичког нивоа. Израда дијахроног низа историјских пресека једне изабране фраземе.

Садржај предмета

Дефинисање појма фраземе и њихово место у језичком систему. Типолошка питања фразема. Разноликост схватања у дефинисању и типологији фразема. Фраземи и контекст. Семантичке и морфолошке промене у фраземама. Питања дијахроних варијетета. Антропоморфне фраземе. Етностереотипни клишеи у мађарском језику. Изреке и пословице са називима животиња. Језичка судбина пословица. Пословице у Библији. Повезаност фразеологије са историјом културе. Фраземи у опусу једног писца (Heltai Gáspár, Bornemisza Péter, Pázmány Péter, Mikes Kelemen). Кратак историјат истраживања фраземе на мађарском језичком подручју. Фразеолошке збирке.

Препоручена литература

- Bárdosi, Vilmos. *Magyar szólások, közmondások*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2012
- Fedoszov, Oleg. Állandósult szókapcsolatok és variabilitás. In: Gecső Tamás szerk. *Variabilitás és nyelvhasználat*. 96–102. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2004
- Forgács, Tamás. *Bevezetés a frazeológiába*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2007
- Forgács Tamás. *Magyar szólások és közmondások szótára*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2003
- Hadrovics, László. *Magyar frazeológia*. Történeti áttekintés. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995
- Kertész, Manó. *Szokásmondások. Nyelvünk művelődéstörténeti emlékei*. Helikon, Bp. 1922
- Litovkina, T. Anna. *A magyar közmondások nagyszótára*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2010
- Nagy, O. Gábor. *Magyar szólások és közmondások*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1982
- Szemerkenyi, Ágnes. *Szólások és közmondások*. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2009

Форме дискурса у савременој мађарској лирици

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са поетикама и дискурсима у савременој мађарској лирици. Читање књижевних текстова и проучавање одговарајуће стручне литературе. Упознавање са рецепцијом и са интерпретацијама ове лирике.

Исход предмета

Комплетна слика о најважнијим дискурсима савремене мађарске лирике. Стручна вештина у интерпретацији ове лирике у контексту рецепције. Самосталан научноистраживачки рад.

Садржај предмета

1. Књижевни канон и правци савремене мађарске поезије 2. Интелектуална лирика седамдесетих година 3. Приватна митологија Дежеа Тандорија /Tandori Dezső/ 4. Жанрови у лирици Дежеа Тандорија (коан, сонет) 5. Песнички програми Имреа Оравеца /Oravetz Imre/ 6. Објективност и социологија (И. О.) 7. Модификовани пејзаж (Ђерђ Петри, Лајош Парти Нађ) /Petri György, Parti Nagy Lajos/ 8. Деконструкција стила и језика (Ендре Кукорели, Лајош Парти Нађ) /Kukorelly Endre, Parti Nagy Lajos/ 9. Традиција у доба постмодерне: поновно писање (Лајош Парти Нађ) /Parti Nagy Lajos/ 10. Феминистички гласови у савременој мађарској лирици и лирске изражајне форме приватног живота. (Кристина Тот) /Tóth Krisztina/ 11. Објективна субјективност у лирици Адама Надашдија /Nádasdy Ádám/ 12. Тонове лирске песме и модулације распеваности (Петер Кантор) /Kántor Péter/ 13. Лирске улоге, интертекстуалност, палимпсеста (Андраш Ференц Ковач, Даниел Варо) /Kovács András Ferenc, Varró D./

Препоручена литература

Bányai János (2000): Mit viszünk magunkkal? Újvidék /Novi Sad/: Forum Könyvkiadó

Németh Zoltán (2011): Feszített nyelvtükör. Dunaszerdahely: NAP Kiadó

Harkai Vass Éva (2010): Verstörténések. Verselemzések, líratanulmányok és -kritikák. Újvidék /Novi Sad/: Forum Könyvkiadó

Bedecs László (2006): Beszélni nehéz. Tanulmányok Tandori Dezső költészetéről. Budapest: Kijarat Kiadó

Fogarassy Miklós (1996): Tandori-kalauz. Budapest: Balassi Kiadó

Kulcsár Szabó Zoltán (1996): Oravetz Imre. Pozsony /Братислава/: Kalligram

Horváth Kornélia (2012): Petri György költészetéről. Poétikai monográfia. Budapest: Ráció

Keresztury Tibor (1998): Petri György. Pozsony /Братислава/: Kalligram

Farkas Zsolt (1996): Kukorelly Endre. Pozsony /Братислава/: Kalligram

Harkai Vass Éva (2012): Szív és nők, igen és nem. Írások Kukorelly Endréről. Újvidék /Novi Sad/: Forum Könyvkiadó

Németh Zoltán (2006): Parti Nagy Lajos. Pozsony /Братислава/: Kalligram

Контрастивна проучавања језика (енглеско-српска)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је да се студенти докторских студија упознају са развојем контрастивног проучавања језика, да изуче релевантну литературу из енглеске и српске морфосинтаксе и да сагледају системске сличности и разлике глаголских система та два језика.

Исход предмета

Савладавањем градива из овог предмета студент треба да изграде креативан и критички став према контрастивним проучавањима језика, да буду детаљније упознати са релевантном литературом из морфосинтаксе енглеског и српског језика и да самостално наставе даља проучавања.

Садржај предмета

Садржај предмета обухвата општи преглед контрастивних проучавања језика, односно развоја и домета таквих проучавања, као и преглед релевантне терминологије. Затим се обрађују основни приступи проучавању морфосинтаксе у најзначајнијим новијим граматикама енглеског језика (структурални, функционални, трансформационо-генеративни приступ) и успостављају паралеле са приступом у проучавању морфосинтаксе у најзначајнијим новијим граматикама српског језика. Након тога, контрастивно се сагледавају поједине теме из морфосинтаксе енглеског и српског глаголског система.

Препоручена литература

Binnick, R.I. (1991), *Time and the Verb*, New York/ Oxford: OUP.

Culicover, P.W. & R. Jackendoff (2005). *Simpler Syntax*. Oxford University Press: Oxford, New York.

Lado, R. (1957), *Linguistics across Cultures*, Ann Arbor: The University of Michigan Press.

Levin, B. (1993). *English Verb Classes and Alternations*. The University of Chicago Press., Chicago and London.

Novakov, P. (2005), *Glagolski vid i tip glagolske situacije u engleskom i srpskom jeziku*, Futura: Novi Sad.

Пипер, П. и др. (2005), *Синтакса савременог српског језика*, Београд: Институт за српски језик САНУ/Београдска књига, Нови Сад: Матица српска.

Стевановић, М. (1981), *Савремени српскохрватски језик*, Београд: Научна књига.

Verkuyl, H. J. (1996), *A Theory of Aspectuality*, Cambridge: Cambridge University Press.

Књижевност и технологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студента са историјатом, продукцијом и рецепцијом књижевног текста (писаног, штампаног и електронског), као и са структурним, тематским и значењским везама књижевности и технологије.

Исход предмета

Студент стиче релевантна знања о односу књижевног стварања према медијуму који посредује књижевну поруку, и о утицају технолошких достигнућа на настанак, концепцију и рецепцију књижевног дела.

Садржај предмета

Технологије записивања – свитак, кодекс, штампа, компјутер. Перцепција књижевног текста: од пергаментa до хипертекста. Однос уметничке књижевности према технологији. Технологија као литерарна тема у англофоној књижевности (Д. Х. Лоренс, Т. С. Елиот, Т. Пинчон, Д. Копланд). Тело и технологија (Д. Харавеј, А. Р. Стоун, С. Планта). Технологија и поетика: писање књижевног дела у хипертексту (Ш. Џексон, М. Америка, М. Џојс, М. Данијелевски), нова хипертекстуалност (формални експеримент у књижевном тексту: постмодернизам, авант-поп, киберпанк). Књижевност и паралелни светови.

Препоручена литература

Caplan, Nancy. *Literacy Beyond Books*. У: Herman, Andrew, Swiss, Thomas (ur) (2000). *The World Wide Web and Contemporary Cultural Theory*. New York and London: Routledge.

Гордић Петковић, Владислава (2004). *Virtuelna književnost*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

Eisenstein, Elizabeth (1983). *The Printing Revolution in Early Modern Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ensslin, Anne (2007). *Canonizing Hypertext: Explorations and Constructions*, Continuum, London.

Fischer, Steven Roger (2003). *A History of Reading*. London: Reaktion Books.

Keen, Andrew (2012). *Digital Vertigo*. London: St. Martin's Press.

Ong, Walter J. (1982). *Orality and Literacy*. New York and London: Routledge.

Романи Ијана Макјуана

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање с романима једног од најзначајнијих савремених британских писаца.

Исход предмета

Студенти стичу сазнања о особеностима романа Ијана Макјуана и оспособљавају се за критички приступ његовим књижевним делима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Састоји се из следећих наставних јединица: *Бетонски врт* као изгубљени рај; *Утеха странаца* или други; *Дете у времену* – једна футуристичка визија; *Невинашца*: нова геополитичка карта; *Црни пси*: историја и утопија; *Сањари* мотив преображаја; *Истрајна љубав*: однос религије, књижевности и науке; *Амстердам* као место зла; *Искуљење*: традиција и Макјуанов таленат; *Субота*: (анти)ратни блуз; *Чезил Бич*: куда даље?

Практична настава

Провера читања литературе релевантне за предмет, дискусије о прочитаним текстовима.

Препоручена литература

Bradbury, Malcolm. *The Modern British Novel*. London: Penguin Book. 1994.

Byrnes, Christina. *Sex and Sexuality in Ian McEwan's Work*. West Bridgford: Paupers' Press. 1995.

Malcolm, David. *Understanding Ian McEwan*. University of South Carolina Press. 2002.

Reynolds, Margaret and Noakes, Jonathan. *Ian McEwan: the Essential Guide*. London: Vintage. 2002.

Ryan, Kiernan. *Ian McEwan*. Plymouth: Northcote House in Association with the British Council. 1994.

Schemberg, Claudia, *Achieving 'At-one-ment': Storytelling and the Concept of the Self in Ian McEwan's The Child in Time, Black Dogs, Enduring Love, and Atonement*, Anglo-Amerikanische Studies/Anglo-American Studies. Frankfurt am Main: Peter Lang, Europäischer Verlag der Wissenschaften. 2004.

Slay, Jack Jr. *Ian McEwan*. New York: Twayne Publishers. 1996.

Књижевно-историјска монографија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Преглед жанрова историје књижевности. Упознавање са типовима монографија књижевне историје. Упознавање са жанровским карактеристикама монографије. Преглед историје и теорије жанра монографије у области мађарске историје књижевности. Најзначајније књижевно-историјске монографије у мађарској књижевности.

Исход предмета

Студенти су стекли знање у домену проучавања развоја мађарске књижевности, то јест у домену истраживања историјских епоха, књижевних опуса и жанрова

Садржај предмета

Жанрови књижевне историје. Жанровске карактеристике књижевно-историјске монографије. Монографија епохе. Биографске монографије и монографије писаца (монографије књижевних опуса). Монографије жанрова. Најзначајније монографије епоха мађарске историје књижевности. Монографије писаца (Бержењи, Петефи, Арањ, Кемењ, Јокаи, Миксат, Костолањи, Месељ, Манди, Надаш, Данило Киш, Гион итд.) Монографије жанрова. Канонизација, култ, монографске тенденције. Књижевна проходност: велики есеј и монографија.

Препоручена литература

- Ankersmit, Frank: *Atörténelmitapasztat.* (Prev. Balogh Tamás) Tipotex, Bp., 2004 [A., F.: *Historical Representation*. Stanford: S. University Press, 2001]
- Assman, Jan: *A kulturális emlékezet.* (Prev. Hidas Zoltán) Atlantisz, Bp., 1999 [A., J.: *Das kulturelle Gedächtnis*. München: C.H. Beck, 1992]
- Balassa Péter: *Nádas Péter*. Kalligram, Bratislava, 1997
- Eisemann György: *Mikszáth Kálmán*. Korona Kiadó, Bp., 1998
- Frye, Northrop: *A kritika anatómiája.* (Prev. Szili József) Helikon, Bp., 1998 [F., N.: *Anatomy of Criticism*. Princeton: P. University Press, 1957]
- Gintli Tibor(ured.): *Magyar irodalom*. Akadémiai Kiadó, Bp., 2010
- Hajdu Péter: *Még dadogtak, amikor ő megszólalt*. Univesitas, Bp., 2007
- Harkai Vass Éva: *A művészregény a XX. századi magyar irodalomban*. Forum, Novi Sad, 2001
- Horváth Futó Hargita: *Lokális kontextus, elbeszélői szerepkörök és szövegek átjárhatósága Gion Nándor opusában*. Bölcsészettudományi Kar, Novi Sad, 2012
- Hózsa Éva: *A novella új neve*. Forum, Novi Sad, 2003
- Imre László: *Műfajok létformája XIX. századi epikánkban*. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1996
- Kerényi Ferenc: *Petőfi Sándor élete és költészete*. Osiris, Bp., 2008
- Nyilasi Balázs: *Arany János*. Korona, Bp., 1998
- Nyilasy Balázs: *A 19. századi modern magyar románc*. Argumentum, Bp., 2011
- Szajbély Mihály: *Jókai Mór*. Kalligram, Pozsony, 2010
- Szegedy-Maszák Mihály (glavni ured.): *A magyar irodalom története I–III*. Gondolat, Bp. 2007
- Szegedy-Maszák Mihály: *Kemény Zsigmond*. Kalligram, Pozsony, 2007
- Szegedy-Maszák Mihály: *Kosztolányi Dezső*. Kalligram, Pozsony, 2010
- Varga Pál, S.: *A nemezeti költészet csarnokai*. Balassi, Bp., 2005
- White, Hayden: *A történelem terhe* (Prev. Berényi Gábor et. al.) Osiris, Bp., 1997 [W., H.: *Metahistory*. Baltimore: JHU Press, 1973]

Генерација 1950 у мађарској књижевности у Војводини

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Циљ предмета је оспособљавање полазника докторских студија за изучавање и дубинску анализу мађарске књижевности у Војводини у периоду од 1950. до 1960. године када се јављају писци великог формата које називамо „Генерацијом 1950“.

Исход предмета

Истраживањем и читањем изворних текстова и рецепције остварује се оспособљеност доктораната да боље разумеју историју књижевности и важне друштвене и књижевне токове мађарске књижевности у Војводини.

Садржај предмета

1. Појам и проблем периодизације. Предисторија. 2. Писац историје овог поднебља: Михаљ Мајтењи. 3. Разноврсност жанрова: Јанош Херцег. 4. Холокауст као доживљај и тема: Јожеф Дебрецени. 5. Песнички став и лирске форме: Ласло Гал. 6. Критичар, есејиста и организатор књижевног живота: Ђерђ Б. Сабо. 7. Песник традиционалних вредности и форми: Ференц Фехер. 8. Почеци урбане књижевности: Карољ Ач. 9. Ка савременом приповедању: Нандор Мајор. 10. Нарација и кратке форме: Иштван Немет. 11. Метафоричност поезије: Јожеф Пап. 12–13. Стваралаштво, улога и утицај Ервина Шинка на токове књижевности и књижевног живота. 14. Поелмике и разилажења, почеци модерне литературе.

Препоручена литература

Bányai János: *A felfedező*. Forum, Újvidék, 2009

Bori Imre: *A jugoszláviai magyar irodalom története*. Forum, Újvidék, 2007

Bori Imre: *Fehér Ferenc*. Forum, Újvidék, 1978

Bori Imre: *Sinkó Ervin*. Forum, Újvidék, 1981

Faragó Kornélia: *Térlirányok, távolságok*. Forum, Újvidék, 2001

Harkai Vass Éva: *Sárszegtől délre*. Lavik-Timp, Topolya, 2009

Konstantinović, Radomir: *A vidék filozófiája*. Forum–Kijarat, Újvidék–Budapest, 2002

Lobensommer, Andrea: *Die Suche nach Heimat*. Peter Lang, Frankfurt am Main, 2010

Major Nándor: *Kényszerhelyzetben árnyalatokért*. Forum, Újvidék, 2011

Toldi Éva: *Egyetlen történeteink*. Felsőmagyarország Kiadó, Miskolc, 2010

Историја књижевних појмова

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Преглед настанка и мењања семантичког поља појединих књижевних појмова (пре свега назива жанрова и назива великих стилских епоха средњег и раног новог доба) у европској и мађарској стручној литератури у 19. и 20-21. веку.

Исход предмета

Студенти су стекли увид у токове формирања књижевних категорија и преглед утицаја ових токова на интерпретацију књижевне традиције.

Садржај предмета

Појам дворске културе и интерпретација дворске љубави (*fin amors, amour courtois*) у европској традицији. Расправа о средњовековној мађарској љубавној поезији (*virágének vita*). Жанрови кратке прозе у средњовековној књижевности (*fabliau, lais, legenda, exemplum, miraculum*). Ознаке бокачовске кратке приче: новеле. Интерпретације ренесансе у стручној литератури 19. века, утицај створене слике о ренесанси на уметност 19. века. Појам ренесансног хуманизма. Савремене интерпретације неолатинских песника (*Accessus ad auctores*: интерпретативна метода приписана Донату и Елијусу, граматичарима из 4. века; Вергилијев интелектуални пут као песнички узор). Улога медијске револуције у новим интерпретацијама реформаторске књижевности. Плурализација знања као основна одлика раног новог века. Споне између хуманистичке и реформаторске књижевности. Развитак појма барока (рехабилитација барока у 19. веку у историји уметности (*Burckhardt, Wölfflin*). Ничеово схватање барока. Појам књижевног барока, најновији културолошки приступ појму. Питање рококоа и галантне књижевности. Обогаћивање реторичко-поетског система раног новог века са лирском поезијом. Настанак романа.

Препоручена литература

Bahtyin, Mihail *Az eposz és regény = Az irodalom elméletei*, III., szerk. Thomka Beáta, Pécs, 1997, 27–68.

Bán Imre: *A barokk*, Bp., 1976.

Curtius, Robert: *Europäische Literatur und lateinisches Mittelalter*, Francke, Tübingen – Basel, 1948 (1933).

Elias, Norbert: *Az udvari társadalom: a királyság és udvari arisztokrácia szociológiai jellemzőinek vizsgálata*, Napvilág, Bp., 2005.

Europäische Barock-Rezeption I-II, Hrgs. von Gerber Klaus, Wolfenbütteler Arbeiten zur Barockforschung, Otto Harrasowitz, Wiesbaden, 1991

Husztai József: *Janus Pannonius*, Janus Pannonius Társaság, Pécs, 1931.

Kristeller, Paul Oscar: *Szellemi áramlatok a reneszánszban*, Magvető, Bp., 1979.

Lewis, C.S.: *The Allegory of Love. A Study in Medieval Tradition*. Oxford University Press, London, 1953.

Pluralisierungen – Konzepte zur Erfassung der Frühen Neuzeit, Hrgs. von Jan-Dirk Müller, Wulf Oesterreicher, Friedrich Vollhardt, De Gruyter, Berlin – New York, 2010.

Szörényi László: *A Szigeti veszedelem és az európai epikus hagyomány*, = *Hunok és jezsuiták*, Amfipress, Bp., 1993, 15-24.

Thienemann Tivadar: *Irodalomtörténeti alapfogalmak*, Danubia, Pécs, 1931.

Zemplényi Ferenc: *Műfajok reneszánsz és barokk között*, Bp., Universitas, 2002.

Поетика простора

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Циљеви наставе поетике простора су упознавање кандидата са специфичним проблемима, појмовима, терминима и правцима поетике простора. Циљ рада је да допринесе интерпретацији и бољем разумењу поетичке структуре књижевних текстова.

Исход предмета

Стицање одговарајућих компетенција у области поетике простора које су неопходне и релевантне при читању и интерпретацији књижевних текстова.

Садржај предмета

Геофилозофска интерпретација простора. Култура као просторна конфигурација. Митско мишљење и структура митског простора – беспросторност. Уметничке просторне форма. Књижевност и просторност. Просторне метафоре. О просторним димензијама текста. Књига као врста локализације. Читалац као ширење литерарног простора. Ментални простори: простори сећања, простори снова. Интертекстуални универзум. Ситуативне просторне структуре: чекање, таргање, сусретање. Географски хоризонт и локалитет бића. Дислокација као феномен моћи. Поетика промене простора: метафорика пута. Ентеријер у наративној структури. Парадокс затворене пространости. Поетика присуства и одсуства: блискост и удаљеност. Страни простори. Топологија старног – топологија странца. Хронотоп границе. Геопоетика. Простори геокултурне наратације. Поредбени простори – интеркултурне релације.

Препоручена литература

Башлар, Гастон: *Поетика простора*. Београд: Култура, 1969; Градац, 2005. Бекер, Мирослав: *Дислокација као књижевни поступак*. Уметност ријечи, 1976.3. de Certeau, Michel: *A cselekvés művészete*. Budapest: Kijarat, 2010. Faragó Kornélia: *Térirányok, távolságok. Térdinamizmus a regényben*. Újvidék: Forum, 2001. (салитературом на мађарском језику). Фараго Корнелија: *Динамика простора, кретање места*. Нови Сад: STYLOS, 2007. Фуко Мишел: *Места*, Дело, 1990/5-6-7. Sibley, David: *A bináris város*. Thalassa, 2004/ 1. 33–51. *Térpoétika*. Helikon, 2010/1-2. Валденфелс, Бернхард: *Топографија страног*. Нови Сад: STYLOS, 2005.

Женет, Жерар: *Књижевни простор = Фигуре*, Београд: Вук Крадјић, 1985.

Компаративна поетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета Упознавање са методолошким принципима компаративног истраживања националних књижевности.

Исход предмета: Овладавање теоријским и методолошким знањима у компаративном проучавању националних књижевности. Прелазак са нерелевантне праксе на праксу рефлектујуће методологије.

Садржај предмета:

Предавања: Упознавање са принципима и поступцима реформисане компаратистике. Истраживање компаративних факата. Однос националне и светске књижевности. Појам компаративне поетике (Ерл Мајнер, Жан-Луј Бакес). Закон појављивања, закон прилагодљивости, закон зрачења. Књижевне зоне. Библиографије компаративне књижевности. Електронске базе података. Општи и посебни приручници. Избор и коришћење литературе и грађе.

Студијски истраживачки рад: Увид у библиографију проучаваног предмета. Формулисање теме. Прикупљање грађе, израда радне библиографије и концепта. Консултације са наставником у појединим фазама рада. Израда апстракта, резимеа и кључних речи.

Препоручена литература: Earl Miner, *Comparative Poetics: An Intercultural Essay on Theories of Literature*, Princeton University Press, 1990; *Précis de littérature comparée*, ur. Pierre Brunel i Yves Chevrel, Flammarion, Paris, 1989; Зоран Константиновић, *Компаративно виђење српске књижевности*, Светови, Н. Сад, 1993; *Прегледни речник компаратистичке терминологије у књижевности и култури*, одредница *Компаративна поетика* (аутор Миодраг Радовић), прир. Б. Стојановић Пантовић, М. Радовић, В. Гвозден, Академска књига, Нови Сад, 2011 (испод одреднице дата је изабрана литература).

Немачки роман – теорија жанра

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: одлично знање немачког језика

Циљ предмета

Упознавање докторанда са теоријом драме, елементима драмске структуре и техникама извођачке праксе на примерима немачке драмске продукције, као и сензибилизација за различите методолошке приступе у проучавању и интерпретирању дела.

Исход предмета

Докторанд поседује теоријска жанровска знања и оспособљен је да применом одговарајуће методологије самостално врши жанровску и књижевноисторијску анализу и интерпретацију немачких драма.

Садржај предмета

Драма и драмско, драма и позориште, језичка комуникација, елементи структуре драмских текстова.

Књижевноисторијска анализа и интерпретација појединих драмских текстова са различитих методолошких полазишта, анализа елемената драмске структуре.

Препоручена литература

- Asmuth, Bernhard: *Einführung in die Dramenanalyse*. Stuttgart-Weimar: J. B. Metzler Verlag, 1994.
- Geiger, Heinz / Haarmann, Hermann: *Aspekte des Dramas : Eine Einführung in die Theatergeschichte und Dramenanalyse*. Opladen: Westdeutscher Verlag⁴1996.
- Greiner, Bernahrd: *Die Komödie. Eine theatralische Sendung : Grundlagen und Interpretationen*. Tübingen: Francke Vlg., 1992.
- Hensel, Georg: *Spielplan : Der Schauspielerführer von der Antike bis zur Gegenwart*. München: List, 1995.
- Klotz, Volker: *Geschlossene und offene Form im Drama*. München: Hanser¹⁴1999.
- Metzler Lexikon Theatertheorie*. Hg. von Erika Fischer-Lichte, Doris Kolesch u. Matthias Warstat. Stuttgart/ Weimar: Metzler 2005.
- Pfister, Manfred: *Das Drama : Theorie und Analyse*. München: Fink, 1977.
- Platz-Waury: *Drama und Theater : Eine Einführung*. Tübingen: Narr, ⁵1999.
- Scherer, Stefan: *Einführung in die Dramen-Analyse*. Darmstadt: WBG, 2010.

Књижевно превођење

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са теоријама књижевног превођења, значајем и проблематиком преводне књижевности. Упознавање са улогом књижевног, културног и историјског контекста дела приликом превођења. Развијање сензибилитета за уочавања и преношење особености књижевног дела приликом превођења. Оспособљавање за објективну и научно засновану анализу и критику књижевног превода.

Исход предмета

Студент познаје теорију и проблематику књижевног превођења, уочава значај науке књижевности и културе за превођење, примећује одлике књижевног језика и стила оригиналног и преводног текста, оспособљен је за писање научно засноване критике књижевних превода.

Садржај предмета

Значај и улога књижевног превођења. Књижевно превођење као интерпретативна уметност. Теорије књижевног превођења као интердисциплинарне делатности: нормативна теорија књижевног превођења (Леви, Попович), херменеутички модел (Стајнер), превођење и упоредна књижевност (Лефевр, Херман, Баснет), теорија полисистема (Евен-Зохар). Књижевно превођење, култураи време. Врсте књижевног превода, домаћина и потуђивање. Специфичности превођења епике, драме и лирике. Процес књижевног превођења: одабир текста, упознавање са текстом и контекстом, разумевање и анализа књижевног текста, језик и стил писца и преводиоца, креативност, слобода и верност, еквиваленција и адекватност, лектура и коректура превода. Анализа и критика објављеног књижевног превода.

Препоручена литература

Apel, Friedmar; Annette Kopetzki: *Literarische Übersetzung*. Stuttgart: Metzler, 2003. 143 S.

Kadrić, Mira; Kaindl, Klaus, Kaindl; Cooke, Michèle: *Translatorische Methodik*. Wien: Facultas, 2005. 175 S.

Koller, Werner: *Einführung in die Übersetzungswissenschaft*. Tübingen: Narr Francke Verlag, 2011. 306 S.

Kußmaul, Paul: *Verstehen und Übersetzen*. Tübingen: Narr, 2010. 210 S.

Munday, Jeremy: *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. New York: Routledge, 2001. 196 pp.

Nord, Christiane: *Übersetzen und Textanalyse*. Heidelberg: Groos, 1991. S. 1-158.

Стојнић, Мила: *Опревођењукњижевногтекста*. Сарајево: Свјетлост; Заводзауџбенике, 1980.

Stolze, Radegundis: *Übersetzungstheorien: Eine Einführung*. 5. Aufl. Tübingen: Narr, 2008, 137-146.

Одабранирадовиизчасописаза књижевнопревођење *Мостови* изборникарадова *Преводакњижевнос т*.

Савремена румунска поезија

Статус предмета: изборни

ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање студената са првим савременим песницима у румунској књижевности, упознавање студената са књижевним критичарима и часописима овог периода (XX век).

Исход предмета

Студенти знају претече савремене румунске поезије, поезију на почетку 20. Века у Румунији међуратну, послератну румунску поезију као и авангардистичке правце у румунској поезији. Такође су упућени у дела светских аутора који су утицали на стварање савремене румунске међуратне и послератне поезије као и постмодернизам.

Садржај предмета

Теоријска настава

Претече савремених румунских песника: В.Александри, М. Еминеску, А. Маћедонски. Ђ. Кошбук, А.Влахуце, Ш. О. Јосиф, О. Минулеску, Д.Ангел, Ђ.Баковија. Часописи с почетка 20. века: *Literatorul*, *Samanatorul*, *Viața românească*. Међуратна румунска поезија традиционализам и модернизам; реализам као основни правац. Традиционализам: часопис *Gândirea* и други часописи сличне оријентације. Традиционалистички писци: Л.Блага; Ј.Пилат; Ђ.Топрђану; Ј. Агрбићану. Модернизам: часопис *Zburătorul*: Е. Lovinescu, kritičar; Ј. Barbu; Argezi; В. Fundojanu; Ј. Vinea; Т. Tzara; S. Pana; Urmuz. Послератна румунска поезија: В.Војкулеску, Н.Станеску, Е. Бота, А. Е. Баконски Думитреску, Ш.А. Дојнаш, Г.Малинеску, Јоана Бузлеа, Грете Тартл, Дојна Урикарју, Марин Сореску, Јоан Александру, Ана Бландијана Виеру, К.Бузеа. Претходници румунског постмодернизма (Аргези, Минулеску, Цара. Баковија, Барбу, Воронка. Постмодернизам у румунској и у европским књижевностима. Представници постмодернизма: Картареску, Кошовеј, Петреу Лефтер, Данилов, Иванеску, Димов, Молдован. Румунски песници 80-тих година 20. века: Неделћу, Теодореску, Михајеш, Влад Хорасанђијан, Сандулеску, Кушнаренку. Румунски песници 90-тих година 20. века: Григор, Карлеа, Манолеску, Грбеа, Динеску. Румунски савремени песници у дијаспори.

Студијски-истраживачки рад Анализа дела песника међуратног периода као и авангардиста и постмодерниста. Анализа литературе као и критика о делима румунских песника, од почетка 20. Века до данашњих дана.

Препоручена литература

Balotă, Nicolae (1976). *Arte poetice ale veacului XX*. Bucuresti: Editura Minerva.
Călinescu, George (1998). *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. Onesti: Editura Aristarc.
Corobca, Liliana (2006). *Poezia românească din exil*. București: Institutul Cultural Român.
1983). *Literatura română. Crestomație de critică și istorie literară comparată*. Bucuresti: Dacia.
Lovinescu, Eugen (1973). *Istoria literaturii române contemporane*. București: Editura Minerva.
Manolescu, Nicolae (2004). *Arca lui Noe*. Bucuresti: Editura Gramar.
Micu, Dumitru (1964). *Literatura română la începutul secolului XX*. Bucuresti: EPL.
Scarlat, Mircea (1982). *Istoria poeziei românești, volumul I-III*. Bucuresti: Editura Minerva.
Simion, Eugen (1976). *Scriitorii români de azi*. Bucuresti: Editura Cartea Românească.
Vintilescu, Virgil (1979). *Studii de literatură română și comparată*. Timsoara: Editura de Vest.

Природа проучавања књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Разумевање природе књижевности и природе проучавања књижевности у дубљој филозофској инстанци.

Исход предмета

Оспособљавање докторанада за анализу и интерпретацију књижевног дела према ономе што нуди структура књижевног дела.

Садржај предмета

Видови природе књижевности (имагинација, трансценденција, универзални и партикуларни искази, онеобичавање) и методолошке оријентације, начелно и конкретно на текстовима (феноменологија, лингвостилистика, структурализам, компаративистика, марксизам, egzистенцијализам, граничне ситуације).

Решење измена измена методолошких наочара са становишта више оријентације, оптимално измена једног интерпретатора са променама методолошких наочара.

Препоручена литература

Јолес, А. , Једноставне форме (више издања)

Тамаш, Ј. (2006). О природи књижевности и природи проучавања књижевности, Нови Сад: ВАНУ, 160 стр.

Тамаш, Ј. (1977). Између књижевне теорије и интерпретације, Нови Сад: Ћирпанов, 193 стр.;

Фридрих, Х., Структура модерне лирике, више издања;

Књижевни правци у словачкој књижевности прве половине 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Изучавање динамике и карактера промена у словачкој књижевности прве половине 20. века, које су резултат њеног модернистичког плуралитног развоја.

Исход предмета

Способност сагледавања књижевних појава у њиховом пулзирајућем, динамичком стању а уједно и способност теоријско-методолошког уопштавња на овај начин добијених резултата.

Садржај предмета

Теоријска настава

Симболизам у словачкој поезији. Превазилажење симболизма. Неосимболизам. Витализам. Поетизам. Надреализам. Други талас реализма у словачкој прози. Натурализам. Неореализам. Експресионизам. Социјалистички реализам. Лиризована проза. Натуризам.

Практична настава

Кроз интерпретацију конкретних текстова потврдити теоријско-типолошке поставке

Литература

Černý, Oskar: *Kontúry naturizmu*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1977.

Gáfrik, Michal: *Na pomedzí moderny*. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 2001.

Kolektív autorov: *Dejiny slovenskej literatúry V*. Bratislava: Veda, 1984.

Šmatlák, Stanislav: *Dejiny slovenskej literatúry II*. Bratislava: Národné literárne centrum, 1997.

Števček, Ján: *Dejiny slovenského románu*. Bratislava: Tatran, 1989.

Šútovec, Milan: *Romány a mýty*. Bratislava: Tatran, 1982.

Преписка српских писаца

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Упознавање са преписком српских писаца.

Исход предмета

Оспособљавање докторанада за приређивање преписке.

Садржај предмета

Указивање на разлику између приватне преписке (љубавна, породична, пријатељска или, условно, пословна) и епистола, посланица и отворених писама. Тражење чињеница о књижевности у преписци („вишак значења“ који чини писма чињеницама првог реда), трагање за оним писмима која се могу посматрати као књижевне чињенице (Андрићева писма из младости). Традиција приређивања преписке у српској књижевности. Писци чија је преписка делимично или у целости објављена: Доситеј, Вук, Б. Радичевић, Његош, Л. Костић, Ђ. Јакшић, Змај, С. В. Каћански, Т. Остојић, П. Кочић, А. Шантић, Ј. Дучић, М. Јакшић, В. Петровић, С. Стефановић, И. Секулић, Р. Петровић, М. Ристић, М. Црњански, И. Андрић, Т. Манојловић, Б. Пекић, М. Булатовић, Д. Киш, С. Селенић, Б. Михајловић Михиз...

Важнији приређивачи преписке: Г. Магарашевић, С. Вуловић, М. Шевић, Ј. Грчић, Ж. Милицавац, М. Лесковац, Р. Поповић....

Начин приређивања писама за штампу, основни појмови везани за приређивање.

Препоручена литература

Епистоларна биографија Светислава Стефановића (прир. М. Ненин), Матица српска, Н. Сад, 1995.

Судари Милете Јакшића - преписка (прир. М. Ненин, З. Хаџић), Матица српска, Н. Сад, 2005.

М. Ненин, *Ситне књиге. О преписци српских писаца*, Дневник, Н. Сад, 2007.

М. Ненин, *Случајна књига–колаж о Тодору Манојловићу*, Зрењанин, Градска библиотека, 2006; Народна књига, Београд, 2007.

М. Савић, *Прилике из мога живота* (прир. М. Ненин, З. Хаџић), Академска књига, Н. Сад, 2009.

М. Ненин, *Савичента. Српски књижевници искоса*, Лицеј, Београд, 2010.

М. Савић, *Лаза Костић*, (прир. М. Ненин, З. Хаџић), Службени гласник, Београд, 2010.

Периодизација књижевности и књижевна историографија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање с основним периодизацијским принципима у вези с методологијом књижевне историографије.

Исход предмета

Овладавање начинима интерпретације односа периода и књижевне историографије и методама за тумачење тог односа а на основи појма времена.

Садржај предмета

Периодизација књижевности. Књижевна историографија. Дефиниције појмова. Појам периода. Однос периода према књ. историографији. Најзначајније светске и националне периодизације (немачка, енглеска, пољска, српска, хрватска). Појам времена. Антипериодизација у складу с новијим теоријама.

Препоручена литература

Деретић, Јован, Периодизација српске књижевности, *Књижевна историја*, 1986, св. 41, стр. 5 – 16.

Живковић, Драгиша, Периодизација српске књижевности, у: *Европски оквир српске књижевности*, књ. 1, Београд, Просвета, 1972, стр. 53 – 71.

Константиновић, Зоран, *Компаративни појмови српске књижевности*, Београд, Народна књига, 1993.

Лома, Миодраг, *Песници књижевна историја*, Нови Сад – Сремски Карловци, Књижевна задруга Зорана Стојановића 1994.

Меић, Перина, *Читање епопеје књижевности*, Алфа, Загреб, 2010.

Стефановић, Мирјана, Јован Скерлић или проучавање срп. књ. 18. столећа, у: *Летопис Матице српске*, 2007, св. 6 – 7, стр. 586 – 602.

Флакер, Александар, Нацрт за периодизацију новије хрватске књижевности, у: *Умјетност ријечи* 1967, св. 3, стр. 77 – 89

Списи о владици Максиму Бранковићу - поетика и текстологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Да представи корпус текстова – култних списа посвећених овом светитељу и омогући њихово сагледавање у контексту српске средњовековне књижевности.

Исход предмета

На примерима текстолошке анализе многобројних преписа *Службе* и *Пролошког житија* полазници ће се упознати са великом флукуацијом ових списа, као и са њиховим основним мотивима и симболима, произашлим из наслеђене традиције. На основу оваквог приступа, могућно је сагледати распрострањеност култа светог Максима Браниковића на много широј територији него што је у досадашњој литератури навођено.

Садржај предмета

Теоријска настава: Културни контекст друге половине петнаестог и првих деценија шеснаестог века – Срби у Угарској, неговање традиције и стварање нових светитељских култова деспоту Стефану Бранковићу, Ангелини, Јовану и Максиму. *Пролошко житије Светог Максима Бранковића* – Вукомановићево издање, Венцловићево житије, београдски Србљак, извод из Бранковићевих *Хроника*. *Служба Светом Максиму Бранковићу* – структура, преписи и распрострањеност. Главни мотиви – мотив оклеветаног младића, мотив ујелењења душе, мотив играња пред моштима. Феномен обједињавања култова. *Заједничка служба светим деспотима Бранковићима*. Свети Сава као идејна константа ових списа.

Практична настава: Рад на текстовима – преписима *Пролошког житија* и *Службе Светом Максиму Бранковићу*. Компаративна анализа.

Препоручена литература

Dinić-Knežević, Dušanka, *Sremski Brankovići*, Istraživanja, IV, Novi Sad, 1975, 5–44.

Радојичић, Сп. Ђорђе, *Хагиолошки прилози о последњим Бранковићима*, Гласник Историског друштва у Новом Саду, XII, бр. 3–4, Нови Сад, 1939, 285–312.

Саопштења са научног скупа *Српска култура у првој половини XVI века*, Зборник Матице српске за ликовне уметности, бр. 27–28, Нови Сад, 1991–1992, 97–324.

Спремић, Момчило, *Деспот Ђурађ Бранковић и његово доба*, Српска књижевна задруга, Београд, 1994.

Томин, Светлана, *Владика Максим Бранковић*, Платонеум, Нови Сад, 2007.

Томин, Светлана, *Владика Максим Бранковић као Нови Јоасаф. О светосавском узору крушедолског живописа*, Зборник Матице српске за књижевност и језик, 60/2, Нови Сад, 2012, 307–322.

Томин, Светлана, *Деспотица и монахиња Ангелина Бранковић – света мајка Ангелина*, Платонеум, Нови Сад, 2009.

Фрушкогорски манастири, Српска академија наука и уметности, Београд, 1990.

Поетика драмских текстова српске књижевности XX века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Овладавање знањима о кључним поетичким одликама и жанровским и међужанровским специфичностима. Дијахронијско и синхронијско проучавање опуса писаца који пружају репрезентативан увид у главне појавне облике српске драмске књижевности датог периода.

Исход предмета

Усвајање кључних књижевноисторијских, књижевнотеоретских и театролошких карактеристика; разумевање жанровске синхроније савремене драмске књижевности; уочавање специфичности геопоетике српске драме у XX веку; оспособљавање за интертекстуална истраживања.

Садржај предмета

Дијахронија и синхронија у приступању драмском делу. Идеолошка условљеност разнородних тематика; осебујност хронотопа, простор града, удвајање и мултипликовање као уметнички поступак, жанровска неиздиференцираност и проширивање граница књижевности; интерактивност, интертекстуалност и мултимедијалност у рецепирању света драме. Родна перспектива и однос према другом у интерпретативном поступку. Теоријска мисао - Хусерл, Дерида, Фуко, Барт, Бодријар; књижевност и театрологија: Р.Вилијамс, Е.Сурио, А. Иберсфелд, С.Лангер, М.Миочиновић, С.Селенић, Ј.Христић. Књижевнодрамски текстови: Б.Нушића, П.Кочића, Б.Станковић, М.Бојић, Т.Манојловић, М.Црњански, Д.Васиљев, Р.Младеновић, М.Настасијевић, С. Селенић, Љ. Симовић, Б. Михајловић-Михиз, Д.Киш, Б.Пекић, Ј.Христић, А.Поповић, Д.Ковачевић, В.Огњеновић, С.Басара, Б.Србљановић, М.Марковић, Н.Ромчевић..

Препоручена литература:

Јакшић Провчи, Б., *Паралеле и сусретања*, Филозофски факултет, Нови Сад, 2012

ЈакшићПровчи, Б., *Човекиграду драми Америка, другидео, БиљанеСрбљановић*, Зборник I Symposium Opoliensis, od banity do nomady, Uniwersytet Opolecki, Instytut Filologii Polskiej Katedra Slawistyki, Opole, 2010:212-220

Јакшић Провчи, Б., *Како приступити драмском делу, у Тумачења књижевног дела и методика наставе II*, приредила О. Радуловић, Филозофски факултет /Orpheus, НовиСад, 2009: 233-249

Jezerkić, V, Jovanov, S, *Antologija najnovije srpske drame, Predratna mladost (1995-2005)*, Novi Sad: Sterijino pozorje I i II, 2006/7

Марјановић, П., *Српски драмски писци XX столећа*, Матица српска, Академија уметности Нови Сад, ФДУ Београд, Нови Сад/Београд, 1997

Миоџиновић, М., *Moderna teorija drame*, Nolit, Beograd, 1981

Пешикан-Љуштановић, Љ., *Када је биле акне жева веча?*, Позоришни музеј Војводине, Нови Сад 2009

Селенић, С., *Савремена српска драма, у: Антологија савремене српске драме*, СКЗ, Београд, 1977.

Српска културно специфична лексика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене мастер академске студије српске филологије / одговарајуће студијске групе

Циљ предмета

Сагледавање корелације: српска материјална и духовна култура – мишљења, ставови, представе, идеје – лексикон; уочавање културних елемената у семантичком садржају лексема као одраза колективне експресије; основни преглед међукултурних релација на примеру кључних речи.

Исход предмета

СТИЦАЊЕ КОМПЕТЕНЦИЈА ЗА ЛЕКСИКОЛОШКУ И ЛЕКСИКОГРАФСКУ ИДЕНТИФИКАЦИЈУ КУЛТУРНО СПЕЦИФИЧНЕ ЛЕКСИКЕ, ЊЕНОГ ДЕФИНИСАЊА И ПОХРАЊИВАЊА У РЕЧНИКЕСРПСКОГ ЈЕЗИКА.

Садржај предмета

1. Култура и културно специфична лексика; 1.2. Слика света – језичка и концептуална, научна и наивна, национална језичка слика света. 1.3. Језичка личност; комуникационо понашање; концептуализација лексичког значења. 2. Лингвокултурологија као интердисциплинарна наука. 2.1. Ментални лексикон и вербалне асоцијације; антропоцентрична теорија; теорија природног семантичког метајезика, језичке универзалије. 3. Лексичко значење: неутрална лексика и развој конотације. 3.1. Културно стереотипни појмови у српском језику. 3.2. Типичан сценарио на примеру лексичких спојева. 4. Асоцијативни речник српског језика: израда, структура, резултати. 4.1. Вербалне асоцијације и парадигматски и синтагматски односи. 4.2 Асоцијативно поље – хијерархизација значења. 5. Културно специфична лексика и културне информације у речницима српског језика. 5.1. Нацрт микро- и макроструктуре тематског речника културно специфичне лексике.

Препоручена литература

- Aitchison, J. *Words in the Mind. An introduction to the mental lexicon*. London: Basil Blackwell, 1987;
- Апресјан, Ју. *Лексическая семантика. Синонимические средства языка. Избранные труды том I*. Москва: Школа „Языки русской культуры“ – Издательная фирма „Восточная литература“ РАН, 1995;
- Bugarski, R. *Jezik i kultura*. Beograd: BibliotekaXXvek, 2005;
- Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе*. Нови Сад – Београд: Матица српска – Српска академија наука и уметности, Институт за српски језик САНУ, 2002;
- Драгићевић, Р. *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*. Београд: Друштво за српски језик и културу, 2010;
- Ivić, M. *Jezikonama*. Beograd: Biblioteka XX vek, 2006;
- Lyons, J. *Semantics*. Vol. 2. Cambridge: Cambridge university press, 1990;
- Пипер, П., Драгићевић Р., Стефановић М. *Асоцијативни речник српског језика*. Београд: Београдска књига, Службени лист СЦГ, Филолошки факултет у Београду, 2005;
- Поповић, Љ. *Језичка слика стварности*. Когнитивни аспект контрастивне анализе. Београд: Филолошки факултет, 2008;
- Ристић, С., Радић-Дугоњић М. *Реч. Смисао. Сазнање*. Београд: Филолошки факултет у Београду, 1999;
- The Oxford History of English Lexicology* (ed. Cowie, A.P.). Oxford: Calendon Press, 2009;
- Wierzbicka, A. *Understanding Cultures through Their Key Words (English, Polish, Russian, German, Japanese)*. Oxford: Oxford University Press, 1997;

Техника научног рада

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета

Упознавање са техником научног истраживања и трагања за документацијом, са радом у научним установама, прикупљањем грађе и израдом научног рада.

Исход предмета

Савладавање поступака и вештина који доприносе сврсисходнијем и економичнијем истраживању, а затим и одређеном стандардизованом облику научног рада.

Садржај предмета

Предавања: Овладавање техником научноистраживачког рада: сврха, циљ, однос метода и технике. Избор и формулисање теме научног рада. Прикупљање грађе и трагање за документацијом. Рад у библиотекама и архивима. Врсте библиографија. Библиотечки каталози. Електронске базе података. Општи и посебни приручници. Извори: рукописна и штампана грађа. Избор и коришћење литературе и грађе. Рукопис научног дела. Организација и распоред прикупљене грађе. План и концепт рада, коначан текст. Документарна подлога рукописа: цитати, фусноте, апстракти, резимеи, кључне речи, регистри и друге врсте прилога. Техничка обрада рукописа. Транскрипција и транслитерација текста. Лекторисање и коректура рукописа.

Студијски истраживачки рад: Формулисање теме, израда апстракта, резимеа и кључних речи.

Препоручена литература

BarrEbest, S. et al. *Writing from A to Z. The Easy-to-Use Reference Handbook* Mc Graw Hill, Boston: Toronto 2002.

Поповић, З. В. *Како написати и публиковати научно дело*, Београд 1999.

Шамић, М. *Како настаје научно дело*, Свјетлост: Сарајево 1984.

Методика наставе немачке књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са предметом, циљевима и задацима методике наставе немачке књижевности, као и са значајем и проблематиком наставе стране књижевности. Оспособљавање студената за самостално осмишљавање, припремање и вођење часова немачке књижевности, уз коришћење савремених метода и медија и повезивање наставе књижевности са другим уметностима (нпр. позориште и филм).

Исход предмета

Студент познаје предмет, циљеве и значај методике наставе немачке књижевности. Студент је способан да самостално осмишљава, припрема и води часове из немачке књижевности, користећи савремене наставне методе и медије, прилагођене узрасту и нивоу знања ученика/ студената.

Садржај предмета

Развој, предмет, задаци и циљеви методике наставе немачке књижевности. Значај наставе немачке књижевности и стицање различитих врста компетенција. Мотивација ученика/ студената, изазови и проблеми наставе немачке књижевности. Историја књижевности, канон, књижевне врсте и одабир текстова. Рад на тексту: припрема, анализа, интерпретација и обрада текста на часу, наставне методе и фазе у настави, типови и врсте задатака, провера знања и вештина. Употреба медија и повезивање књижевности са другим врстама уметности (позориште, филм и сл.).

Израда модела часа у оквиру студијског истраживачког рада.

Препоручена литература

Abraham, Ulf; Matthis Kepser: *Literaturdidaktik Deutsch : Eine Einführung*. Berlin: ESV, 2006, 228 S.

Gründzuge der Literaturdidaktik. Hrsg. v. Klaus-Michael Bogdal und Hermann Korte. München: dtv, 2006, 285 S.

Leubner, Martin; Anja Saupe; Matthias Richter: *Literaturdidaktik*. Berlin: Akademie Verlag, 2010, 236 S.

Немачка драма – теорија жанра

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: одлично знање немачког језика.

Циљ предмета

Упознавање докторанда са теоријом драме, елементима драмске структуре и техникама извођачке праксе на примерима немачке драмске продукције, као и сензибилизација за различите методолошке приступе у проучавању и интерпретирању дела.

Исход предмета

Докторанд поседује теоријска жанровска знања и оспособљен је да применом одговарајуће методологије самостално врши жанровску и књижевноисторијску анализу и интерпретацију немачких драма.

Садржај предмета

Драма и драмско, драма и позориште, језичка комуникација, елементи структуре драмских текстова.

Књижевноисторијска анализа и интерпретација појединих драмских текстова са различитих методолошких полазишта, анализа елемената драмске структуре.

Препоручена литература

- Asmuth, Bernhard: *Einführung in die Dramenanalyse*. Stuttgart-Weimar: J. B. Metzler Verlag, 1994.
- Geiger, Heinz / Haarmann, Hermann: *Aspekte des Dramas : Eine Einführung in die Theatergeschichte und Dramenanalyse*. Opladen: Westdeutscher Verlag⁴1996.
- Greiner, Bernahrd: *Die Komödie. Eine theatralische Sendung : Grundlagen und Interpretationen*. Tübingen: Francke Vlg., 1992.
- Hensel, Georg: *Spielplan : Der Schauspielerführer von der Antike bis zur Gegenwart*. München: List, 1995.
- Klotz, Volker: *Geschlossene und offene Form im Drama*. München: Hanser¹⁴1999.
- Metzler Lexikon Theatertheorie*. Hg. von Erika Fischer-Lichte, Doris Kolesch u. Matthias Warstat. Stuttgart/ Weimar: Metzler 2005.
- Pfister, Manfred: *Das Drama : Theorie und Analyse*. München: Fink, 1977.
- Platz-Waury: *Drama und Theater : Eine Einführung*. Tübingen: Narr, ⁵1999.
- Scherer, Stefan: *Einführung in die Dramen-Analyse*. Darmstadt: WBG, 2010.

Глобални роман

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Курс посматра роман као глобални жанр у контексту светских књижевности. Кроз укрштање компаративних и интернационалних перспектива, предмет промишља начине стварања романа као творевина локалних националних и глобалних заједница.

Исход предмета

Теоријски аспекти – усвојеност грађе из области постмодерне светске књижевност и критичких текстова о делима који спадају у категорију глобалног романа. Практични аспекти – самостална активност студената у анализи дела, оспособљивње студента за истраживање, писање студијског истраживачког рада, израда дисертације.

Садржај предмета

Фокус предмета је на анализи форми, жанрова, тема и наративних стратегија које се преносе преко култура. Такво поређење романа који су производ различитих језика и култура даље доводи до питања да ли постоје глобалне теме и наративне стратегије и како глобални роман (као категорија и жанр) зависи не само од садржаја, већ и од геополитичког контекста, као и на који начин он испитује националне моделе књижевности и како се може читати преко различитих мапа/географија културних процеса. Практична настава: анализа наведених дела. Haruki Murakami, *Kafka on the Shore*; Aleksandar Hamon, *The Lazarus Project*; Jhumpa Lahiri, *Unaccustomed Earth*; Chris Abani, *The Virgin of Flames*; Jeffrey Eugenides, *Middlesex*; Barbara Kingsolver, *The Lacuna*; Desai Kiren, *The Inheritance of Loss*.

Препоручена литература

Damrosh, David. *How to Read World Literature*, London: Routledge, 2009.

Israel, Nico. "Globalization and Contemporary Literature", *Literature Compass* 1 (2004) 20C 104, 1–5.

Irr, Caren. "Toward the World Novel: Genre Shift in Twenty First Century Expatriate Fiction", *American Literary History*, Vol. 23, No. 3, 2011, 660-679.

Moretti, Franco. "Conjectures on World Literature", *New Left Review* 1 (2000) 54-68.

O'Brien, Susie and Imre Szeman, "The Globalization of Fiction/the Fiction of Globalization", *The South Atlantic Quarterly* 100:3, Summer (2001) 603-626.

Walkowitz, Rebecca. "Why Transnational Modernism Can't Be All in One Language?" *English Language Notes*, 49.1, Spring/Summer 2011, 157-161.

Walkowitz, Rebecca. *Immigrant Fictions: Contemporary Literature in an Age of Globalization*, University of Wisconsin, 2007.

Романи Анџеле Картер

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са романима једне од најзначајнијих савремених британских списатељица.

Исход предмета

Студенти стичу сазнања о особеностима романа Анџеле Картер и месту њеног стваралаштва у оквиру савремене британске прозе, те се оспособљавају за критички приступ њеним књижевним делима.

Садржај предмета

Теоријска настава

Увод у стваралаштво Анџеле Картер: Анџела Картер, савремени британски роман, феминизам и ангажовано стваралаштво. *Сеновити плес* као пародијски савремени готски текст. Почетак суочавања са патријархалним стереотиповима у роману *Магична продавница играчака*. *Неколико опажања*: сукоб генерација и контракултура шездесетих. *Хероји и зликовци*: друга фаза феминистичког стваралаштва. *Љубав и питања родног идентитета*. *Паклене машине жеља доктора Хофмана*: пикарески роман и могући светови. *Страдање нове Еве*, мит и постапокалиптичне илузије. Магијски реализам романа *Ноћи у циркусу*. *Мудра деца*: карневалеска прича са маргине.

Практична настава

Дискусија литературе неопходне за савладавање предмета.

Препоручена литература

Bristow, Joseph, Lynn Broughton, *Infernal Desires of Angela Carter: Fiction, Femininity and Feminism*, Longman, New York, 1997.

Crofts, Charlotte, *'Anagrams of Desire': Angela Carter's Writing for Radio, Film and Television*, Manchester University Press, Manchester, 2003.

Day, Aidan, *Angela Carter: The Rational Glass*, Manchester University Press, Manchester & New York, 1998.

Gamble, Sarah, *Angela Carter: A Literary Life*, Palgrave Macmillan, London, 2006.

Gamble, Sarah, *The Fiction of Angela Carter*, Palgrave Macmillan, London, 2001.

Lee, Alison, *Angela Carter*, Twaine's English Authors Series, br. 540, Twayne Publishers, New York, 1997.

Munford, Rebecca, *Re-visiting Angela Carter: Texts, Contexts, Intertexts*, Palgrave Macmillan, London, 2006.

Муждека, Нина. Магијски реализам у романима Анџеле Картер: докторска дисертација. Београд: [Н. Муждека], 2010.

Peach, Linden, *Angela Carter*, Macmillan Press, London, 1998.

Sage, Lorna, *Angela Carter: Writers and Their Work*, Northcote House, Plymouth, 1994.

Sage, Lorna, ur., *Flesh and the Mirror: Essays on the Art of Angela Carter*, Virago, London, 1994.

Рат и књижевни дискурс у Француској

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Упознавање са најзначајнијим приступима ратној књижевности, њиховим теоријским донетима и ограничењима. Овладавање методама анализе књижевних текстова који за предмет имају говор о рату и насиљу.

Исход предмета

Усвајање знања, овладавање научно-категоријалним апаратом за истраживање дела из области ратне књижевности, развијање критичког мишљења.

Докторанд поседује свестрана знања о француској ратној књижевности у европском књижевном контексту, из књижевноисторијске и жанровске перспективе, и оспособљен је да, применом одговарајуће методологије, самостално врши књижевноисторијску и жанровску анализу и интерпретацију дела француске ратне књижевности.

Садржај предмета

Теоријска настава

Периодизација ратне књижевности. Питање односа фикционалности и историје/сведочанства у књижевном дискурсу о рату. Тематска анализа (национално и патриотизам, колаборација, Холокауст, траума, постгенерација, жене у рату). Питање колективног и индивидуалног сећања. Ангажованост интелектуалаца и њихова улога. Ескапизам. Идеологија, пропаганда и етичка питања.

Естетичка питања. Књижевноисторијска анализа и интерпретација појединих књижевних дела са различитих методолошких полазишта.

Студијски истраживачки рад

Прикупљање одговарајуће грађе за дисертацију и њена научна обрада; проучавање прегледне литературе и проблемских студија из области ратне књижевности, дискусије о прочитаним проблемима, њиховом научном значају и друштвеним последицама.

Препоручена литература

Арент Хана, *О насиљу*, прев. Душан Величковић, Београд, Александрија Прес, Нова српска политичка мисао, 2002.

Бурдије Пјер, *Правила уметности, Генеа и структура поља књижевности*, прев. В. Капор и др., Светови, 2003.

Hamel Yan, *La bataille des mémoires : La Seconde Guerre mondiale et le roman français*, Presse Université de Montréal, 2007.

Lamberti Elena (Editor), Fortunati Vita (Editor), *Memories and Representations of War: The Case of World War I and World War II* (Textxet Studies in Comparative Literature); Rodopi, Amsterdam, New York, NY, 2009.

Lorcin Patricia M. E. (Editor), Daniel Brewer (Editor), *France and Its Spaces of War: Experience, Memory, Image*, New York, Palgrave Macmillan, 2009.

Maticki M, *Srpski roman i rat: Naučni skup Despotovac, 20-21. 8. 1998*. Despotovac, Narodna biblioteka „Resavska škola“, 1999.

McLoughlin Kate; *Authoring War: The Literary Representation of War from the Iliad to Iraq*, Cambridge University Press, 2011.

Muchembled Robert, *Histoire de la violence, Du XVIe siècle à nos jours*, Seuil, 2008.

Suleiman S. R., *Crises of Memory and the Second World War*, Harvard University Press, 2006.

Todorov Tzvetan, *Mémoire du mal, tentation du bien*, Robert Laffont, 2000

Интертекстуални аспекти новеле

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Дискурс жанра. Историјска поетика новеле. Новела као интертекстуални аспект новеле. Перспективе интермедијалности.

Исход предмета

Студенти су оспособљени за научно-истраживачки рад.

Садржај предмета

Теоријски проблеми и историјска поетика новеле. Динамика кретања и развоја жанра у светској и у мађарској књижевности. Упознавање савремене стручне литературе кратке прозе и новеле. Различите традиције и раскид с традицијом, називи и терминологија, поступци нарације. Канонизација и критички став. Интертекстуална интерпретација текстова и проблеми типологије. Интертекстуалност и интертекстуални аспекти новеле. Проблематизација хипертекста. Новела / кратка проза и медијалне димензије. Нова повезност новеле (кратке прозе) и публицистике. Кратка проза на интернету, дигиталне перспективе. Научно истраживање кандидата.

Препоручена литература

Allen, Graham: *Intertextuality*. London, Taylor & Francis Ltd., London, 2011.

Carr, Nicholas: *The Shallows. What the Internet is Doing to Our Brains*. W.W. Norton & Comp., New York–London, Kindle edition, 2010.

Eco, Umberto: *Az intertextuális ironia és az olvasat szintjei*. In: *La Mancha és Babel között*. Európa, Bp., 2004, 317–352.

ImreLászló: *MűfajoklétfelműködéseXIX. századiépikánkban*. KossuthKönyvkiadó, Debrecen, 1996.

Juvan, Marko: *History and poetics of intertextuality*. West Lafayette (Indiana): Purdue University Press, 2008.

Kaler, Džonatan: *Pretpostavka i intertekstualnost* (preveo: Predrag Šaponja). Polja, 467/2011., 102-114.

Kindt, Tom / Köppe, Tilmann (Hg.): *Moderne Interpretationstheorien*. Vandenhoeck / Ruprecht, Göttingen, 2008.

Kisantal Tamás szerk.: *Elbeszélés, kultúra, történelem. Narratívák 8*. Kijarat Kiadó, Budapest

Kristeva, Julia: *A szövegstrukturálás problémája*. Ford.: Kovács T. Helikon (Intertextualitás), 1996, 1–2., 14–22.

Мелетински, Желеазар: *Историјска поетика новеле*. Матица српска, Нови Сад, 1996.

Orosz Magdolna: „Az elbeszélés fonala”. *Narráció, intertextualitás, intermedialitás*. Budapest, Gondolat, 2003.

Thomka Beáta: *A pillanat formái. A rövidtörténet szerkezete és műfaja*. Újvidék, Forum Könyvkiadó, 1986.

Thomka Beáta szerk.: *Befejezetlen könyv*. Kijarat, Budapest, 2012.

Tóth Benedek: *Hogyan olvas(s)unk tárcaleveleket?* In: Szajbély Mihály szerk.: *Jósika Miklós:Brüsszeli tárcalevelek és más írások*. Széphalom Könyvműhely, Budapest, 2000, 237–273.

Линкови историје културе у протохипертексту мађарске књижевности у Војводини

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Оспособљавање за проучавање књижевног текста у контексту историје културе, постизање висок степена разумевања и примене појма протохипертекста у анализи текстова са области историје мађарске културе и књижевности у Војводини.

Исход предмета

На основу анализе књижевних и културно-историјских текстова, студент треба да покаже висок степен способности за интегрални приступ поучавању текстова мађарске књижевности у Војводини.

Садржај предмета

Теоријска настава

ПРОТОХИПЕРТЕКСТ. Интертекстуалност. Наративе хипертекста: унилинеарне, мултилинеарне, нелинеарне структуре.

МАЂАРСКА КУЛТУРА И КЊИЖЕВНОСТ У ВОЈВОДИНИ. Настанак, периоди, токови, појаве, институције историјата. Ствараоци. Узајамне везе културе и књижевности. Историја културе као извор, збир елемената („линкова“) у процесу стварања структуре књижевног текста, као и (протохипер) текста мађарске књижевности у Војводини.

Практична настава:

критички приказ литературе, анализа књижевног текста, студијски истраживачки рад

Препоручена литература

Bori, Imre: *A jugoszláviai magyar irodalom története*. Forum Könyvkiadó, Újvidék, 1999.

Bori, Imre: *Ezredéve itt*. Forum Könyvkiadó, Újvidék, 2004.

<http://www.forumliter.rs/pdf/books/Bori%20Imre%20EZREDEVE%20ITT.pdf>

Hózsá, Éva: *A novella Vajdaságban*. VMFK, Újvidék

Ispánovics Csapó, Julianna: *A bácskai magyar irodalmi kultúra előtörténete a régió magyar könyvkiadása szempontjából*. Újvidék, BTK, 2011.

Józsa, Péter: *Irodalom a digitális közegben*. <http://mek.niif.hu/02300/02313/html/index.htm>

Mák, Ferenc: *A délvidéki magyarság válogatott történeti és honismereti bibliográfiája*. Forum Könyvkiadó, VMMI, Újvidék, Zenta, 2008.

Szajbély, Mihály: *Intermediális randevú a 19. században*. Pro Pannonia Kiadó, Budapest, 2008.

Szűts, Zoltán: *A hypertext*. <http://magyar-irodalom.elte.hu/vita/tszz.html> Letöltve: 2013. január 10.

Контекст и мит града у књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Схватање града као места таложења различитих искустава кроз историју, упознавање студената са најновијим теоријама и методама истраживања града и функцијом града као архитектонске категорије у књижевним текстовима.

Исход предмета

Студенти су припремљени за будући научни истраживачки рад.

Садржај предмета

Простор и текстови. Простор (*space*) и место (*place*). Нове перспективе у истраживању града. Менталне мапе и репрезентација града. Град као документ једног времена. Мит града у књижевности. Град и театарност. Визуална наратива града. Читати и приповедати град.Текстуални градови. Простор града као интертекстуални аспект. Улица, салон, кафана, трг.Периферија. Неместа. Локални контекст, *genius loci* – дух места. Књижевне ведуте. Присутност града у аутобиографијама и его-документима.

Препоручена литература

Benevolo, Leonardo: *GraduistorijiEvrope*. Prevod: Snežana Milinković. Clio, Beograd, 2004.

Benjamin, Walter: *A második császárság Párizsa Baudelaire-nél. = Angelus novus. Értekezések, kísérletek, bírálatok*. Magyar Helikon, 1980. 820–931.

Gadamer, Hans-Georg: *Az épületek ésképekolvasása. = Aszépaktualitása*. Budapest, 1994. 157–168.

Gyáni Gábor: *Az utca és a szalon*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 1998.

Flaker, Aleksandar: *Književne vedute*, Matica hrvatska, Zagreb, 1999.

Fonalka Mária: *Pétermár szemiotikája az orosz irodalomban*. Debreceni Egyetemi Kiadó, 2004.

Karahasan, Dževad: *Pripovijedatigrad*. Sarajevskesveske, 2008, br. 21-22, 156-179.

Niedermüller Péter: *A város: kultúra, mítosz, imagináció*. *Mozgó világ*, 20. 1994. 5. 5–17.

N. Kovács T.–Böhm G.–Mester T.: *Terek és szövegek. Újabb perspektívák a városkutatásban*. Kijarat, Bp., 2005.

Nora, Pierre: *Emlékezet és történelem között. A helyek problematikája*. = AETAS 1999. 3.142–157.

Ože, Mark: *Nemesta. Uvod u antropologiju nadmodernosti*. Beograd, 2005.

Simmel, Georg: *Anagyváros ésaszellemi élet*. In: *Válogatotttársadalomelméletitanulmányok*. Bp., 2001, 223–233.

VeresAndrás: *Aközép-kelet-európaiváros, mintirodalmitoposzKonrádGyörgyregényeiben*. = Kapitány Á.–KapitányG.: „Jelbeszédaéletünk”. *Aszimbolizáció története éskutatásánakmódszerei*. I. Bp., 1995.

Топоси у светској књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Оспособити студента да проналази тематско-мотивичка тежишта у светској књижевности у контексту жанровско-поетичких система, да успешно идентификује општа места, клишее, архетипове, топосе у светској књижевности.

Исход предмета

Оспособљеност студента да проналази тематско-мотивичка тежишта у светској књижевности у контексту жанровско-поетичких система, да успешно идентификује општа места, клишее, архетипове, топосе у светској књижевности

Садржај предмета

Парадигме топоса кроз историју књижевности, топос као клише, топос као стваралачки модел. Улога књижевних топоса у стварању стилских формација и мотива од антике до данас. Вербални и сликовити аспекти топоса. Топоси, симболи, култови.

Топоси простора: архетип пута, путовања, брода, лавиринта, даљине, недостатка. Топоси времена: рођење, сазревање, смрт. Топоси природе, баште, дрвета, воде, годишњих доба, ватре. Топос човека-књиге, топос читања. Топоси тела, љубави. Хомоеротички топоси. Романтички клишеи среће, несреће и националне судбине. Топос комунистичког хероса. Врсте и улога топоса у посмодерној. Фразеологија: топос и језички клишеи.

Препоручена литература

Assmann, Jan: *Akultúrálisemlékezet*. Atlantisz Könyvkiadó, 2004

Auerbach, Erich (1985): *Mimézis - Avalóság ábrázolása a európai irodalomban*. Gondolat, Bp. 1985

Bacsó Béla red.: *Kép, fenomen, valóság*. Kijarat, Budapest, 1997

Curtius, Ernst Robert (1990): *European Literature and the Latin Middle Ages* (1953), Princeton: Princeton University Press, 1990 (Ернст Роберт Курцијус: *Европска књижевност и латински средњи век*. Српска књижевна задруга, Београд, 1996)

Frank, Manfred: *Astílusfilozófiája*. Janus-Osiris, Budapest, 2001

Jauss, Hans Robert: *Recepcióelmélet – esztétika tapasztalat – irodalmi hermeneutika*. Osiris, Budapest, 1997

Kiss Attila Atilla–Szőnyi György Endre (2003): *Szó ésképe. Aművészeti kifejezés szemiotikája és ikonográfiája*. Ikonológia és Műértelmezés 9. JATE Press, Szeged, 2003

Lotman, Jurij Mihajlovics: *Kultúra és intellektus. Jurij Lotman válogatott tanulmányai és szövegei, akultúra és történelem szemiotikájának köréből*. Argumentum Kiadó, Budapest, 2002

Pál József, szerk.: *Világirodalom*. Akadémiai Kiadó, Bp., 2005

Stanković-Soso, Natasa: *Toposputa u srpskoj narodnoj bajci*. Društvo srpskih jezikovnih naučnika, 2006
Világirodalom lexikon. Akadémiai Kiadó, Bp., 1970-1995

Лотман, Ј. М.: *Структура уметничког текста*. Нолит, Београд, 1976.

Половина, Наташа: *Топос путовања у српским биографијама 13. века*. Академска књига, Нови Сад, 2010

Флакер, Александар: *Стилске формације*. Свеучилишна наклада Либер, Загреб, 1986

Књижевност у медијима, медији у књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање основних аналитичких метода уметности и културе на литерарним и другим уметничким текстовима који у свом актанционом пољу садрже медиј комуникације; комуниколошке и уметничке сврхе медија у литератури; техника адаптације и транспоновања литерарног дела у друге медије; техника и начина презентације уметничких текстова, као објекта представљања у медијима, путем публицистичких жанрова.

Исход предмета

Студент је овладао одговарајућим методама анализе уметничког текста и техникама конгенијалне адаптације текста за друге медије; познаје правила презентације уметничког текста, као објекта представљања у медијима путем публицистичких жанрова. Уме да просуђује и тумачи разне аспекте медија у књижевности и књижевности у медијима, те да их повезује с одговарајућим сазнањима из других области живота и стваралаштва. Уме да користи медије у интерактивној настави књижевности.

Садржај предмета

Интермедијално и интердисциплинарно изучавање *књижевности у медијима* и *медија у књижевности*, са семиотичко-културолошких, књижевно-теоријских, комуниколошких и реторичких становишта. У оквиру *књижевности у медијима*, предмет изичавања су аспекти транспоновања и конгенијалне адаптације уметничких текстова из примордијалног у секундарни медиј (литерарни текст адаптиран за театар, филм, радио, ТВ...). Изучавају се начини презентације уметничких текстова, као естетских предмета, путем публицистичких жанрова (уметничка критика, рецензија...). У оквиру *медија у књижевности*, у уметничком текстовима који у актанционом пољу садрже медиј комуникације (писмо, књига, новине, фотографија, слика, филм, радио, ТВ, компјутер...) изучавају се њихове функције и значај као наратолошких, комуниколошких параметара, те знакова семиотике културе. Најсложенији аспекти изучавања везани су за уметнички текст у којем је хијазмични однос *књижевност у медијима* - *медији у књижевности* заступљен истовремено. Указује се и на могућности употребе медија у интерактивној настави књижевности и уметности.

Препоручена литература :

Лотман, Ј. М (2004): *Семиосфера*, Светови, Нови Сад;

Томас Франк (2003): *Освајање кула*, Светови, Н. Сад;

Бахтин, М (1989) *О роману*, Нолит, Београд;

Лиотар, Ж. Ф.(1988): *Постмодерно стање*, Нови Сад: Братство јединство;

Barthes, R (1983): *Uvod u strukturalnu analizu pripovjednog teksta*, Republika, br.7/8,Zagreb;

Пластички знак- зборник текстова из теорије визуелних уметности (1982) прир.Мишчевић Н, Зинаић М, Ријека;

Критички термини историје уметности (2004)прир.Нелсон, Р. Шиф, Р. Светови, Нови Сад;

Бодријар, Ж.(1991): *Симулакруми и симулација*, Нови Сад: Светови;

Кошничар С. (2012) *Ресемантизација актуалних теоријских појмова у светлу комуникологије и семиотике уметности*, Зборник МС за сценске уметности и музику, бр.46, Кошничар С. (2013) „Иперборео међу женама-интервјуи Милоша Црњанског *Где живи најсрећнија жена Југославије?*Текст-контекст-интертекст», Филозофски факултет, Нови Сад;

Lull, J (2000): *Media, Communication, Culture: A Global Approach*,Cambridge, UK: Polity Press.

Румунска проза

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Циљ курса је да студенти упознају и разумеју развој прозерумунских класика, прозна дела с почетка 20. века као и међуратну и послератну румунску прозу.

Исход предмета

Усвајање знања; студенти су у стању да разумеју промене које се одвијају у румунској прози у Румунији и у Војводини. Критички износе своје мишљење о развоју румунске прозе, о правцима и о страним утицајима на румунска прозна дела.

Теоријска настава

Најпознатији румунски прозни писци с краја XIX и почетка XX века. Покрет *Омладина* (*Junimea*). Часописи *Convorbiri literare*, *Contemporanul*, *Familia* и *Semăănătorul*; Утицај европске књижевности на румунску прозу. Утицај немачке филозофије на румунску прозу. Међуратна румунска књижевност: традиционализам, модернизам и реализам као основни правац. Часопис *Semăănătorul* и покрет *семанаторизам*. Развој румунске драматургије. Представници. Часопис *Viața românească* и покрет *попоранизам*. Часопис *Viața nouă* и нова естетска оријентација. Часопис *Gândirea* и традиционализам. Интерпретација најзначајнијих дела писаца експресионизма. Типологија савременог румунског романа. Књижевност у Војводини: књижевни покрет око часописа *Лумина*. Часописи и публикације на румунском језику у Војводини.

Студијски истраживачки рад

Проучавање књижевне критике и литературе румунских класика; интерпретација међуратне и послератне румунске прозе; проучавање румунских романсијера; проучавање савремене румунске књижевности у Војводини;

Препоручена литература

Agache, Catinca. (2010). *Literaturaromână din Voivodina*. Panciova: Editura Libertatea.

Glodeanu, Gheorghe. (2007). *Poetica romanului interbelic: o tipologie posibilă*. București: Ideea Europeană.

Mărășescu, A. (2008). *Mihail Sadoveanu și romanul mitico-istoric european*. Pitești: Paralela 45.

Oprîșan, I. (2006). *Cariatide literare*. București: Editura Vestala.

Popa, Marian. (2009). *Istoria literaturii de azi pe mâine*. București: Editura Semne.

Popović, Virđinija, Carmen Darabuş. (2012). *Literatura de limba română din Serbia și antropologia culturală*. Cluj: Editura Risoprint & Novi Sad: Fond Europa.

Streinu, Vladimir. (2006). *Pagini de critică literară*. București: Academia Română.

Ștefănescu, Alex. (2005). *Istoria literaturii române contemporane: 1941-2000*. București: Mașina de Scris.

Voia, Vasile. (2008). *Proza românească în perioada interbelică. Vol. 2*. București: Palimpsest

Браћа Карамазови у контексту српског романа 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Циљ научног истраживања на курсу је да аргументује премису да Достојевски својим романом *Браћа Карамазови* подстиче имагинацију Црњанског, Андрића и Селимовића. Разлог је не само тај што аутори долазе из сродног традицијског миљеа него и што у подтекст својих романа уграђују *Јеванђеље по Јовану* које помаже поентирању текстова и проналажењу универзалних значења.

Исход предмета

Исход интертекстуалног повезивања романа *Браћа Карамазови*, *Сеобе*, *Проклета авлија* и *Дервиш и смрт* је уочавање дубоких традицијских веза руске и српске књижевности утемељене у Светом писму и православној традицији.

Садржај предмета: Истраживање интертекстуалних веза између руског и српских романа; контекст јеванђелске архетипологије (искушавање Христа у пустињи, свадба у Кани, параболоа о пшеничином зрну); интертекстуално повезивање руског романа *Браћа Карамазови* и српских романа *Сеобе* Милоша Црњанског, *Проклета авлија* Иве Андрића и *Дервиш и смрт* Меше Селимовића (проблеми: таштине, властољубља, слободе избора и жртвовања); средиште аналитичке пажње *Легенда о Великом инквизитору* – интертекстуални коментар српских романа (критика *усређитељских пројеката*; одрицање од Бога, идеја да је све дозвољено); Сличности и разлике међу поређеним романима (однос према јеванђелском подтексту); Достојевски заговара православну идеју препорода човечанства кроз жртву, Андрића интересује религија као универзални феномен (преко хришћанских идеала лепоте, доброте и истине), Селимовић врши отклон од сваког канона (успостављање интертекстуалних релација *Куран/Библија*), Црњански заговара дијалог и полемику са словенским идеализмом.

Препоручена литература:

Bahtin M. 2000. *Problemi poetike Dostojevskog*, Beograd: Zepterbookworld.

Berđajev, N. A. 1981. *Duh Dostojevskog*. Beograd: Književnenovine.

Berđajev, N. A. 1991. *O čovekovom ropstvu i slobodi: ogled o personalističkoj filozofiji*. Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada.

Berđajev, N. A. 1992. *Carstvoduha i carstvo cesara*, Novi Sad: Svetovi: Dobrvest.

Вулетић В. 2010. *Руски класици*. Нови Сад: Орфеус.

Milošević N. 1990. *Dostojevski kao mislilac*. Beograd: Rad.

Поповић Ј. 1999. *Филозофија и религија Ф.М. Достојевског*. Београд: манастир Ћелије.

Радловић О. 2011. *Архетипска естетика Достојевског и Андрића*. Славистика. књ. XV. Београд: Славистичко друштво Србије.

Радловић О. 2012. *Браћа Карамазови у контексту српског романа 20. века*. Књижевност и језик. Год. LIX, бр. 1-2. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије и Друштво за српски језик и књижевност Црне Горе. с.87-97 стр.

Српска књижевност и Свето писмо. 26. научни састанак слависта у Вуковедане. Београд, Манасија, 9–14. 9. [1996.] (1997). МСЦ.Ур. Јелка Ређеп ... и др. Београд: Међународни славистички центар.

Књижевност егзила

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са поетичким карактеристикама књижевности егзила, могућностима промењене рецепције књижевности пре и током трајања егзила као и могућим променама које настају са напуштањем матичне културе.

Исход предмета

Оспособљеност за самостално препознавање поетичких карактеристика књижевности егзила, формалних и садржинских разлика насталих променом перспективе из које се пише и односа према Другом.

Садржај предмета

Теоријска настава: Одређење појма књижевности егзила и његово разликовање од књижевности дијаспоре, исељеничке књижевности и књижевности „унутрашњег егзила“. Књижевност егзила као одговор на друштвене, политичке и друге врсте условљености културе из које се пише и културе за коју се пише. Преглед књижевности егзила од Овидија преко Дантеа до данас. Језик егзила. Сећање и егзил. Поетика пре, током и после егзила. Разликовање садржинских и формалних промена насталих услед дислоцирања. Идентитет писца и идентитет књижевности егзила. Књижевност егзила у 20. веку (Т. Ман, Ј. Бродски, В. Гомбрович, В. Набоков, Ч. Милош...).

Студијски истраживачки рад: избор из дела М. Црњанског, В. Стевановића, Д. Албахарија, М. Ковача, Д. Угрешић, С. Ваљаревића, Ч. Симићаи аутора по избору студената.

Препоручена литература

Ајваз, Михал, „Егзил као животни став“, *Корац*, св. 5-6 2008, стр. 71-75.

Енгл, Пол, „Књижевност и егзил“, *Корац*, бр. 11/12 1988, стр. 721-732.

Jambrešić Kirin, Renata, „Egzil i hrvatska ženska autobiografska književnost 90-ih“, *Reč*, br. 61(7) 2001, str. 175-197.

Ladányi, István, „Mapiranje egzila u Muzeju bezuvjetne predaje Dubravke Ugrešić“, *Fluminensia*, god. 20 (2008) br. 1, str. 119-138.

Said, Edward, „Razmišljanja o egzilu“, *Zarez*, VII/149, 24. veljače 2005, str. 24-26.

Стојановић, Олга, „Књижевност миграције у контексту европског литерарног простора“, Научни састанак слависта у Вукове дане, 40/2 2011, str. [369]-380.

Ugrešić, Dubravka, „Pisati u egzilu“, *Reč*, br. 60/5. decembar 2000, str. 97-109.

Историја словачке књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Овладавање методологијом проучавања историје књижевности, теоријским приступима, законитостима, механизмима и узроцима књижевноисторијских промена.

Исход предмета

Способност тумачења појава у историји књижевности у светлу најновијих теоријско-методолошких поставки дисциплине.

Садржај предмета

Теоријска настава

Појам националне књижевности. Поједина раздобља у развоју словачке књижевности. Развој историје књижевности као посебне књижевно-научне дисциплине у словачкој науци о књижевности. Поједине књижевно-историјске монографије. Историја књижевности и историјска поетика. Књижевно жанрови са књижевноисторијског аспекта.

Практична настава

Кроз интерпретацију конкретних текстова потврдити теоријско-типолошке поставке.

Литература

Čepan, Oskar - Kusý, Ivan, Šmatlák Stanislav (1965): *Dejiny slovenskej literatúry*. Bratislava: Veda

Kolektív autorov (1984): *Dejiny slovenskej literatúry V*. Bratislava: Veda

Marčok, Viliam a kol. (2006): *Dejiny slovenskej literatúry III*. Bratislava: Literárne informačné centrum

Šmatlák, Stanislav (1999): *Dejiny slovenskej literatúry II*. Bratislava: Literárne informačné centrum

Šmatlák, Stanislav (1997): *Dejiny slovenskej literatúry I*. Bratislava: Literárne informačné centrum

Števček, Ján (1989): *Dejiny slovenského románu*. Bratislava: Tatran

Развој и структура жанрова у словачкој војвођанској књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:-

Циљ предмета

Сагледавање динамике и карактера структурних и жанровских промена словачке војвођанске књижевности у њеној 250 годишњој историји, сагледане из аспекта њеног укључивања у друге књижевне контексте.

Исход предмета

Способност синхронијско-дијахонијског изучавања структурних и жанровских промена у књижевности, као и способност компаративног апликовања на овај начин добијеног знања.

Садржај предмета

Теоријска настава

Словачка војвођанска поезија у 18., 19. и првој половини 20. века. Развој словачке модерне поезије у другој половини 20. века. Постмодерне тенденције у словачкој војвођанској књижевности. Променене нарације у књижевности војвођанских Словака. Роман у словачкој војвођанској књижевности. Драмско стваралаштво војвођанских Словака.

Практична настава

Практична настава би се реализовала кроз израду семинарских радова.

Литература

Harpáň, Michal: *Premeny rozprávania*. Nový Sad: Obzor, 1990.

Harpáň, Michal: *Poézia a poetika Michala Babinku*. Nový Sad: Obzor, 1980.

Harpáň, Michal: *Teória literatúry*. Bratislava: Esa, 2004a.

Harpáň, Michal: *Texty a kontexty*. Bratislava: LIC, 2004b.

Hronec, Vítazoslav: *Generácia vo vlastnom tieni*. Nový Sad: Obzor, 1990.

Marčok, Viliam a kol.: *Dejiny slovenskej literatúry III*. Bratislav: LIC, 2006.

Svetlík, Adam: *Poézia vojvodinských Slovákov v druhej polovici 20. storočia*. Báčsky Petrovec: Kultúra, 2007.

Svetlík, Adam: *Poézia presahu*. Báčsky Petrovec: Kultúra, 1997.

Естетика књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: -

Циљ предмета

Упознавање са историјским развојем и епохалним искуствима која су маркирала укрштања књижевног и филозофског дискурса. Упознавање са идејним повезивањем филозофских и књижевних текстова из етичког, естетичког, поетичког, аксиолошког и политичког угла; упознавање са књижевним поступцима и темама у филозофији и са филозофским поступцима и темама у књижевности. Упознавање са историјским развојем односа између књижевности и филозофског, односно научног начина мишљења.

Исход предмета

Студент ће бити у стању да: на одговарајући начин примењује филозофска знања у разумевању и интерпретацији књижевних дела; да уочи битне елементе филозофског мишљења у књижевним текстовима и књижевне елементе у филозофским делима; да стекне знања о теоријским проблемима успостављање везе између књижевности и језика, историје и стварности; да овлада теоријским знањима о природи фикције; да овлада оперативним знањима из области аксиологије.

Садржај предмета

Филозофија књижевности и естетика. Антика: филозофски значај поетског заноса. Трагедија: чишћење душе фикционализацијом емоција. Хеленизам: епистоларна култура и сатира. Хришћанство: књижевност и филозофија у функцији вере. Ренесанса: модернизовање неоплатонизма. Просветитељство и *Bildungsroman*. Романтизам: уметност као медијум еманципације. Сродност књижевних авангарди и савремене филозофије. Филозофија живота и херменеутика субјекта. Модерна субјективност и књижевност. Режији чулности у књижевном тексту. Књижевност и историја. Књижевност и моћ. Политика књижевности. Етика и књижевност: сведочење и холокауст.

Препоручена литература

Аристотел, *О песничкој уметности*, прев. М. Ђурић, Дерета, Београд, 2002.

Бодлер, Шарл, *Романтична уметност*, прев. А. Арсенијевић, Просвета, Београд, 1954.

Гвозден, Владимир, *Девет српских песника/Nine Serbian Poets*, Адреса, Нови Сад, 2012.

Гвозден, Владимир, *Књижевност, култура, утопија*, Адреса, Нови Сад, 2011.

Зафрански, Ридигер, *Романтизам*, прев. М. Абрамовић, Адреса, Нови Сад, 2011.

Јеврејин, Лав, *Дијалози о љубави*, прев. А. Манчић, Службени гласник, Београд, 2008.

Монтењ, *Есеји* (различита издања).

Монтескје, *Персијска писма*, прев. М. Видојковић, Утопија, Београд, 2004.

Ниче, Фридрих, *Књига о филозофу*, прев. Ј. Аћин, Модерна, Београд, 1991.

Платон, *Ијон/Гозба/Федар*, прев. М. Ђурић, БИГЗ, Београд, 1979.

Проле, Драган, *Унутрашње иностранство*, Нови Сад, 2013 (у штампи).

Семпрун, Хорхе, *Писање или живот*, прев. Ј. И. Стојановић, Паидеиа, Београд, 1996.

Сенека, *О блаженом животу/Писма Луцилију*, прев. М. Ђурић, Београд, 2010.

Нови завјет, Библијско друштво Србије, Београд 2012.

Фери, Лик, *НотоAestheticus*, прев. Ј. Стакић, Издавачка књиж. З. Стојановића, Нови Сад, 1994.

Фуко, Мишел, *Херменеутика субјекта*, прев. М. Козић/З. Ракић, Светови, Нови Сад, 2003.

Хегел, Г. В. Ф, *Естетика III*, прев. Н. Поповић, Просвета, Београд, 1970 (374-403; 563-642).

Шефер, Жан-Мари, *Зашто фикција?*, прев. В. Капор/Б. Ракић, Светови, Нови Сад, 2001.

Шлегел, Фридрих, *Разговор о поезији*, прев. М. Лома, Издавачка књиж. З. Стојановића, Нови Сад 1993

Теоријски и истраживачки приступи породици

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: /

Циљ предмета:

Стицање знања о плурализму теоријских оријентација у проучавању породице; овладавање корпусом сазнања о релевантним методолошким приступима у истраживању породице; разумевање породичног функционисања на макро и микро нивоу.

Исход предмета

Оспособљеност за критичко процењивање значаја различитих теоријских перспектива за разумевање породице; оспособљеност за примену адекватног теоријског и методолошког приступа у проучавању породице и породичних релација.

Садржај предмета

Различите теоријске оријентације у проучавању породице и породичних односа - структурално-функционална теорија, теорија симболичке интеракције, теорија система, развојна теорија, теорија конфликта, родне теорије, теорија социјалне размене, теорија социјалне мреже, теорија друштвене (социјалне) размене, биолошко-аналитичка теорија, еколошка теорија, феминистички и посструктуралистички приступи, теорија афективне везаности. Специфичности емпиријског истраживања породице – могућности и ограничења; Методолошки приступи, технике и инструменти истраживања породице и породичног васпитања; Модели проучавања породичне функционалности; Специфичне области истраживања: брак и брачни односи; породичне улоге, породични односи и васпитање у породици; концепт, димензије и квалитет родитељства; сарадња породице и васпитно образовних, културних, здравствених и других институција; породични стрес; развод и непотпуне породице; специфичне породичне констелације.

Препоручена литература

Whitte J., Klein D. (2008). *Family theories*. Los Angeles: Sage Publication.

Cierpka M., Thomas V., Sprenkle D. (2005). *Family assessment: integrating multiple perspectives*. Gottingen, Hogrefe.

Bornstein M. H. (ed.) (2002). *Handbook of Parenting*. New Jersey, London: LEA

Touliatos, J. et al. (eds.) (1990). *Handbook of Family Measurement Techniques*. Newbury Park, London, New Delhi: Sage Publication.

Зуковић, С. (2012). *Породица као систем - функционалност и ресурси оснаживања*: Нови Сад: Педагошко друштво Војводине.

Половина, Н. (2011). *Породица у системском окружењу*. Београд: Институт за педагошка истраживања.

Чудина-Обрадовић, М., Обрадовић, Ј. (2006). *Психологија брака и обитељи*. Загреб: Голден маркетинг-техничка књига.

Јанковић, Ј. (2004). *Приступање обитељи –суставни приступ*. Загреб: Алинеа.

Михић И. (2007). *Родитељство у породицама са адолесцентом: фактори квалитета*. Београд: Задужбина Андрејевић

Стефановић Станојевић Т., Михић И., Ханак Н. (2012). *Афективна везаност и породични односи: развој и значај*. Београд: Друштво психолога Србије.

Методика српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената са методичким иновацијама у настави српског језика, примена савремених методичких система, оспособљавање за уочавање проблематике коју би требало истраживати и израда и презентација различитих методичких модела за наставу српског језика.

Исход предмета

Оспособљавање студената за методичка истраживања и осмишљавање конкретних процедура и корака за успешније учење језичког градива и граматике.

Садржај предмета

Теоријска настава: Методичке иновације у настави српског језика. Савремени методички системи који обезбеђују активну, интерактивну и стваралачку наставу. Проблемска, истраживачка и стваралачка настава. Програмирана настава. Учење путем откривања. Комбиновање методичких система. Методологија истраживања проблема у настави језика. Српски као матерњи и српски као нематерњи (други, страни) језик. Могућности примене савремених методичких система у настави свих видова учења српског језика.

Практична настава: Критички прикази литературе. Примена процедура и модела учења заснованих на савременим методичким системима.

Препоручена литература

Бурзан, Мирјана. *Методички приручник за наставу српскохрватског као језика друштвене средине*. Нови Сад: Педагошки завод Војводине, 1979.

Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић, *Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике од 5. до 8. разреда основне школе са оријентационим распоредом градива*. Београд: Завод за уџбенике, 2010.

Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић. *Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике за 3. и 4. разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике, 2008.

Илић, Павле. *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси (Методика наставе)*. Нови Сад: Змај, 1998.

Јукић, Стипан. *Учење учења у настави*. Нови Сад: Савез педагошких друштава Војводине, 1997.

Николић, Милија. *Методика наставе српског језика и књижевности*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1996.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни. *Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни. *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2010.

Петровачки, Љиљана. *Синтакса у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Змај, 2000.

Rosandić, Dragutin. *Metodika književnog odgoja i obrazovanja*, Zagreb: Školska knjiga, 2005.

Стевановић, Марко, Муратбеговић, А. *Дидактичке иновације у теорији и пракси*. Нови Сад: Дневник, 1990.

Штасни, Гордана. *Творба речи у настави српског језика*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.

Часописи : *Књижевност и језик*, Друштво за српски језик и књижевност, Београд; *Школски час*, Стручна књига, Београд; *Педагошка стварност*, Савез педагошких друштава Војводине, Нови Сад.

Рад са даровитима у настави страних језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: знање енглеског језика – ниво Б2

Циљ предмета

Упознавање студената са теоријским и практичним приступима раду са даровитим ученицима.

Исход предмета

Овладавање теоријама даровитости. Стицање знања о когнитивним и социо-емоционалним карактеристикама даровитих ученика. Развијање способности препознавања даровитих ученика. Израда наставних програма за даровите ученике. Рад наставника-практичара с даровитим ученицима.

Садржај предмета

Дефиниције даровитости. Савремене теорије о даровитости. Когнитивне и социо-емоционалне карактеристике даровите деце. Препознавање даровитих ученика у настави страних језика. Креативност и даровитост у настави страних језика. Улога наставника у откривању и развоју даровитости код ученика страних језика. Индивидуализација наставе у функцији подстицања даровитости. Триангулација методолошких приступа даровитим ученицима. Организациони модели рада с даровитима. Специфични аспекти примене образовних програма за даровите.

Препоручена литература

Dean, G. (2008). *English for Gifted and Talented Students 11-18*. Sage, London.

Gojko, G., i dr. (2002). *Rana identifikacija darovitih*. VŠV, Vršac.

Kerr, B. (ed.). (2009). *Encyclopedia of Giftedness, Creativity and Talent*. Sage, London.

Macintyre, C. (2008). *Gifted and Talented Children 4-11*. Routledge, London and New York.

Pfeiffer, S. (ed.). (2008). *Handbook of Giftedness in Children*. Springer, New York.

Porter, L. (2005). *Gifted Young Children*. Allen and Unwin, Crows Nest.

Teare, B. (2006). *Problem-solving and Thinking Skills Resources for Able and Talented Children*. Network Continuum Education, London.

Педагошка комуникологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета:

- Проучавање и критичко анализирање аксиомира међуљудског опхођења у различитим контекстима и сталној интеракцији у педагошким ситуацијама;
- Проучавање и анализирање различитих аспеката техника вођења разговора, обликовање и јачање мотиватора у отежаним ситуацијама педагошког комуницирања.

Исход предмета:

- Развијање компетенција интерперсоналне комуникације, интерактивног и недирективног приступа у педагошким и другим свакодневним, животним ситуацијама;
- Оспособљеност за вођење и налажење значења наше свакодневне педагошке комуникације као и толерантног решавања конфликта у педагошким као и у другим животним ситуацијама и релацијама.

Садржај предмета:

Теоријска настава

- Међуљудска (интерперсонална) комуникација (Пол Ватцлавик)- појам субдисциплине, методологија
- Аксиоми комуникације и контекстуалност интерперсоналне комуникације
- Психолошке основе комуницирања (комуникациони квадрат)
- Слање преко мноштва канала – мали тренинг невербале комуникације
- Налажење реда у свему – дисонација и последице
- Технике вођења разговора – унутрашња структура разговора
- Пет фаза једног разговора
- Облици питања, изјаве у првом лицу, давање и примање повратних информација, опхођење са дистракторима
- Отворено вођење разговора – вештина активног слушања
- Отежане ситуације комуницирања – мотивација и демотивација - теорија два фактора
- Превазилажење конфликта у разговору- кооперација или конфликт
- Комуникација у тимском раду.

Препоручена литература :

- Андевски, М. (2007). *Уметност комуницирања*. ЦЕКОМ-букс, Нови Сад.
- Sean, H. (1994). *Neverbalna komunikacija u razred.*, Educa, Zagreb.
- Kathlee, K. R. (1998) *Interpersonalna komunikacija*. Alinea, Zagreb.
- Мандић, Т. (2001). *Комуникологија*. Службени лист, Београд.

Образовање за одрживи развој

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са парадигмом одрживог развоја – интер и интра генерацијском праведношћу, преокретом у култури, холистичким погледом на свет;

- Подстицање конструктивног одговора на еколошку кризу, анализа параметара “квалитетног живота”: ваздух, вода, пејзаж, нетакнута или вештачки обликована средина, савремени градови, урбана средина, услови становања, животни стил; Упознавање са новом филозофијом глобалног и одрживог образовања које у себи садржи одреднице одрживог развоја.

Исход предмета: Развијање и јачање компетенција еколошки свесног промишљања и деловања, подржавања еколошке етике која се заснива на принципима одрживог развоја;

- Јачање компетенција квалитетнијег живљења и опхођења са околином, партнерства и нове филозофије живљења са природом, педагошког стила живота.

Садржај предмета

Развој и значај хумане екологије – узајамни односи организма и средине

- Ефекти глобалне економије – одрживост као задатак васпитања и образовања
- Узроци еколошке кризе (деструктивне антропогене појаве у приступима природи)
- Омладина и еколошка криза, млади и глобална питања
- Однос човека и природе – од антропоцентричне и биоцентричне тенденције у односима човека и природе ка еколошкој етици
- Еколошка свест и еколошко понашање
- Како изгледа одрживи стил живота – педагошке димензије одрживог стила живота
- Одрживи развој – појам, концепт, принципи; узор за друштво и шанса квалитетнијег живота
- Одрживи развој – друштвени, привредни, педагошки изазов
- Одрживи развој, теореме модернизације и стилови живота
- Одрживи развој и преокрет у култури (промишљање генералне реформе друштва на принципима одрживости).

Препоручена литература

- Андевски, М., (1997) *Увод у еколошко образовање*, Нови Сад
- Андевски, М., Кнежевић-Флорић, О., (2002) *Образовање и одрживи развој*, Нови Сад
- Андевски, М. (2006) *Екологија и одрживи развој*, ЦЕКОМ – брукс, Нови Сад
- Андевски, М., Кундачина, М., (2004) *Еколошко образовање- од бриге за околину до одрживог развоја*, Ужице.

Учење у музеју и педагошки музејски пројекти

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета Упознавање са историјом образовне делатности музеја и различитим филозофским школама мишљења у овој области; Стицање академских вештина и знања, као и развијање критичког и креативног приступа теорији и пракси образовне делатности музеја; Оспособљавање студената за научноистраживачки рад и дизајнирање педагошких музејских пројеката; Овладавање специфичним практичним компетенцијама за професионални развој.

Исход предмета Познавање историје образовне делатности музеја и различитих филозофских школа мишљења у овој области; Познавање и разумевање историјских, филозофских, политичких и професионалних претпоставки које контекстуализују образовну делатност музеја; Познавање и разумевање релевантних педагошких теорија за образовни рад у музеју; Оспособљеност за организовање и реализовање научних истраживања, укључивање у међународне научне програме, саопштавање резултата истраживања на научним конференцијама и у научним часописима, као и развијање ове научне области. Оспособљеност за примену инклузивне професионалне праксе.

Садржај предмета Образовна и комуникацијска улога музеја; Историја и филозофије образовне делатности музеја; Савремене теорије и модели учења у музеју и могућности њихове имплементације у васпитно-образовни рад; Теорије сазнавања, различити приступи тумачењу процеса учења у музеју и стратегије образовног рада; Теоријско-методолошка и епистемолошка полазишта нове образовне парадигме у музеју; Могућности примене конструктивистичке парадигме на образовну делатност музеја; Сазнавање унутар социјалног контекста: концепт „интерпретативних заједница” и партиципативни модел учења у музеју; Инклузија и социјална одговорност музеја; Музеј као место учења унутар заједнице: допринос демократским процесима, остваривању социјалне правде и доживотном учењу; Образовна делатност музеја у доба дигитализације; Музејски педагошки пројекти - претпоставке и могућности; Праћење и вредновање педагошке делатности музеја.

Препоручена литература 1. Gajić, O., & Milutinović, J. (2010). Intercultural dialogue in education: critical reflection in the museum context. *Odgojne znanosti (Educational Sciences)*, 12(1), 151–165. 2. Hein, G. E. (1998). *Learning in the Museum*. New York: Routledge; 3. Hooper-Greenhill, E. (Ed.) (1994). *The Educational Role of the Museum*. London and New York: Routledge; 4. Milutinović, J. (2003). *Humanistički pristup vaspitno-obrazovnoj ulozi muzeja*. Novi Sad: Savez pedagoških društava Vojvodine; Vršac: Viša škola za obrazovanje vaspitača; 5. Šola, T. (2002). *Marketing u muzejima ili O vrlini i kako je obznaniti*. Beograd: Clío; 6. Милутиновић, Ј. (2004). Могућности примене конструктивистичке парадигме на учење у музеју. *Рад Музеја Војводине*, 43-45, 181–187; 7. Милутиновић, Ј. (2006). Савремене теорије и модели учења у музеју и њихова имплементација. *Рад Музеја Војводине*, 47-48, 261–267.

Контрастивна проучавања језика (српско-мађарска)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање с теоријским основама и појмовно-терминолошком апаратуром контрастивне лингвистике. Припрема за истраживачки рад из области контрастивних језичких истраживања.

Исход предмета

Студент је савладао теоријске основе и појмовно-терминолошку апаратуру контрастивне лингвистике. Оспособљен је за истраживачки рад из области контрастивних језичких истраживања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Преглед развоја контрастивних проучавања. Контрастивна лингвистика: контрастивна анализа, теорија превођења, анализа грешака. Однос: контрастивна, компаративна и контактна лингвистика. Контрастивна анализа и друге лингвистичке области. Контрастивни пројекти у свету и код нас. Методологија контрастивних проучавања. Лингвистички модели у контрастивној анализи. Технике контрастивне анализе. Језичке универзалије и типолошке специфичности. Трећи члан поређења. Обим, ниво и смер контрастирања. Еквиваленција и кореспонденција. Примена резултата контрастивне анализе: лингвистичка типологија, настава другог (страног) језика, превођење.

Практична настава: Приказ и анализа литературе. Истраживачки рад из области контрастивних језичких истраживања.

Препоручена литература

Comrie, Bernard. *Language Universals and Linguistic Typology*. Oxford, 1989.

Filipović, Rudolf. *Kontakti jezika u teoriji i praksi*. Zagreb: Školska knjiga, 1971.

James, Carl. *Contrastive Analysis*. London & New York: Longman, 1980.

Kontrastivne gramatike srpskohrvatskog i mađarskog jezika 1-6. Novi Sad: Institut za mađarski jezik, književnost i hungarološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Novom Sadu.

Бугарски, Ранко. *Лингвистика у примени*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1986.

Ђорђевић, Радмила. *Увод у контрастирање језика (четврто допуњено издање)*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2000.

Контрастивна проучавања српског језика: правци и резултати. Београд: САНУ, Одбор за српски језик у поређењу са другим језицима, 2010.

Часописи и зборници: *Контрастивна језичка истраживања, Примењена лингвистика, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, IRL, Strani jezici, Научни састанак слависта у Вукове дане, Сусрет култура, Језици и културе у времену и простору*.

Енглеско-српска контрастивна лексикологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Лексичка семантика и прагматика, Општи принципи превођења, Лексикографија, Матерњи језик

Циљ предмета: да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из контрастивне лексикологије, која ће им омогућити да самостално анализирају поједине лексичке аспекте двају језика, енглеског и српског, у оба смера

Исход предмета: усвојеност релевантних термина и појмова; усвојеност методолошких поступака; способност самосталног истраживања

Садржај предмета:

Теоријска настава:

Контрастивна анализа Л1 и Л2; терцијум компарационис (ТЦ); кореспонденција и еквиваленција. Лексички ниво контрастирања; утврђивање лексичког ТЦ-а; прототип као ТЦ. Контрастирање дескриптивног и асоцијативног значења речи, парадигматских лексичких односа (хипонимија, синонимија, антонимија, лексичка поља и лексички скупови), синтагматских лексичких односа (колокације, идиоми), дословних и пренесених значења (метафоре и метонимије), стручних терминологија; лексичке и појмовне празнине. Теоријски и примењени аспекти опште и специјализоване двојезичне лексикографије.

Практична настава:

Утврђивање и проширивање градива; излагање резултата самосталних истраживачких пројеката.

Препоручена литература:

- Atkins, B. T. S. & Rundell, Michael (2008). *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford: Oxford University Press.
- Cruse, Alan (2010). *Meaning in Language. An Introduction to Semantics and Pragmatics*. 3rd edition. Oxford: Oxford University Press.
- Cruse, David A. (1986). *Lexical Semantics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dirven, René & Verspoor, Marjolijn H. (eds.). (2004). *Cognitive Exploration of Language and Linguistics*. 2nd edition. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Драгићевић, Рајна (2010). *Лексикологија српског језика*. 2. издање. Београд: Завод за уџбенике.
- Dubuc, Robert (1997). *Terminology. A Practical Approach*. Montréal: Linguattech.
- Ђорђевић, Радмила (2000). *Увод у контрастирање језика*. 4. издање. Београд: Филолошки факултет.
- Fontenelle, Thierry (ed.). (2008). *Practical Lexicography. A Reader*. Oxford: Oxford University Press.
- Kövecses, Zoltán (2010). *Metaphor. A Practical Introduction*. 2nd edition. Oxford: Oxford University Press.
- Krzeszowski, Tomasz P. (1990). *Contrasting Languages. The Scope of Contrastive Linguistics*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- Lipka, Leonhard (2002). *English Lexicology. Lexical Structure, Word Semantics and Word-Formation*. Tübingen: Narr.
- Nida, Eugene (1975). *Componential Analysis of Meaning*. The Hague, Paris: Mouton.
- Прћић, Твртко (2008). *Семантика и прагматика речи*. 2., допуњено издање. Нови Сад: Змај.
- Прћић, Твртко (2011). *Енглески у српском*. 2. издање. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Taylor, John R. (2003). *Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory*. 3rd edition. Oxford: Clarendon Press.

Социолингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: знање енглеског језика на нивоу Б2

Циљ предмета

Упознавање студената са основним концептима, начелима и питањима социолингвистике. Развијање компетенција неопходних за самосталан истраживачки рад на пољу социолингвистике.

Исход предмета

Студенти поседују теоријска, научна и методолошка знања из области социолингвистике и способни су за самостални истраживачки рад у овом пољу.

Садржај предмета

Теоријска настава.

Лингвистика и социолингвистика. Језик, култура, друштво. Говорна заједница. Планирање језика, стандардизација. Вишејезичне говорне заједнице: очување језика, губитак језика. Билингвизам. Географско раслојавање језика. Друштвено раслојавање језика. Ситуационо раслојавање језика.

Практична настава.

Методологија социолингвистичких истраживања. Етичност у истраживању. Квантитативно и квалитативно истраживање. Кодирање података. Обрада и тумачење података.

Препоручена литература

Bugarski, Ranko. 1996. *Jezik u društvu*. Beograd: Čigoja, XX vek.

Bugarski, Ranko. 1997. *Jezik u kontekstu*. Beograd: Čigoja, XX vek.

Bugarski, Ranko. 2010. *Jezik i identitet*. Beograd: XX vek.

Chambers, J. K., Trudgill, Peter, Schilling-Estes, Natalie. Eds. 2008. *The Handbook of Language Variation and Change*. London: Blackwell.

Coulmas, Florian. Ed. 1998. *The Handbook of Sociolinguistics*. London: Blackwell.

Holmes, Janet. 2008. *An Introduction to Sociolinguistics*. Harlow: Longman.

Hudson, R. A. 1996. *Sociolinguistics*. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press.

Labov, William. 2001. *Principles of Linguistic Change. Vol. II. Social Factors*. Malden: Blackwell.

Milroy, L. and Gordon, M. 2003. *Sociolinguistics: Method and Interpretation*. London: Blackwell.

Radovanović, Milorad. 1986. *Sociolingvistika*. Novi Sad: Dnevnik, Književna zajednica Novog Sada.

Radovanović, Milorad. 1997. *Spisi iz kontekstualne lingvistike*. Novi Sad, Sremski Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

Spolsky, Bernard. 1998. *Sociolinguistics*. Oxford: Oxford University Press.

Thorne, Sara. 2008. *Mastering Advanced English Language*. Houndmills: Palgrave.

Trudgill, Peter. 2000. *Sociolinguistics. An Introduction to Language and Society*. 4th edition. London: Penguin.

Фонолошка, морфолошка и лексиколошка истраживања српских народних говора

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са фонолошким, морфолошким и лексиколошким особинама српских народних говора.

Исход предмета

Овладавање способношћу комплетног описа српских народних говора и њихове анализе.

Садржај предмета

Прозодија: инвентар и дистрибуција прозодема; Вокализам и консонантизам: инвентар и дистрибуција; Инвентар и дистрибуција падежних наставака, синкретизам, аналитизам, морфолошка мобилност; Инвентар глаголских облика и дистрибуција личних наставака; Принципи израде дијалекатских речника.

Препоручена литература:

Богдановић, Несељко. *Инвентар морфолошке проблематике призренско-тимочких говора*. СДЗБXLVII: 311-334, Београд, 2000.

Ивић, Павле. *Инвентар фонетске проблематике штокавских говора*. Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду. VII: 99-110, Нови Сад, 1963.

Ивић, Павле. *Расправе, студије, чланци. 1. О фонологији*. Сремски Карловци-Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1996.

Ивић, Павле. *Инвентар морфолошке проблематике*. ЗМСФЛ XXXV/1: 196-212, Нови Сад, 1992.

Ивић, Павле. *О деклинационим облицима у српскохрватским дијалектима*. Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, IV: 189-215, Нови Сад, 1959.

Ивић, Павле. *О деклинационим облицима у српскохрватским дијалектима*. Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, V: 75-97, Нови Сад, 1960.

Илић, Мирјана. *Лексикографски поступци у дијалектским речницима југоситочне Србије*. Ниш, Просвета: 2005.

Лехисте Илсе и Ивић Павле. *Прозодија речи и реченице у српскохрватском језику*. Сремски Карловци-Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1996.

Петровић, Драгољуб. *Основни акценатски системи у српскохрватским дијалектима – историјска перспектива и актуелно стање*. Југословенски семинар за стране слависте, 31: 73-79, Београд, 1980.

Петровић, Драгољуб (редактор). *Речник српских говора Војводине*. Св. 1-10, Нови Сад, 2000-2010.

Фонолошки описи српскохрватских/хрватскосрпских, словеначких и македонских говора обухваћених Општесловенским лингвистичким атласом, Сарајево, АНУБиХ.

Историја српског књижевног језика: предстандардни период

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе

Циљ предмета

Упознавање докторанада са основним карактеристикама језика различитих врста текстова код Срба у 18. и 19. веку и оспособљавање за језичку анализу тих текстова, за поређење њихових особености и међусобних сличности уз примену одговарајуће методологије, као и поређење са стањем у савременом језику.

Исход предмета

Оспособљеност докторанада да, применом одговарајуће методологије, самостално врше анализу различитих врста текстова који припадају књижевном језику код Срба у 18. и 19. веку и да уоче језичке особености и разлике у њима; као и оспособљеност докторанада да одреде жанровску припадност тих текстова и њихову припадност одређеном књижевнојезичком идиому, као и да уоче сличности и разлике у односу на стање у савременом језику.

Садржај предмета

Истраживања и филолошка анализа текстова предстандардног периода (18. век и прва половина 19. в.). Рускословенски, славеносрпски текстови: писци – текстови – истраживачи. Доситејевски тип књижевног језика: писци – текстови – истраживачи. Доситејевски књижевнојезички идиом – вуковски књижевнојезички проседе. *Новосадска школа* филолошке анализе. Методологија упитника: статистичка анализа – предности и недостаци. Лингвистика текста. Анализа оријентисана на врсту текста: анализа свих језичких нивоа, контрастивна анализа; синхрони рез: анализа у границама једне врсте текста, дијахрони рез: анализа језика једног аутора.

Препоручена литература

Ајџановић, Јелена. *Кондензација адвербијалних значења у књижевном језику код Срба у 19. веку*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Бјелаковић, Исидора. *Партиципски пасив у књижевном језику код Срба у 19. веку*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Бјелаковић, Исидора. *Географска терминологија код Срба у 18. и 19. веку*. Нови Сад: Филозофски факултет, докторска дисертација. 2012.

Campbell, Lyle. *Historical Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 1998.

Lexicography. Critical concepts (2003). I-III. [Ed. R.R.K. Hartmann]. London – New York: Routledge.

Предавања из историје језика. (Љ. Суботић, В. Васић и С. Павловић – ред.), Нови Сад: Филозофски факултет, 2004.

Синтаксичка истраживања (дијахроно-синхрони план). (Ј.Грковић-Мејџор, В. Ружић, С. Павловић – ред.). Нови Сад: Филозофски факултет, 2007.

Суботић, Љиљана. *Језик Јована Хаџића*. Нови Сад: Матица српска, 1989.

Толстој, Никита. *Студије и чланци из историје српског књижевног језика*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства – Матица српска, 2004.

Толстой, Н. И. *История и структура славянских литературных языков*. Москва: Наука, 1988.

Черных, П. Я. *Очерк русской исторической лексикологии*. Москва: Издательство Книжный дом Либроком. 2010

Корпусна лексикографија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе

Циљ предмета

Упознавање са свим могућностима које пружа корпусна лексикографија у изради различитих типова речника и уопште у лингвистичким истраживањима. Упознавање са електронским корпусима.

Исход предмета

Оспособљавање студената за самосталан рад на електронским корпусима.

Садржај предмета

Предмет историја и принципи корпусне лексикографије. Корпус: дефиниција, врсте корпуса, пројектовање и развој корпуса, структура корпуса, анотација. Анализа постојећих корпуса. Коришћење корпуса у изради речника и у лингвистичким истраживањима.

Препоручена литература:

Atkins, B. T. S. *A corpus-based dictionary*. In: *Oxford-Hachette French Dictionary (Introductory section)*. Oxford: Oxford University Press, 1994.

Atkins, B. T. S. and Rundell, M. *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford: Oxford University Press. 2008.

Biber, D. , Conrad, S., and Reppen, R. *Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000.

Bratanić, M. Korpusna lingvistika ili sretan susret, *Radovi Zavoda za slavensku filologiju*, vol. 27, Zagreb, 1992. 145-159.

Bratanić, M. Korpusna lingvistika na kraju 20. stoljeća i implikacije za suvremenu hrvatsku leksikografiju, *Filologija*, 30-31, Zagreb 1998 , 171-177.

Halliday, M.A.K. et al. *Lexicology and Corpus Linguistics*. London: Continuum, 2004.

LotharLemnitzer, HeikeZinsmeister. *Korpuslinguistik: EineEinführung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2006.

McEnery, T. andWilson, A. *CorpusLinguistics* (2ndEd). Edinburgh: EdinburghUniversityPress, 2001.

McEnery, T. and Hardie, A. *Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice (Cambridge Textbooks in Linguistics)*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

Sinclair, J. *Corpus, Concordance, Collocation*. Oxford: Oxford University Press, 1991.

Лексиколошко-фразеолошка истраживања српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе

Циљ предмета

-Систематизовање знања из области структуре лексикона – лексичког и фразеолошког система.

Исход предмета

-Оспособљеност за примену теоријских знања у научно-истраживачком раду у области лексичког и фразеолошког система.

Садржај предмета

1. Састав лексикона српског језика (лексема, слободни спојеви речи, колокације и фразеологизми). 2. Теоријски приступи у изучавању структуре лексикона (концептуална анализа и теорија прототипа). 3. Терминологизација. 4. Архаизација и иновација лексике. 5. Жаргонизација. 6. Лексикон и норма. 7. Парадигматика у структури лексикона. 8. Структура лексикона и фразеолошки систем. 9. Парадигматика у фразеолошком систему са аспекта лексичког састава.

Препоручена литература

-Бугарски, Ранко (2003). *Жаргон*. Београд: Библиотека XX век – Књижара Круг.

-Згуста, Ладислав (1991). *Приручник лексикографије*. Сарајево: Свјетлост.

-Lakoff, George and Mark Johnson (1980). *Metaphors We Live By*. Cambridge: Cambridge University Press.

-Lakoff, George (1987). *Women, Fire and Dangerous Things: What Categories Reveal about the Mind*. Cambridge: Cambridge University Press.

-Lipka, Leonhard (1990). *An Outline of English Lexicology, Lexical Structure, Word Semantics and Word Formation*. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

-Menac, Antica (2007). *Hrvatska frazeologija*. Zagreb: Knjigra.

-Молотков, М. И. (1977). *Основы фразеологии русского языка*. Ленинград: Наука.

-Мршевић Радовић, Драгана (1987). *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*. Београд: Филолошки факултет.

-Петровић, Владислава (1989). *Новинска фразеологија*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада.

-Ристић, Стана (2006). *Раслојеност лексике српског језика и лексичка норма*. Београд: Институт за српски језик САНУ.

-Розенталь, Д. Е. (1987). *Практическая стилистика русского языка*. ВШ.

-Телия, В. Н. (1996). *Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты*. Москва: Языки русской культуры.

Контрастивна синтакса енглеског и српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Циљ предмета је да студенти овладају теоријским, методолошким и практичним знањима из области контрастивне синтаксе, те да се оспособе за уочавање и самостално систематско проучавање сличности и разлика између енглеског и српског језика (али и језика уопште) у домену синтаксе.

Исход предмета

Примена теоријских и методолошких знања стечених на курсу у самосталном истраживању.

Садржај предмета

Основне поставке контрастивне лингвистике. Универзална граматика, језичке универзалије. Лексичке и функцијске категорије. Слагање, структурна ограничења и локалност. Фонолошки нереализовани аргументи и слагање. Граматичке функције. Веза између синтаксе и лексикона. Падеж: структурни и лексички падеж, слагање. Врсте предиката и њихова аргументска структура. Повратне заменице и везивање. Ред речи у клаузи и именичкој синтагми; необележен ред речи у реченици и прагматичке функције теме и фокуса. Упитне речи: типологија и универзалије.

Литература

Cinque, G., Kayne, R. S. (eds.) (2005). *The Oxford Handbook of Comparative Syntax*. Oxford: OUP.

Халупка Решетар, С. (2011). *Реченични фокус у енглеском и српском језику*. Едиција Е-дисертација, књига 1. Нови Сад: Филозофски факултет.

Huddleston, R., Pullum, G. K. (2002). *The Cambridge Grammar of the English Language*. Cambridge: CUP.

Krzeszowski, T. (1990). *Contrasting Languages: The Scope of Contrastive Linguistics*. Berlin: Mouton De Gruyter.

Пипер, П. и др. (ур.) (2005). *Синтакса савременог српског језика: проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ: Београдска књига.

Progovac, Lj. (2005). *A Syntax of Serbian*. Bloomington, Indiana: Slavica.

Roberts, I. (1997). *Comparative Syntax*. London: Edward Arnold.

Синтаксичка синтагматика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе

Циљ предмета

Оспособљавање за самосталну анализу синтагматских односа, граматичких, семантичких и функционалних обележја синтагме.

Исход предмета

Усвајање знања везаних за појам синтагме и њихова практична примена.

Садржај предмета:

Теоријска настава: Синтагматски/парадигматски план, однос према реченици. Типологија према различитим критеријима. Граматички однос: конгруенција/рекција (синонимија/хомнимија); унутарсинтагматски функционални однос: детерминација/ комплементизација; структура и чланови структуре: а) управни члан (именичка, глаголска, придевска, прилошка); б) зависни члан (прост, предлошко падежна конструкција, конструкција с обавезним детерминатором придевског и прилошког типа); значењски однос.

Практична настава: Рад на тексту, прикупљање корпуса и његова анализа, критички осврт на литературу.

Препоручена литература:

Апресјан, Ј. Д. Семантики русског глагола, Москва: Наука, 1967;

Арсенијевић, Н. Падежи правог објекта у стандардном српском језику, Нови Сад: Филозофски факултет у Н. Саду, 2012.

Bauer, J. Syntactica slavica. Vybrané práce ze slovanské skladby. Brno: Universita J. E. Purkyně, 1972.

Вежбицкая, А. Язык. Культура. Познание, Москва: Русские словари 1996;

Всеволодова, М. В. Теория функционально-коммуникативного синтаксиса. Фрагмент прикладной (педагогической) модели языка Москва: Издательство Московского университета, 2000.

Золотова, Г. А. Синтаксический словарь, Москва: Наука, 1988;

Золотова, Г. А. Очерк функционального синтаксиса русского языка. Москва: Наука, 1973.

Ивић, М. Лингвистички огледи I–VI, Београд: Библиотека XX век 2006

Lyons, J. Semantics. Vol. I, II Cambridge University Press 1977;

Петровић, В.; К. Дудић, Речник глагола са допунама, Београд: Завод за издавање уџбеника. Нови Сад/Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 1989.

Пипер, П., И. Антонић, В. Ружић, С. Танасић, Љ. Поповић, Б. Тошовић. Синтакса савременог српског језика. Проста реченица. Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска, 2005.

Радовановић, М. Списи из синтаксе и семантике. С. Карловци/Н. Сад: Издавачка књижарница З. Стојановића, 1990, 77-116;

Расулић, К. Језик и просторно искуство, Београд: Филолошки факултет, 2004;

Теньер, Л. Основы структурного синтаксиса, Москва: Прогресс, 1988;

Topolinska, Z. Anthropocentric Language Theory as Organizing Principle of the Slavic Case System. Bullten dela la société polonaise de linguistique, fasc. LII (1996): 57-72;

Шелякин, М. А. Теория функциональной грамматики. Персональность. Залоговость. Санкт-Петербург: Наука, 1991;

Шелякин, М. А. Функциональная грамматика русского языка, Москва: Русский язык, 2001.

Теренска лингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе.

Циљ предмета

Упознавање студената са предметом, задацима и методологијом теренске лингвистике.

Исход предмета

Студенти ће се у оквиру овог курса упознати са техникама структурне анализе језичких података добијених од изворног говорника, на фонолошком, морфолошком и синтаксичком плану, као и са техникама сакупљања речи и састављања речника. Студенти ће стећи практичну способност за сакупљање података на терену, као и способност за примену принципа и за решавање проблема лингвистичке анализе.

Садржај предмета

Типови проучавања језика. Развој теренске лингвистике. Дефиниције и значај теренске лингвистике. Припрема за терен. Етичност на терену. Културни шок. Ризици рада на терену. Планирање рада на терену. Методологија сакупљања грађе. Процес сакупљања грађе. Архивирање података. Писање и публикување граматике циљаног језичког варијетета. Састављање и публикување речника. Публиковање транскрибованих текстова. Етички проблеми након теренског рада. Теренски методи у другим лингвистичким дисциплинама.

Препоручена литература

- Bowern C. (2008). *Linguistic Fieldwork. A Practical Guide*. New York: Palgrave macmillan.
- Chelliah, S. & De Reuse, W. (2011). *The Handbook of Descriptive Linguistic Fieldwork*. London: Springer
- Crowley, T. (2007). *Field Linguistics. A beginner's guide*. New York: Oxford University Press.
- Everret, D. (2008). *Linguistic Fieldwor: A Student Guide*. Cambridge University Press
- Samarin, W. (1967). *Field Linguistics. A guide to Linguistic Field Work*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Историјска лингвистика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) студије филологије.

Циљ предмета

Овладавање теоријским приступима и методологијом истраживања у историјској лингвистици, те знањима о општим принципима, законитостима, механизмима и узроцима језичког развоја.

Исход предмета

Способност тумачења процеса у историјском развоју језика у светлу основних теоријско-методолошких поставки дисциплине.

Садржај предмета

Историјска лингвистика као дисциплина: предмет, циљ, задаци. Извори и грађа. Методе: унутрашња реконструкција и компаративна метода. Фонолошка промена. Морфолошка промена. Синтаксичка промена. Лексичка и семантичка промена. Узроци (унутрашњи и спољашњи), механизми и принципи промена. Међузависност промена на различитим нивоима, холистички приступ истраживању. Језичка типологија и историјска лингвистика. Когнитивнолингвистички приступ дијахронијским истраживањима.

Aitchison, Jean. *Language Change: Progress or Decay?* Cambridge: University Press, 2002.

Anttila, Raimo. *An Introduction to Historical and Comparative Linguistics*. New York – London: The Macmillan Company, 1972.

Грковић-Мејџор, Јасмина. *Списи из историјске лингвистике*. Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2007.

Jeffers, Robert J., Ilse Lehist. *Principles and Methods for Historical Linguistics*. Cambridge, Mass. London: The MIT Press, 1979.

Lass, Roger. *Historical Linguistics and Language Change*. Cambridge: University Press, 1997.

Meillet, Antoin. *Linguistique historique et linguistique générale*. Paris: Librairie ancienne Honoré Champion, 1948.

Trask, R. L. *Historical Linguistics*. London: Arnold, 1996.

Hock, Hans Henrich. *Principles of Historical Linguistics*. Berlin – New York – Amsterdam: Mouton de Gruyter, 1986.

Hock, Hans Henrich, Brian D. Joseph. *Language History, Language Change and Language Relationship: An Introduction to Historical and Comparative Linguistics*. Berlin – New York: Walter de Gruyter, 1996.

Методологија проучавања српскословенске писмености

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Завршене дипломске академске студије (мастер) српске филологије / одговарајуће студијске групе

Циљ предмета

Упознавање с одговарајућим методама, типовима анализе и могућим правцима у проучавању изворних споменика српске редакцијске писмености на различитим језичким нивоима.

Исход предмета

Способност свестраног монографског описа и анализе изворних српскословенских споменика из различитих периода редакцијске писмености

Садржај предмета

Хронолошки, географски и жанровски оквири српске редакције старословенског језика. Корпус српскословенских споменика. Српскословенски као књижевни језик Срба од XII до XVIII века, с једне стране, и варијанта заједничког црквенословенског језика у духовном ареалу *Slavia Orthodoxa*, с друге стране. Утицаји страних редакција. Конзервативизам и флексибилност језичке норме. Појам вишег и нижег стила у зависности од жанра. Стил као избор између конкурентних језичких средстава. Фонолошки ниво: Фонолошка норма у свом историјском развоју и питање варијаната књижевног језика. Проблем гласовне вредности јата и полугласничког знака, с обзиром на време настанка споменика и дијалекатску област писара. Књишке категорије и питања транскрипције; Морфолошки ниво: Хронологија успостављања различитих сегмената морфолошке норме. Редакцијске црте и иновације наслеђене из канона. Степен наноса из народног језика у зависности од типа текста. Проблеми одређивања дијалекатске провенијенције аутора, писара и споменика. Међусобна зависност историје књижевног језика и историјске дијалектологије; Синтакса и лексика: методолошка ограничења и разлике у испитивању преведених и оригиналних састава. Однос према конкурентним категоријама наслеђеним из канона. Питање грецизације текста у сфери синтаксе и лексике, а с обзиром на жанр, епоху, порекло аутора, његову припадност одређеном књижевном центру и сл. Проблем књишких категорија. Однос књижевног језика и језика књижевности. Утицаји народног језика: а) понародњавање у границама норме; б) наноси ван статуса норме. Проблеми семантичке интерпретације и превођења. Типологија историјских речника.

Препоручена литература:

Грицкат, Ирена. *Актуелни језички и текстолошки проблеми у старим српским ћирилским споменицима*. Београд: Народна библиотека Србије, 1972.

Грковић-Мејџор, Јасмина. *Језик „Псалтира” из штампарије Црнојевића*. Подгорица: ЦАНУ, 1993.

Драгин, Наташа. *Језик Теодосијевог Житија светог Саве у препису монаха Марка из XIV века*. Нови Сад: Тиски цвет, 2007.

Јерковић, Вера. *Српска Александрида. Академијин рукопис (бр. 352). Палеографска, ортографска и језичка истраживања*. Београд: САНУ, 1983.

Пиккио, Риккардо. *Slavia Orthodoxa. Литература и јазик*. Москва: Знак, 2003.

Српскословенски речник јеванђеља. Огледна свеска. Уредио Виктор Савић. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2007.

Лексикологија и лексикографија савременог српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Стицање знања о лексиколошкој структури и лексикографској обради лексикона српског језика. Структура и семантика лексема. Принципи лексикографске израде општег и специјалног речника.

Исход предмета

Примена стечених знања у успешном емоиријском издвајању и лексичко - семантичкој анализи лексема у свим функционалним стиливима. Израда општих и тематских речника различитих типова.

Садржај предмета

Теоријски и методолошки принципи истраживања савременог лексикона српског језика. Структура и семантика лексема као најмањих јединица лексичког система. Раслојавање лексике (функционално, временско, територијално и културолошко). Специфичност аутосемантичке лексике – терминологизација и поједини термиолошки системи. Специфичност класе именица – онимизација и типови онима. Типови функционалних и семантичких трансформација у оквиру лексикона. Типови речника и енциклопедија.

Препоручена литература

- Alefrenko, P.F. (1999) *Spornye problemy semantiki*. Volgograd. Peremena.
- Apresjan, J. D. (1995) *Leksičeskaja semantika, sinonimičeskie sredstva jazyka*. Tom 1,2, Moskva.
- Bartminski, J. (2005) *Jazykovoј obraz mira: očerki po etnolingvistike*, Indrik, Moskva.
- Bratanić, M. (1991) *Rječnik i kultura*, Biblioteka SOL, Zagreb.
- Bugarski, R. (1996) *Jezik u društvu*, Čigoja štampa XX vek, Beograd.
- Бугарски, Р. (2005) *Језик и култура*, Библиотека 20. век, Београд.
- Гортан – Премк, Д. (1997) *Полисемија и организација лексичког система српскога језика*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд.
- Драгићевић, Р. (2006) *Лексикологија српског језика*, Завод за уџбенике, Београд.
- Драгићевић, Р. (2010) *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*, Библиотека Књижевност и језик, Књига 33, Београд.
- Zgusta, L. (1991) *Priručnik leksikografije*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Sarajevo.
- Клајн, И. Лексика, *Српски језик на крају века*, (ур. М. Радовановић) Институт за српски језик САНУ, Службени гласник, 37 – 86, Београд.
- Кликовац, Д. (2002) *Метафоре у мишљењу и језику*, Библиотека 20. век, Београд.
- уковић, М. (1996) Специјални стилови, 143 – 158, *Српски језик на крају века*, (ур. М. Радовановић), Институт за српски језик САНУ, Службени гласник, 143 – 158, Београд.
- Mihaljević, M. (1998) *Terminološki priručnik*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb
- Plotnikova, A.A. (2004) *Etnolingvističeskaja geografija južnoj Slavii*, Indrik, Moskva
- Tafra, B. (2005) *Od riječi do rječnika*, Školska knjiga, Zagreb.
- Толстој, Н. (1995) *Језик словенске културе*, Просвета, Ниш.
- Tošović, B. (1988) *Funkcionalni stilovi*, Svjetlost, Sarajevo.

Историјска синтакса српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са основним развојним тенденцијама у српским синтаксичким системима од XII до XIX века.

Исход предмета

Способност тумачења синтаксичких феномена у старосрпским текстовима, те могућност дијахроног образлагања устројености српске синтаксе.

Садржај предмета: 1. Опште карактеристике старосрпске реченице („Спољашњи” и „унутрашњи” аспект реченичног устројства; Формирање модалне и временске реченичне перспективе); 2. Структура прости реченице (Номиналне и интерјекцијске реченичне структуре; Синтаксички статус безличних глаголских форми – инфинитива и партиципских образовања; Субјекатско-предикатске реченичне структуре; Комплементизација; Детерминација); 3. Паратакса (Генеза паратактичких конектора; Копулативне, адверзативне, дисјунктивне, конклузивне, ексклузивне и градационе релације); 4. Хипотакса (Ванјезичке претпоставке и могући системски правци формирања старосрпских хипотактичких структура: вербализација номиналних структура, реанализа паратактичких структура. Генеза релативизатора и конектора као синтаксичких маркера хипотаксе. Хипотактичко уобличавање комплементизације, специјалности, темпоралности, квалификативности, каузалности, интенционалности, кондиционалности, концесивности, консекутивности, те спецификативности).

Литература

Грковић-Мејџор, Јасмина. *Списи из историјске лингвистике*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издвачка књижарница Зорана Стојановића, 2007.

Грицкат, Ирена. *Студије из историје српскохрватског језика*. Београд: Народна библиотека СР Србије, 1975.

Miklosich, Franz. *Vergleichende Syntax der slavischen Sprachen*. Wien: Wilhelm Braumüller, 1883.

Павловић, Слободан. *Детерминативни падежи у старосрпској пословноправној писмености*. Нови Сад: Матица српска, 2006.

Павловић, Слободан. *Старосрпска зависна реченица од XII до XV века*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издвачка књижарница Зорана Стојановића, 2009.

Павловић, Слободан. Иконичност у старосрпској хипотакси. Јасмина Грковић-Мејџор и Милорад Радовановић (ур.). *Теорија савремене дијахронијске лингвистике и проучавања српског језика*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, 2010, 131–149.

Павловић, Слободан. Реконцептуализација словенске просторне падежне парадигме. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/1 (2011): 45–62.

Павловић, Слободан. Дистрибуција енклитика у старосрпским повељама и писмима XII и XIII века. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/2 (2011): 31–52.

Павловић, Слободан. Елементи неконфигуративне синтаксе у старим словенским писменостима. *Зборник Матице српске за славистику* 80 (2011): 47–62.

Павловић, Слободан. Позиционирање субјекта, предиката и објекта у старосрпском језику XII и XIII века. *Јужнословенски филолог* LXVIII (2012): 7–26.

Faarlund, Jan Terje. *Syntactic Change. Toward a Theory of Historical Syntax*. Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 1990.

Harris, Alice, Lyle Campbell. *Historical Syntax in Cross-Linguistic Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press. 1995.

Књижевна имагологија – теорија и метод

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета Овладавање методама анализе књижевних текстова које за предмет имају говор о Другом, о туђим културама и просторима и које као радну претпоставку имају схватање културе као семантичког простора у којем човек конструише и представља себе и друге, историју и друштво.

Исход предмета

Познавање метода анализе говора о Другом.

Садржај предмета

Теоријска настава: Термин имагологија (књижевна или компаратистичка) усвојен крајем шездесетих година да означи студије говора о Другом. Критика вишевековних есенцијалистичких постулата о објективном постојању и разликама међу нацијама и њиховим непроменљивим карактеристикама. Анализа културе као семантичког поља знакова и пракси у којем човек конструише представу о себи и о другима, друштву и историји. Деконструкција механизма говора о Другом. Анализом слика о Другом као идеологизованом културном конструкту до узрока њиховог настанка. Кратак преглед развоја наука које су омогућиле дисциплину књижевне имагологије. Основне категорије: слике, клишеи, стереотипи (ауто и хетеро), њихово порекло, природа и утицај. Књижевност као привилегован простор циркулисања представа као један од многобројних канала њиховог простирања поред публицистике, филма, стрипа, плаката... Интердисциплинарни метод предуслов имаголошких студија – (везе са историјом, антропологијом, социологијом, психологијом, културним и политичким студијама). Значај познавања историјског и идеолошког контекста за настанак и анализу представа. Балканизам и оријентализам. Говор о другом као говор о себи. Стратегије памћења и заборављања. Проблем идентитета.

Студијски истраживачки рад: Рад на одабраним књижевним текстовима.

Препоручена литература

1. D. H. Pageaux, "De l'imagerie culturelle à l'imaginaire", Brunel P. und Chevrel Y. (Hrsg.). Précis de la littérature comparée. PUF: Paris 1989, pp.
2. Цветан Тодоров, Ми и други – француска мисао о људској разноликости, Београд: Библиотека XX век 1994
3. Бенедикт Андерсон, Нација: замишљена заједница, Београд: Плато 1998
4. Урлих Билефелд, Странци: пријатељи или непријатељи, Библиотека XX век: Београд 1998, стр. 107-190.
5. Марија Тодорова, Имагинарни Балкан, Београд: Библиотека XX век 1999
6. Клаус Рот, Слике у главама, Библиотека XX: Београд 2000, стр. 257-324
7. Едвард Саид, Оријентализам, Београд: Библиотека XX век 2000
8. Ерик Хобсбом, Теренс Рејнцер, Измишљање традиције, Београд: Библиотека XX век 2002
9. Павле Секеруш, Miroir français des Slaves du Sud, Београд: Задужбина Андрејевић 2002
10. Ivana Živančević-Sekeruš, Pavle Sekeruš et al. The cultural construction and literary representation of national characters. A critical survey, Amsterdam/New York: Rodopi 2007

О есеју

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Да се студенти упознају са својствима есеја као жанра, као и са основама посебности есејистичких традиција у различитим националним књижевностима

Исход предмета

Студенти докторских студија овладавају знањима о посебностима есеја као жанра и упознати су са историјом и особеностима различитих есејистичких националних традиција.

Садржај предмета

Проблем есеја као жанра – неухватљивост, неодређеност као последице субјективности и хибридности. Тематска разноврсност и различити углови гледања на неограничен број феномена људског искуства. Филозофско-сазнајни контекст: полемички тон есеја о есеју: Адорно vs Лукач; европска есејистичка традиција; има ли есеја у антици; рођење есеја у ренесанси; Монтењ и Бејкон; европски и светски есејисти: Доктор Џонсон, Волтер, браћа Шлегел, Томас де Квинси, Бодлер, Вирџинија Вулф, Тургенев, Емерсон, Торо, В. Бенјамин, Борхес, Сузан Зонтаг, Умберто Еко итд. Традиција српског есеја: И. Секулић, М. Црњански, С. Марић

Препоручена литература Адорно, Теодор (1974) "Есеј као форма", *Ревуја*, 1974, бр. 3, 89-105; Адорно, Теодор (1996) "Есеј о есеју", *Реч*, Београд, бр. 18, 61-63; Аћин, Јовица (1977) "Поступци есеја", *Израз*, Сарајево, XXI, бр. 4. Аћин, Јовица (1996) "Жива вага: исписи и премишљања о есеју", *Реч*, Београд, 1996, бр. 18, 58-60; Бекон, Франсис (1952) *Есеји или савети политички и морални*, Матица српска, Нови Сад; Бензе, Макс, (1976) "О есеју и његовој прози", *Дело*, Београд, XXII, бр. 5, 18-29; Борхес, Хорхе Луис (1995) *Огледало загонетки: есеји о књижевности*, Светови, Нови Сад; Вулф, Вирџинија (1956) "Модерни есеј" у *Есеји*; Београд, 131-145; Лукач, Ђерђ (1973) "О суштини и облику есеја" у *Душа и облици*, Београд 1973, 33-55; Марић, Сретен (1976) "Пропланци есеја", *Дело*, Београд, 1976, XXII, бр. 5, 1-17; Монтењ, Мишел де (1977) *Огледи*, Рад, Београд; Раичевић, Горана (2005) *Есеји Милоша Црњанског*, Издавачка књижарница Зорана Стојановића, Нови Сад.

Као **лектира** препоручују се и следеће антологије: *Енглески есеј* (2003); *Антологија америчког есеја* (2006); *Антологија пољског есеја* (2008); *Антологија немачког есеја* (2009); *Антологија француског есеја* (2010) и појединачна дела одређених писаца.

Нове наставне методологије у књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената с новим наставним методологијама, овладавање одговарајућом литературом, примена савремених начина учења у настави књижевности, израда и презентација различитих методичких модела, теоријско и практично усавршавање.

Исход предмета

Проучавање одговарајуће литературе и наставна обрада нових тема требало би да оспособи студенте за методичка истраживања. Интертекстуалност и интермедијалност као нове наставне методологије биће примењене на различитим моделима по избору доктораната. Инсистираће се и на применљивости одабраних тема у наставној пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава: књижевнонаучна и наставна методологија и друге корелације у интегрисаном наставном процесу; методички приступ књижевном делу са аспекта поетике и реторике-интердисциплинарни приступ; драмски дискурс говорног и писаног текста- мултимедијски приступ; интертекстуално тематско повезивање као методичка радња проблемске наставе; методичка полазишта у проучавању жанровског синкретизма и хибридног жанра у књижевном делу; цитатност као поступак у методичком систему учења путем откривања; типови писаних и говорних форми – мултимедијски приступ; елементи реторике у организацији говорног израза – интердисциплинарни приступ; реторика и *progymnasmata* – индивидуализација припремних вежби; стилогена средства у компјутерској припреми наставног процеса елементима учења на даљину.

Практична настава: апликације представљених методичких аспеката на репрезентативним књижевним делима, истраживачки рад на задату тему

Препоручена литература :

Gone, Žak (1988). *Obrazovanje i medij*. Beograd. Clio.

Илић, Павле (1991). *Од слова до есеја*. Нови Сад. Змај.

Kvintilijan, Marko Fabije (1985). *Obrazovanje govornika*. Sarajevo. SOUR Veselin Masleša.

Међуодноси уметничких светова (2005). приредио Слободан Лазаревић. Крагујевац. Филум. Miočinović, Mirjana (1981). *Moderna teorija drame*. Beograd. Nolit.

Николић, Милија (1992). *Методика наставесрпског језика и књижевности*. Београ, Завод за уџбенике и наставна средства.

Rosandić, Dragutin (2005). *Metodika književnog odgoja*. Zagreb. Školska knjiga.

Težak, Stjepko (2002). *Metodika nastave filma*. Zagreb. Školska knjiga.

Додатна литература на сваком од истраживачких часова практичне наставе.

Биоетика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета

Циљ предмета је упознавање студената са специфичним биоетичким приступом фундаменталним питањима холистички схваћеног живота, која су у непосредној вези са научним и техничко-технолошким прогресом. Интерес за темељна питања живота (првенствено у његовом био-медицинском, а онда и у социјалном погледу) и нови однос према различитим аспектима савремене егзистенције људи, одредили су да биоетика у данашње време постане подручјем великих нада али и снажних контроверзи. Због тога, смисао избора овога студијског предмета на докторским студијама садржан је у успостављању могућности да се студенти не само упознају са моралним дилемама с којима се могу суочити у професионалном и јавном деловању, или напосто оријентишу у савременим биоетичким дискусијама и питањима, него и да формирању самостално мишљење о њима.

Исход предмета

Предмет треба да омогући студентима упознавање с основним правцима и проблемима савремене дискусије о различитим биоетичким питањима.

Садржај предмета

Појам биоетике. Настанак и развој биоетике. Етика и биоетика. Појам живота у филозофији и другим наукама. Темелјне позиције у биоетици. Екофилозофија. Нуклеарна технологија и њени изазови. Генетички модификовани организми. Статус животиња и њихова права. Биоетички проблеми у медицини. Еугеника. Вантелесна оплодња. Абортус. Трансплантација органа. Клонирање. Еутаназија. Биоетика и болести зависности. Биоетика и религија. Биоетика и право. Биоетика и политика. Биоетика и економија. Биоетика и медији. Биоетичка едукација.

Препоручена литература

1. Ракић, В., Младеновић, И., Дрезгић, Р., *Биоетика*, Службени гласник, Београд 2012.
2. Крзнар, Т., *Знање и деструкција*, Пергамена, Учит. фак. свеуч. у Загребу, Загреб 2011.
3. Калуђеровић, Ж., „Аристотелово разматрање логоса, „воље” и одговорности код животиња”, у: *Филозофска истраживања*, 122, год. 31, св. 2, Загреб 2011, стр. 311-321.
4. Калуђеровић, Ж., „Биоетичко разматрање достигнућа савремених наука, посебно генетике”, у: *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, књига XXXV-1, Нови Сад 2010, стр. 307-318.
5. Калуђеровић, Ж., „Контроверзе око ГМ или трансгених организама”, у: *АРХЕ*, год. VI, бр. 12, Нови Сад 2009, стр. 159-172.
6. Арамини, М., *Увод у биоетику*, Кршћанска садашњост, Загреб 2009.
7. Човић, А., Госић, Н., Томашевић, Л., (ур.), *Од нове медицинске етике до интегративне биоетике*, Пергамена, Хрв. биоет. друшт., Загреб 2009.
8. Ваљан, В., (ур.), *Интегративна биоетика и изазови савремене цивилизације*, Биоетичко друштво у БиХ, Сарајево 2007.
9. Жарден, Џ.Р. де., *Еколошка етика*, Сл. гласник, Београд 2006.
10. Reich, W.T., *Encyclopedia of Bioethics*, Simon & Schuster – Macmillan, New York 1995.
11. Beauchamp, T. L., Childress, J. F., *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford 1994.

Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета Упознавање студената са типовима истраживања у настави српског језика и књижевности, овладавање релевантном литературом, оспособљавање за уочавање проблематике коју би требало истраживати, израда и презентација различитих методичких модела за наставу српског језика и књижевности и даље усавршавање у домену теоријских и примењених методичких истраживања.

Исход предмета На основу овладане релевантне литературе и обраде одабраних тема, оспособљавање студената за самостална методичка истраживања и осмишљавање конкретних модела, процедура и корака за успешније учење језичког градива и тумачење књижевних текстова свих жанрова у настави.

Садржај предмета

Теоријска настава: Одабрана поглавља из релевантне литературе. Методологија истраживања проблема у настави српског језика и књижевности. Припрема за теоријска и емпиријска истраживања (појединачна, акцијска и методичке експерименте). Методичке трансформације језичке грађе. Наставне интерпретације књижевних дела.

Практична настава: Критички прикази литературе. Истраживачки студијски рад: Укључивање у пројекте емпиријских методичких истраживања. Примена процедура и модела учења заснованих на савременим теоријама учења и методологији лингвистичких и књижевних наука.

Препоручена литература

Илић, Павле (2003). *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси (Методика наставе)*. Нови Сад: Змај.

Николић, Милија (2000). *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Петровачки, Љиљана (2000). *Синтакса у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Змај

Петровачки, Љиљана (2004). Корелацијско-интеграцијски методички поступци у повезивању наставе језика и књижевности. *Књижевност и језик*. LI/2. Београд. 2004.111–123

Петровачки, Љиљана (2006). Методичке иновације у теорији и пракси наставе српског језика и граматике, *Књижевност и језик*, LI1 1/2, Београд.

Петровачки, Љиљана (2006). Читанка, мозаик стаза, лица, предела...*Сусрет култура* (Зборник радова са четвртог међународног интердисциплинарног симпозијума) Универзитет у Новом Саду. Филозофски Факултет. 748–757

Петровачки, Љиљана (2008). *Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности*. Лингвистичке свеске 7. Нови Сад: Филозофски факултет.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни (2008). *Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет.

Петровачки, Љиљана и Гордана Штасни (2010). *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет.

Радуловић, Оливера (2003). *Лист небеске књиге. Библијски подтекст српске прозе 20. века*. Нови Сад: Змај.

Росандић, Драгутин (2005). *Методика књижевног одгоја и образовања*, Загреб: Школска књига.

Штасни, Гордана (2008). *Творба речи у настави српског језика*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност.

Часописи : *Књижевност и језик*, Друштво за српски језик и књижевност, Београд; *Школски час*, Стручна књига, Београд; *Методички видици*, Филозофски факултет, Нови Сад; *Педагошка стварност*, Савез педагошких друштава Војводине, Нови Сад

Филозофија језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да докторанти буду упознати са историјским развојем филозофског интереса за језик и да добију увид у систематске аспекте проблема језика који су били (а многи још увек јесу) битни за филозофију.

Исход предмета

Исход предмета је да докторанти умеју после исцрпнијег бављења препорученом литературом разазнати шта су специфично филозофски проблеми језика и да препознају који методи и која становишта су од користи приликом њиховог промишљања.

Садржај предмета

Појам филозофије језика. Историја филозофије језика. Антички контекст: логика и реторика. Зачеци критике језика (номинализам, енглески емпиризам). Критика метафизичког језика (логички позитивизам) и језик науке као парадигма. Семиотика и емпиријска наука о језику. Структурализам и деконструкција. Аналитичка филозофија. Херменеутика. Систематски проблеми: појам значења. Разлика између значења и смисла. Логика исказа и судова. Језик и мета-језик. Прагматика, језичке игре, теорија говорних чинова (*speech acts*). Универзалност метафоре. Идеолошка злоупотреба језика.

Препоручена литература

1. Аристотел: *Реторика*, Плато, Београд 2000, 2. Витгенштајн, Л.: *Филозофска истраживања*, Нолит, Београд 1969, 3. Дејвидсон, Д.: *Истраживања о истини и интерпретацији*, Деметра, Загреб 2000, 4. Дерида, Ж.: *О граматологији*, Веселин Маслеша, Сарајево 1976, 5. Гадамер, Х.-Г.: *Истина и метода*, Веселин Маслеша, Сарајево 1978, 6. Хајдегер, М.: *Мишљење и певање*, Нолит, Београд 1982, 7. Хумболт, В. фон: *Увод у дело о кави језику и други огледи*, Књижевна заједница Новог Сада, Нови Сад 1988, 8. Јовановић, М.: *Имперсоналије*, Плато, Београд 2001, 9. Карнап, Р.: *Философија и логичка синтакса*, Јасен, Никшић 1999, 10. Касирер, Е.: *Филозофија симболичких облика. Део 1: Језик*, Књижевна заједница Новог Сада, Нови Сад 1985, 11. Платон: *Кратил ...*, Плато, Београд 2000, 12. Рикер, П.: *Жива метафора*, Графички завод Хрватске, Загреб 1981, 13. Серл, Џ. Р.: *Говорни чинови*, Нолит, Београд 1991, 14. Смиљанић, Д.: *Синестетика*, Адреса, Београд 2011, 15. Строл, Е.: *Аналитичка филозофија у двадесетом веку*, Дерета, Београд 2005.

Психолингвистика са квантитативном лингвистиком

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са основним појмовима психолингвистике и квантитативне лингвистике;
- са актуелним теоријама обраде и продукције језика;
- са основама савременог интердисциплинарног истраживачког програма који се бави језиком и који обухвата лингвистику, психологију, рачунарство, математику, теорију информације, статистику, когнитивне науке, вештачку интелигенцију итд.;
- са значајем који увид у квантитативну структуру језика има за савремене теорије когнитивног функционисања.

б) Оспособљавање студената:

- за самостална постављање проблема и праваца у области језика;
- за самостално извођење квантитативних истраживања на различитом језичком материјалу.

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса:

- познаје основне појмове психологије језика;
- познаје основне појмове квантитативне лингвистике;
- разуме значај психолошких знања за лингвистичка истраживања и значај лингвистичких знања за психолингвистичка истраживања;
- разуме значај математичких концепата за разумевање структуре језика, као и разумевање когнитивне основе језика;
- буде способан да, сходно својим интересовањима и полазним компетенцијама, изведе квантитативно истраживање у области психолингвистике.

Садржај предмета

(1) Теоријска настава

ПСИХОЛИНГВИСТИКА: I Нивои описа језика и концепт ""психолошког значаја"", односно, ""когнитивног значаја"" описа језичког феномена. II Био-психолошке основе језика. III Усвајање језика - језички развој. IV Језичка продукција. V Перцепција или разумевање језика. VI Језик - значење - знање. VII Посебне теме: билнгвизам и мултилингвизам; језички дефицити и поремећаји језичких функција; различите технике испитивања перцептивних и когнитивних аспеката језика.

КВАНТИТАТИВНА ЛИНГВИСТИКА: I Формално-математичко описивање језичких феномена. II Статистичка анализа језичких феномена. III Рачунарски подржано моделовање језичких феномена. IV Језички корпуси и остале врсте језичких база - основне карактеристике и њихов значај за проучавање језика.

(2) Практична настава

Писање теоријског рада из области психолингвистике или квантитативне лингвистике. Развијање рачунарски подржаног модела обраде језика или статистичка обрада језичких података и усмено презентовање резултата.

Препоручена литература

Gaskell, M. G. (2007). The Oxford Handbook of Psycholinguistics. Oxford: Oxford University Press.
Harley, T. A. (2008). The Psychology of Language: From data to theory. Hove: Psychology Press.

Traxler, M., J., & Gernsbacher, M., A. (2006). Handbook of Psycholinguistics. New York: Academic Press

Whitney, P. (1997). The Psychology of Language. Boston: Houghton Mifflin.

Manning, C. D. and Schuetze, H. (2000). Foundations of Statistical Natural Language Processing. Cambridge: The MIT Press.

Jurafsky, D. and Martin, J. H. (2000). Speech and Language Processing. New Jersey: Prentice Hall.

Baayen, R. H. (2008). Analyzing Linguistic Data. Cambridge: Cambridge University Press.

ЕПСКО ПЕСНИШТВО СРПСКОГ ПРЕДРОМАНТИЗМА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: Нема

Циљ предмета: Овладавање знањима о кључним поетичким и жанровским одликама српског предромантизма. Дијахронијско и синхронијско проучавање опуса аутора историјских и религиозних епова, који пружају релевантан увид у примарне стилске и тематске одлике епског песништва српског предромантизма.

Исход предмета: Познавање поетике и примарних жанровских карактеристика, развијање способности за уочавање објективног статуса аутора историјских и религиозних епова у српској књижевности на, прелазу из 18. у 19. век, као и стицање представа о ширем књижевноисторијском и културном контексту, у коме они стварају.

Садржај предмета: *Теоријска настава*

Поред детаљне анализе књижевноисторијског значаја религиозних и историјских спева, превасходно у контексту модерног превредновања српске књижевне традиције, посебна пажња ће бити посвећена апстраховању поетичких карактеристика несумњиво кохерентног жанровског феномена. Свеобухватно сагледавање кључних елемената у структури религиозних епова, засновано је на претпоставци о примарном значају следећих аспеката: улози и значају аутопоетичких исказа у предговорима религиозних епова, избору ликова и тема, имплицитном утицају предромантичког сензибилитета на иновативну обраду (догматских) тема из библијске и ранохришћанске традиције, као и потрази за оригиналним ауторским печатом у обради старозаветних и новозаветних предложака.

Практична настава (рад на текстовима)

Викентије Ракић, *Житије светог и праведног Алексија човека божија, Жертва Аврамова, Историја от Сосане: из светог пророка Данила гл.13, Житије свјатаго и праведног Јосифа прекрасног, Историја о разоренију последњем свјатаго града Јерусалима, Житија иже во свјатих отца нашег Василија Великаго*; **Милован Видаковић**, *Историја о прекрасном Јосифу, Млади Товија, Путешествије у Јерусалим, Песн ироическа о свјатом великомученику Георгију*; **Константин Маринковић**, *Плач Рахили или избијеније младенцев на повеленије Ирода царја Јудејског*; **Гаврило Ковачевић**, *Јудит мечем Олоферну главу усекнувши тем Јудеју освободивши*.

Препоручена литература

Дамјанов, Сава, *Вртови нестварног: огледи о српској фантастици*, Службени гласник: Београд, 2011.

Дамјанов, Сава, *Нова читања традиције 1-3*, Службени гласник: Београд, 2012.

Дрејн, Џон, *Увођење у Стари завет*, Клио: Београд, 2003.

Дрејн, Џон, *Увођење у Нови завет*, Клио: Београд, 2004.

Ераковић, Радослав, *Епско песништво српског предромантизма*, Матица српска: Нови Сад, 2008. **Ераковић, Радослав**, *Скице рубних простора књижевног наслеђа*, Службени гласник: Београд, 2009.

Ераковић, Радослав, **Милован Видаковић**: *први српски бестселер писац* (у књизи: „Милован Видаковић“), ИЦ МС: Нови Сад, 2011.

Јаус, Ханс Роберт, *Естетика рецепције*, Нолит:Београд, 1978.

Милин, Драган, *Увод у Свето писмо Старог завета*, СПЦ: Београд, 1991.

Павић, Милорад, *Предромантизам*, Научна књига: Београд, 1991.

Прац, Марио, *Агонија романтизма*, Нолит: Београд, 1974.

Расел, Џефри, *Принц таме*, Понт: Београд, 1995.

Приповедање у немачкој краткој прози 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

-Упознавање са теоријом приповедања и продубљено познавање историје немачке кратке прозе 20. века са аспекта наратологије. Примена теорије приповедања у самосталној анализи одабраног краћег наративног дела 20. века на немачком језику.

Исход предмета

-Студент познаје теорију приповедања, поседује продубљена знања о историји кратке прозе 20. века са аспекта наратологије и способан је да их самостално примени у анализи одабраног краћег наративног дела.

Садржај предмета

Фазе у развоју теорије приповедања: пре структурализма (Хамбургер, Кајзер, Лемерт, Штанцел; Фридман, Бут), структуралистичка наратологија (Женет, Бал, Четман, Успенскиј, Шмид), савремене теорије приповедања.

Елементи приповедања: приповедач, приповедачке ситуације и перспектива приповедања, време одигравања радње и време приповедања, говор и мисли приповедача и ликова.

Развој приповедачких техника у немачкој краткој прози 20. века: натурализам, књижевност на прелазу векова, експресионизам, Вајмарска република, послератна књижевност, нова субјективност, постмодерна, „женска“ књижевност, савремена књижевност.

Препоручена литература

-Martinez, Matias; Scheffel, Michael. (2007). *Einführung in die Erzähltheorie*. München: C.H.Beck Verlag, Nünning, Vera. (Hg.) (2002). *Neue Ansätze in der Erzähltheorie*. Trier: Wissenschaftlicher Verlag, 265 S.

-Marx, Leonie. (2005). *Die deutsche Kurzgeschichte*. Stuttgart: Metzler, 225 S.

-Schmid, Wolf. (2008). *Elemente der Narratologie*. Berlin: Walter de Gruyter, 291 S.

-Vogt, Jochen. (2008). *Aspekte erzählender Prosa*. Stuttgart: UTB, 249 S.

Есејистика у руској књижевности 19. и 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање са традицијом руског есејизма/есеја током два века. Уочавање научне, филозофске и уметничке саставнице есеја.

Исход предмета

Студенти су оспособљени за препознавање есејистичких поступака на средокраћу књижевности, филозофије и науке.

Садржај предмета

Теоријска настава

Историја жанра. Метод есејистичког мишљења (упознавање стварности преко самоспознаје, успостављање дијалога са самим собом, синкретизам аутора, наратора и јунака). Личност есејисте. Есејама. Књижевно-критичка есејистика. Религиозно-филозофска есејистика. Кулинарска есејистика. Градословље.

Практична настава:

Детектовање есејизма унутар других жанрова (успомене, дневници, писма, исповест, проповед, мемоари, путопис, роман). Читање и анализа есеја. А. Радишчев, *Путовање из Петербурга у Москву*; А. Пушкин, *Путовање у Арзрум*; Н.В. Гогољ, *Изабрана места из преписке с пријатељима*; А. Херцен, *Прошлост и размишљања*; Ф.М. Достојевски, *Пишчев дневник*, Л.Н. Толстој, *Исповест*; В.В. Розанов, *Људи месечеве светлости*; О. Мандељштам, *Разговор о Дантеу, Реч и култура, О природи речи*; В. Шкловски, *Хамбуршки рачун, Потез коњем*; Ј. Ољеша, *Ни дана без ретка*; В. Катајев, *Трава заборавља*; А. Битов, *Пушкински дом*. Ј. Бродски, М. Епштејн, П. Вајл, А. Генис, Б. Парамонов, С. Гандлевски, Т. Толстој и Ј. Шиферс као есејисти.

Литература

Абрам Терц (1999) *Прогулки с Пушкиным, в: Путешествие в Черную речку*, Москва, Захаров.

Епштејн, М. (1997) *Есеј*, Београд Народна књига/Алфа.

Миркина, З. (2008) *Избранные эссе. Пушкин, Достоевский, Цветаева*, Москва, Модерн.

Миркина, З., Померанц Г. (2012) *В тени Вавилонской башни*, М.-СПб, Центр гуманитарных инициатив.

Moravcevic N. (2005) *Selected Essays*, Београд, Stubovi kulture.

Набоков, В. (2012) *Лекции по русской литературе*, СПб, Азбука.

Померанц, Г. (2012) *Записки гадкого утенка*, М.-СПб. Центр гуманитарных инициатив.

Рахматуллин, Р. (2009) *Две Москвы или метафизика столицы*, Москва, Аст.

Рубинштейн, С. (1998) *Случаи из языка*, Санкт-Петербург, изд. Ивана Лембаха.

Синявский А.Д. (2001), *Иван-дурак. Очерк русской народной веры*, Москва, Аграф.

Frank J. (2010) *Between Religion and Rationality: Essays in Russian Literature and Culture*, Princeton University Press.

Цветаева, М. (1988) *Поэт и время, Искусство при свете совести, Поэт-альпинист в: Сочинения*, Москва, Художественная литература.

Шестов Л.И. (1971) *Апофеоз беспочвенности. Опыт адогматического мышления*, Paris, YMCA-PRESS.

Шкловский, В.Б. (1990), *Гамбургский счет*, Москва, Советский писатель.

Шкловский, В.Б. (1999), *Ход коня*. Москва, изд. Соль.

ПАВИЋ

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета: Овладавање знањима о кључним поетичким и стилским одликама стваралаштва Милорада Павића. Дијахронијско и синхронијско проучавање његових репрезентативних остварења, на основу чега би требало да се стекне релевантан увид у примарна тематска и жанровска обележја ауторовог богатог опуса.

Исход предмета: Познавање (ауто)поетике, жанрова, као и доминантних тематско-мотивских карактеристика ауторовог опуса. Развијање способности за сагледавање статуса једног од најзначајнијих стваралаца у савременој српској књижевности, посебно на прелазу из 20. у 21. век. Стицање представа о ширем књижевном и културном контексту, у чијим су оквирима настајале књижевноисторијске студије, есеји, поезија и проза Милорада Павића.

Садржај предмета: Теоријска настава - 1. *Историја књижевности као синтеза и као грађа:* а) Језичко памћење и мреже интертекста: од Пушкина до В.Илића. Венцловић и „Бразде“. б) Барок као лавиринт, огледало и симбол. в) Класицизам и предромантизам: европски контекст српске књижевности и културе. 2. *Поетски и приповедачки дискурс:* а) Византијски цивилизацијски као тема и као надахнуће. б) Фантастика као (литерарна) судбина. в) Трансжанровска и међужанровска текстуалност као слутња постмодернизма. 3. *Романи:* а) Од нових (интерактивних) форми до хипертекста. б) *Ars combinatoria-Ars semiosis*. в) „Роман као држава“: Роман као Велики Код.

Студијски истраживачки рад – рад на текстовима: *Палимпсести: песме, Војислав Илић и европско песништво, Историја, сталеж и стил: језичко памћење и песнички облик, Рађање нове српске књижевности: историја српске књижевности барока, класицизма и предромантизма, Антологија српске прозе постмодерног доба* (приредио Александар Јерков); *Нова (постмодерна) српска фантастика* (приредио Сава Дамјанов). *Роман као држава и други огледи* (Београд, 2005), *Сабрана дела Милорада Павића у 10 књига* (Београд, 1996).

Препоручена литература

Бабић, Сава, *Милорад Павић мора причати приче*, Тардис: Београд, 2010.

Дамјанов, Сава *Вртови нестварног: огледи о српској фантастици*, Службени гласник: Београд, 2011.

Дамјанов, Сава, *Нова читања традиције 1-3*, Службени гласник: Београд, 2012.

Дамјанов, Сава, *Шта то беше српска постмодерна?*, Службени гласник: Београд, 2012.

Делић, Јован, *Хазарска призма*, Просвета:Београд, 1991.

Михајловић, Јасмина, *Био-библиографија Милорада Павића* (у књизи: Милорад Павић, *Сабрана дела Милорада Павића у 10 књига; књига 1. - Анахорет у Њујорку*), Драганић:Земун, 1996, стр. 165-416.

Павићеви палимпсести (тематски зборник, приредио Сава Дамјанов), Фондација Рачанска баштина: Бајина Башта, 2010.

Пијановић, Петар, *Павић*, Филип Вишњић: Београд, 1998.

Интернет извори: <http://www.khazars.com/recepcija/tekstovi-o-pavicu/>

ПСИХОЛОГИЈА МЕЋУГРУПНИХ ОДНОСА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са основним принципима психологије група, специфичностима групе као и врстама и облицима групног деловања; са практичном применом социјалне психологије и других грана психологије и психолошких процеса на функционисање група и појединаца унутар група; са основним принципима међугрупних односа и међугрупних конфликта

б) Оспособљавање студената:

- за разумевање основних проблема којима се бави психологија група, као и могућностима решавања тих проблема; за разумевање основних фактора који доводе до специфичних промена понашања људи у групи ; за примену стечених знања у пракси у мултикултуралној и мултиетничкој средини

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- Повеже стечена знања са знањима из других области омладинског рада у заједници
- уочи важне процесе за настанак и развој група као и њихово функционисање;

разуме и буде способан да објасни међугрупне односе и конфликте као и да примењује стечена знања у решавању унутаргрупних и међугрупних сукоба

Садржај предмета

Теоријска настава

Настава на овом курсу биће усмерена на чиниоце који доводе до настанка група као и специфичности које носи групно насупрот индивидуалном понашању. Такође, на курсу ће бити обрађене и теме везане за врсте група а дискутоваће се и о карактеристикама сваке од њих. Једна од битних тема овог курса биће и функционисање група и настанак и развој групне кохезивности, као и питање вођства унутар група. На крају, део курса биће посвећен и међугрупним односима, и то како односима сарадње међу групама тако и конфликтима и сукобима међу групама.

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Практични део наставе бавиће се провером и применом усвојених концепата у пракси, као и креирањем програма за превенцију конфликта међу групама

Литература

Hewstone and Stroebe (2004). *Социјална психологија: Еуропске перспективе*. Загреб, Наклада Слп.

Hewstone, M. , Manstead, A. S. R. , Stroebe, W. (2005) *Blackwell Handbook of Social Psychology*. Oxford, Blackwell Publishers.

Brown, Rupert (2006). *Grupni procesi : dinamika unutar i između grupa*. Zagreb, Naklada Slap

ОДАБРАНЕ ТЕМЕ ИЗ ПСИХОЛОГИЈЕ ОБРАЗОВАЊА

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање студената:

- са различитим истраживачким подрчијима у психологији образовања, са теорисјким моделима и истраживачким парадигмама;

Оспособљавање студента:

- за упоређивање и вредновање различитих теорија и модела, уз адекватан одабир актуелне и релевантне литературе
- за самостално спровођење истраживања различитих образовно-психолошких проблема, за самосталну обраду, тумачење и презентацију резултата истраживања

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- упоређује и вреднује различите теоријске modele и врши адекватан одабир литературе
- самостално формулише теоријски засноване и релевантне истраживачке проблеме и изабере адекватне истраживачке нацрте
- самостално спроведе истраживање, тумачи и презентује истраживачке резултате
- покаже продубљено познавање теоријских модела и корпуса емпиријских налаза у различитим областима истраживања у оквиру психологије образовања

Садржај предмета

Фактори школског успеха и подбацавања; Мотивација за учење у школском и ваншколском контексту; Саморегулисано учење; Проблеми даровитости у школском контексту; Детерминанте развоја академских вештина (читања, писања, математичких операција); Метакогниција у образовној теорији и пракси; Развој егзекутивних функција и њихова веза са школским успехом и тешкоћама у учењу; Уверења и ставови наставника, родитеља и ученика о образовању; Инклузија у образовању; Проблеми евалуације у васпитно-образовном раду; Импликације резултата емпиријских истраживања у образовању на образовну политику и друге теме.

Препоручена литература

- Alexander, P.A., Winne, P.H. (Eds.) (2006). *Handbook of Educational Psychology*, Lawrence Erlbaum Associates, Publishers
- Gage, N.L., Berliner, D.C. (1998): *Educational Psychology*, Houghton Mifflin Company, Boston, New York
- Hacker, D.J., Dunlosky, J., Greasser, A.C. (1998). *Metacognition in Educational Theory and Practice*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Heller, K.A., Mönks, F.J., Sternberg, R. J. & Subotnik, R.F. (Eds.) (2000). *International Handbook of Giftedness and Talent*. Oxford: Elsevier science.
- Peacock, G.G, Ervin, R.A., Daly, E.J. & Merrell, K.W. (2010). *Practical handbook of school psychology: efective practices for 21st century*. New York: The Guilford Press.
- Wentzel, K. R. & Wigfield, A. (2009). *Handbook of motivation at School*. Routlege, New York, London: Routlege, Tylor & Francis Group.
- Sternberg, R. & Davidson, J.E. (Eds.) (2005). *Conceptions of Giftedness*. Cambridge: Cambridge University Press.

Методи и модели у психологији личности

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

а) Упознавање студената:

- са савременим теоријским моделима у психологији личности
- са различитим истраживачким парадигмама у психологији личности
- са методолошким проблемима у вези са истраживањима личности

б) Оспособљавање студената:

- за разликовање основних теоријских праваца у психологији личности
- за проблемски приступ теоријама и моделима личности
- за проблемски приступ истраживању личности
- за креирање основних истраживачких нацрта у психологији личности

Исход предмета

Од студента се очекује да на крају курса буде способан да:

- покаже свеобухватно познавање и проблемски приступ теоријама и моделима личности
- покаже разумевање различитих истраживачких парадигми у оквиру психологије личности
- покаже свеобухватно разумевање методолошких проблема у вези са проучавањем личности
- самостално уочава проблеме истраживања и креира нацрт истраживања

Садржај предмета

Теоријска настава

I Проблеми психологије личности: питања структуре, динамике и развоја личности; II Методолошки проблеми повезани са проценом личности: прикупљање информација; медији процене; нацрти истраживања; поузданост мерења; валидност мерења; факторска анализа; III Основни истраживачки проблеми психологије личности: репрезентативност узорка варијабли личности, општи проблеми у вези са упитничким мерењем особина и главни методолошки приступи IV - Савремени теоријски модели у психологији личности: лексички модели; психобиолошки приступи личности; когнитивни модели; емоције и емоционална регулација; индивидуалне разлике у физиолошком реаговању; стрес; coping стратегије; V - прикази научних радова из домаће или стране периодике, претраживање интернета

Практична настава: Вежбе, Други облици наставе, Студијски истраживачки рад

Литература

- Смедеревац, С. и Митровић, Д. (2006). Личност – методи и модели. Београд: Центар за примењену психологију
- Kaprara, Đ. V. i Ćervone, D. (2003). *Ličnost – determinante, dinamika i potencijali*. Beograd, Dereta
- Carver, C. S. & Scheier, M. F. (2000). *Perspectives on personality*. Boston: Allyn and Bacon
- Pervin, L. A. & John, O. P. (1999): *Handbook of Personality: Theory and Research*. New York: The Guilford Press
- Stelmack, R. M. (2004). *On the psychobiology of personality: essays in honor of Marvin Zuckerman*. Amsterdam, Elsevier Ltd.

Студијски програм : Докторске студије Језик и књижевност			
Назив предмета: Фонетска истраживања акцента и интонације			
Наставник: Дејан Средојевић, Снежана Гудурић			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 10			
Услов: -			
Циљ предмета: Упознавање с теоријским основама проучавања акустичке природе прозодијских појава. Овладавање методологијом истраживања карактеристика акцента и интонације из перспективе акустичке фонетике.			
Исход предмета: Оспособљеност за самостална фонетска истраживања акцента и интонације и тумачење уочених појава у складу са основним теоријским поставкама дисциплине.			
Садржај предмета			
<i>Теоријска настава:</i> Основни појмови акустичке фонетике који се користе у истраживању акцента и интонације: фреквенција основног тона, интензитет, трајање. Анализа спектрограма. Теорије биолошких кодова. Типологија нагласака у језицима света. Фонетске карактеристике нагласка речи. Фонетске карактеристике акцента стандардног српског језика. Фокус исказа. Интонационе јединице. Интонација обавештајних исказа. Интонација упитних исказа. Интонација узвичних исказа. Интонација недовршених исказа. Интонација и језичке универзалије. Фонетске карактеристике интонације основних типова исказа у стандардном српском језику. Преглед досадашњих истраживања акцента и интонације стандардног српског језика. <i>Практична настава:</i> Анализа говора помоћу програма PRAAT.			
Литература:			
Hirst, Daniel, Albert Di Cristo (eds.). <i>Intonation Systems: A Survey of Twenty Languages</i> . Cambridge University Press, 1998. Gussenhoven, Carlos. <i>The Phonology of Tone and Intonation</i> . Cambridge: Cambridge University, 2004. William J. Hardcastle, John Laver (eds.). <i>The Handbook of Phonetic Sciences</i> . 2 nd edition. Basil Blackwell Limited, Oxford, 2010. Ladefoged, Peter. <i>Phonetic Data Analysis</i> . 3 rd edition. Oxford: Blackwell Publishing, 2005. Chen, Aojun. <i>Universal and language-specific perception of paralinguistic intonational meaning</i> . Utrecht: LOT, 2005. Черемисина-Ениколопова, Н. <i>Законы и правила русской интонации</i> . Флинта, 2013. Ortiz-Lira, Hector. <i>Word Stress and Sentence Accent</i> . LOM, 2000. Wennerstrom, Ann. <i>The Music of Everyday Speech. Prosody and Discourse Analysis</i> . Oxford: Oxford University Press, 2001. Ивић, Павле, Илсе Лехисте. <i>О српскохрватским акцентима</i> . Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2002. Петровић, Драгољуб, Снежана Гудурић. <i>Фонологија српског језика</i> , Београд – Нови Сад: САНУ, Институт за српски језик – Београдска књига – Матица српска, 2010. Средојевић, Дејан. Интонација упитних исказа. <i>Зборник Матице српске за филологију и лингвистику</i> LVII/1 (2014): 93– 117. Средојевић, Дејан. Прозодијске карактеристике контрастног фокуса у паровима декларатива и декларативних			
Број часова активне наставе		Теоријска настава:	
		Практична настава:	
Методе извођења наставе: Монолошка и дијалогска метода. Метода демонстрације (аудитивни и мултимедијални прилози). Учење путем решавања проблема.			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		поена	
		Завршни испит	
		поена	
Истраживачки студијски рад		70	
		Усмени део испита	
		30	

Табела 5.1 Спецификација предмета на студијском програму докторских студија

Назив предмета: Савремена космополитска проза		
Наставник или наставници: Аријана Лубурић-Цвијановић		
Статус предмета: Изборни		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: Завршене мастер студије		
Циљ предмета Упознавање са развојем и одликама савремене космополитске прозе и друштвено-историјским контекстом у ком је настала. Упознавање са релевантним интердисциплинарним теоријама: теорија о космополитизму, геокритика, теорија глобализације.		
Исход предмета Стицање знања о неким од најактуелнијих праваца савременог прозног стваралаштва на енглеском, као и савремене теорије. Увид у одлике савремене космополитске прозе и разграничавање савременог космополитизма од његових ранијих видова.		
Садржај предмета Космополитизам у књижевности некад и сад у светлу теорије о космополитизму, геокритике и теорије глобализације. Савремени космополитски роман: друштвено-историјски контекст, дефиниције и одлике. Фрагментарне, каледоскопске форме. Редеофинисање места, простора, времена и заједнице. Миграција и космополитизам: привилеговани и мање привилеговани облици миграције и космополитизма. Космополитизам и глобализација.		
Препоручена литература Schoene, B. (2010). <i>The Cosmopolitan Novel</i> . Edinburgh: Edinburgh University Press. Leonard, P. (2014). <i>Literature After Globalization</i> . London: Bloomsbury. Dharwadker, V. (ed.) (2001). <i>Cosmopolitan Geographies. New Locations in Literature and Culture</i> . New York and London: Routledge. Westphal, B. (2011). <i>Geocriticism: Real and Fictional Spaces</i> . New York: Palgrave Macmillan. Connell, L. & Marsh, N. (eds.) (2011). <i>Literature and Globalization: A Reader</i> . New York: Routledge. Boxall, P. (2013). <i>Twenty-First-Century Fiction: A Critical Introduction</i> . Cambridge: Cambridge University Press. David Mitchell, <i>Cloud Atlas</i> ; Jeanette Winterson, <i>The PowerBook</i> ; Salman Rushdie, <i>The Ground Beneath Her Feet</i> ; Hari Kunzru, <i>Transmission</i> ; Caryl Phillips, <i>The Nature of Blood</i> ; Ali Smith, <i>Hotel World</i> ; Shaun Tan, <i>The Arrival</i> .		
Број часова активне	наставе 32 предавања: 16 16	Студијски истраживачки рад:
Методе извођења наставе Компаративна, дијалогска, анализа текста.		
Оцена знања (максимални број поена 100) Семинарски рад 40; писмени испит 60		
Начин провере знања могу бити различити : писмени испити, усмени испит, презентација пројекта, семинари итд.....		
*максимална дужна 1 страница А4 формата		